

การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จรินทร์ ทรงพุดิปัญญา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

THE DEVELOPMENT OF ANALYTICAL THINKING ABILITY BY
UTILIZING ACTIVITY-BASED LEARNING FOR MATHAYOM 3
STUDENTS

JARIN SONGPUATHIPANYA

Thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for
Master of Education in Curriculum and Instruction
Academic Year 2023
Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ชื่อผู้วิจัย จรินทร์ ทรงพุมิปัญญา
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ของนักศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

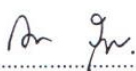

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณกร สุว้างเจริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิตา พลอยสังวาลย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา สุทธิเนียม)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครนันท์ อัครวัชต์โกคิน)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ชื่อผู้วิจัย	จรินทร์ ทรงพุดิปัญญา
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนโรงเรียนช่างตากุ้งี่คอนแวนท์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 24 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบความสามารถการคิดวิเคราะห์ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การคิดวิเคราะห์ กิจกรรมเป็นฐาน

Title: The Development of Analytical Thinking Ability by Utilizing Activity-Based Learning for Mathayom 3 Students

Author: Jarin Songputhipanya

Programme: Curriculum and Instruction

Major Advisor: Assistant Professor Dr.Chonlaporn Kongkham

Co-advisor: Associate Professor Dr.Areewan Iamsa-ard

Academic year : 2023

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to compare analytical thinking ability of Mathayom 3 students before and after studying by utilizing activity based learning. 2) to study the satisfaction of Mathayom 3 students towards activity based learning. The sample group included 24 students from Mathayom 3/3 at Santa Cruz Convent School in the first semester of the academic year 2023 obtained through cluster random sampling. The research instruments involved 1) lesson plans 2) Analytical Thinking Ability Test and 3) Questionnaires on students' satisfaction. Data were statistically analyzed by mean, standard deviation, and t - test for one group sample.

The findings revealed that

1. The ability of analytical thinking after learning by activity-based learning was higher than before the experiment at significance level .05.
2. The students' satisfaction towards learning by activity-based learning was generally found at the 'High' level.

Keywords: Analytical Thinking Ability, Activity Based Learning

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง อีกทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลพร กองคำ และรองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ สมัญญา และนายบุญสม สนวนะเสรี ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนช่างตากุ้งี่คอนแวนท์ ที่ให้คำแนะนำและให้ความอนุเคราะห์ใช้สถานศึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งขอบพระคุณคณะครูและขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อน ๆ ทุกคน ตลอดจนทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณงามความดีอันเกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุพการี คณาจารย์ผู้เอื้ออาทร ผู้อบรมบ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ความสามารถ และผู้มีพระคุณที่ให้ความเมตตากรุณาแก่ผู้วิจัย

จรินทร์ ทรงพุฒิปัญญา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมุติฐานของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 23101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)	6
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)	8
เทคนิคการสอนที่ใช้ร่วมกับกิจกรรมเป็นฐาน	12
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking).....	14
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41

สารบัญ

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
	ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน และหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	45
	ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน.....	47
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	51
	สรุปผลการวิจัย	51
	อภิปรายผลการวิจัย.....	52
	ข้อเสนอแนะ.....	54
	บรรณานุกรม.....	56
	ภาคผนวก	61
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	62
	ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	64
	ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
	ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	142
	ภาคผนวก จ หนังสือตอบรับการลงบทความวิจัย.....	153
	ภาคผนวก ฉ ผลการทดสอบภาษาอังกฤษ CEFR.....	155
	ประวัติผู้วิจัย.....	157

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	หลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 23101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนชางตาครู้สคอนแวนท์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560).....	7
2.2	ตารางเลือกหน่วยการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสรายวิชา 23101 (สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต).....	8
3.1	แบบแผนการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design.....	41
4.1	ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	45
4.2	ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน	46
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยภาพรวม.....	47
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานด้านเนื้อหา.....	47
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	48
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้านการใช้สื่อ.....	49
4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้านการวัดผลและประเมินผล	49

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ถือว่าเป็นความท้าทายในด้านการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข (Ministry of Education, 2008: 7) โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ จึงตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยเฉพาะในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย เรื่อง กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ที่มุ่งให้นักเรียนมีความเข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข แต่นักเรียนขาดความรู้เรื่องกฎหมาย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย การรู้กฎหมายจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นประโยชน์ต่อทุกคน ที่จะได้ทราบถึงขอบเขตของสิทธิ และหน้าที่ของตน ตลอดจนข้อปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนั้นยังเป็นการนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียน ทำให้สามารถมีการวิเคราะห์สถานการณ์ และสามารถมองการแก้ไขปัญหาได้ (ช่างตาครูส์คอนแวนท์, 2562)

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการแยกส่วนประกอบ เพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ประกอบด้วยอะไร มีสาระสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล และเป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร เกิดจากส่วนประกอบของทัศนคติ ความรู้ และทักษะ โดยทัศนคติเป็นการแสดงออกทางจิตใจต้องการสืบค้นปัญหาที่มีอยู่ ความรู้จะเกี่ยวกับการใช้เหตุผลในการประเมินสถานการณ์ การสรุปความเที่ยงตรงและการเข้าใจในความเป็นนามธรรม ส่วนทักษะจะประยุกต์รวมอยู่ในทัศนคติและความรู้ Bloom (1961: 145) Watson & Glaser (1964: 11) ซึ่งการคิดวิเคราะห์ของ Bloom (1961: 145) แบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหา 2) ด้านการวิเคราะห์สัมพันธ์และ 3) ด้านการวิเคราะห์หลักการ

นอกจากนี้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นส่วนหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของนักเรียนที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4) เพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยกำหนดและทำให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการคือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ยังเป็นมาตรฐานในการประเมินคุณภาพ เพราะความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดคุณภาพของนักเรียน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อนักเรียน แต่จากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนยังขาดการความรู้และการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง ค่อนข้างน้อยไม่เป็นไปตามที่โรงเรียนกำหนด (ช่างตาครูสคอนแวนท์, 2562)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงศึกษาหนังสือ ตำรา บทความและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน จะส่งผลในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข, 2561: 55) ที่จัดการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องใช้กระบวนการคิดขั้นสูงและสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 12)

หากพิจารณาความสำคัญของการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานลิมบาร์ (Limbu, 2012) กล่าวว่า กิจกรรมเป็นฐานนี้มีความสำคัญต่อนักเรียนในด้านการอาศัยประสบการณ์ตรงทางการเรียนรู้ เพราะช่วยให้นักเรียนได้สัมผัสสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน ว่าสามารถนำมาเชื่อมโยงกับความรู้อีกจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าด้วยตนเอง จดจำและเข้าใจเนื้อหาความรู้จากการตกผลึกทางความคิด นอกจากนี้ยังฝึกให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ จิรวดี หนูเกื้อ (2562: 10) สรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้นักเรียนมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นด้านการรู้คิด 2) กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากตัวนักเรียนเองมากกว่าการฟังครูผู้สอนในห้องเรียนและการท่องจำ 3) พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนอกห้องเรียนอีกด้วย 4) ได้ผลลัพธ์ในการถ่ายทอดความรู้ใกล้เคียงกับการเรียนรู้รูปแบบอื่น แต่ได้ผลดีกว่าในการพัฒนาทักษะ ด้านการคิดและการเขียนของนักเรียน 5) นักเรียนมีความพึงพอใจกับการเรียนรู้แบบนี้มากกว่ารูปแบบที่นักเรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบตั้งรับ (Passive Learning) และ 6) มุ่งเน้นความรับผิดชอบของนักเรียนในการเรียนรู้โดยผ่านการอ่าน เขียน คิด อภิปราย และเข้าร่วมในการแก้ปัญหา และยังสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของ Bloom ทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยกำหนดซึ่งแสดงว่าการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ พฤติกรรม สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีเหตุมีผล รู้จักการคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงความรู้ด้วยตนเองจนเกิดการเรียนรู้อย่างมีระบบ ช่วยพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ รวมถึงความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 - 3/4 โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 8 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 28 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 24 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 71 คน ซึ่งเป็นนักเรียนคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยคือ กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ของโรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที และการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน รวมใช้เวลา 18 คาบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน หมายถึง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ สืบค้น สร้างองค์ความรู้และทักษะด้วยตนเองจากการทำกิจกรรมเป็นหลัก รวมถึงการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาองค์ความรู้หรือสร้างองค์ความรู้ โดยที่ครูผู้สอนต้องวางแผนจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดย NCSALL (2006) ได้เสนอโครงสร้างการจัดกิจกรรมเป็นฐานมี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นนำ** คือ ครูเตรียมความพร้อมและเป็นการนำเข้าสู่บทเรียนโดยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจโดยกำหนดสถานการณ์ที่ทำให้นักเรียนมีความสนใจอยากรู้ กระตุ้นด้วยคำถาม และการทบทวนความรู้เดิม

2. **ขั้นกิจกรรม** คือ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มโดยละความสามารถกลุ่มละ 4-5 คน เพื่อการเข้าร่วมกิจกรรมได้ลงมือทำกิจกรรมร่วมกันคิดวิเคราะห์การทำกิจกรรมร่วมกัน ตามที่ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมเตรียมไว้ให้ ครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวก

3. **ขั้นอภิปราย** คือ การให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ องค์ความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมโดยคิดวิเคราะห์สถานการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้น จากนั้นครูผู้สอนได้อภิปรายขยายความรู้ให้กับนักเรียนเพิ่มเติม

4. **ขั้นสรุปและนำไปใช้** คือ การรวบรวมความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ จากขั้นกิจกรรมและอภิปราย ให้นักเรียนนำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติและใช้จริงในชีวิตประจำวัน

5. **ขั้นประเมินผล** คือ ครูผู้สอนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ความสามารถการคิดวิเคราะห์ ตามทฤษฎีการคิดวิเคราะห์ของ Bloom (1956 : 201 – 207 อ้างถึงในประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556: 74 -76) หมายถึง กระบวนการคิดของนักเรียนที่สามารถแยกแยะข้อมูล เรื่องราว หรือเหตุการณ์ออกเป็นส่วนย่อย ๆ เป็นประเด็นๆ โดยนักเรียนสามารถจัดหมวดหมู่ เพื่อให้เข้าใจและเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ช่วยให้นักเรียนสามารถคิดแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นแบบทดสอบปรนัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหา 2) ด้านการวิเคราะห์สัมพันธ์และ 3) ด้านการวิเคราะห์หลักการ

ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่รู้สึกชอบ ไม่ชอบ ดี ไม่ดี ในการสอนกิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามมาตรฐานค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) ในการวัดระดับความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการสอนใช้กิจกรรมเป็นฐาน 3) ด้านการใช้สื่อ และ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนช่างตาครู้สคอนแวนท์ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

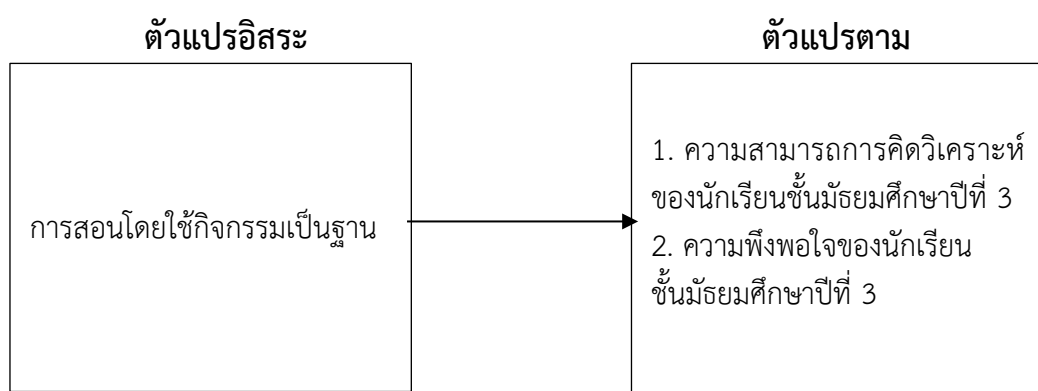
โรงเรียนช่างตาครู้สคอนแวนท์ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในทักษะกระบวนการกลุ่ม มีทักษะการอภิปราย การมีเหตุผล มีภาวะการเป็นผู้นำผู้ตาม และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ
2. ครูได้แนวทางการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน และสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้สอนเพื่อให้เกิดความหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป
3. สถานศึกษามีรูปแบบการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นตัวอย่างแก่สถานศึกษาอื่น ๆ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีแนวคิดในการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ตามทฤษฎีของ Bloom (1956) ได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์ความสำคัญ 2) ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 3) ด้านการวิเคราะห์หลักการ รวมทั้งได้ศึกษานวัตกรรมตามแนวคิด ทฤษฎีการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ผู้วิจัยสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 23101) มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนช่างตาครู้สคอนแวนท์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
2. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning)
3. เทคนิคที่ใช้ร่วมกับกิจกรรมเป็นฐาน
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ (Satisfaction)
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนช่างตาครู้สคอนแวนท์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

โครงสร้างหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษาฯ ส 23101

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่าง และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปฏิกมฝั่งค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขใน สังคมไทยและสังคมโลก

โดยหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 23101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนช่างตาครู้สคอนแวนท์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) นั้น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต มาตรฐาน ส 2.1 ตัวชี้วัด ม.3/1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง มาใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบและความพึงพอใจ โดยสามารถสรุปตามตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 หลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส 23101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนช่างดาครูส์คอนแวนท์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

ลำดับ	สาระการเรียนรู้		
	/คาบ (คาบละ 50 นาที)	มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
1	สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต (16 คาบ)	มาตรฐาน ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข	ม.3/1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง ม.3/2 มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่น ตามหลักสิทธิมนุษยชน ม.3/3 อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม ม.3/4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง ม.3/5 เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก
		มาตรฐาน ส.2.2 เข้าใจในระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ม.3/1 อธิบายระบอบการปกครองแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุคปัจจุบัน ม.3/2 วิเคราะห์เปรียบเทียบระบอบการปกครองของไทยกับประเทศอื่น ๆ ที่มี การปกครองระบอบประชาธิปไตย ม.3/3 วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม ม.3/4 วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศ

ตารางที่ 2.2 ตารางเลือกหน่วยการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสรายวิชา 23101 (สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต)

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระสำคัญ
1	กฎหมายอาญา	มาตรฐาน ส.2.1 ม.3/1	การกระทำความผิดทางอาญาและ บทลงโทษ
2	กฎหมายแพ่ง	มาตรฐาน ส.2.1 ม.3/1	การกระทำความผิดทางแพ่งและ บทลงโทษ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning)

ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายคำว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานไว้ดังนี้ Horsburgh (1994) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning หรือ ABL) ว่า เป็นการเรียนรู้หรือประสบการณ์เรียนรู้จากกิจกรรมที่เป็นแนวทางการเรียนการสอนที่หลากหลาย จะขึ้นอยู่กับกระทำบางอย่างในการทดลองและกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยต้องจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการวางแผนการใช้เครื่องมือการใช้สื่อที่ดี การเรียนรู้นั้นจะเป็นความสุขที่ยาวนาน

Buehl (2001) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปจากเดิม คือ การนำนักเรียนออกจากตารางเรียน เปลี่ยนจากการให้นักเรียนนั่งเรียนเพียงอย่างเดียวเป็นกิจกรรมที่ปฏิสัมพันธ์หรือกิจกรรมเชิงรุก บางกิจกรรมนำนักเรียนไปจัดประสบการณ์เรียนรู้นอกชั้นเรียน บางกิจกรรมเป็นการนำนักเรียนออกจากกฎ ทฤษฎี หรือเนื้อหาในบทเรียนนอกเหนือจากสิ่งที่คิดไว้หรือข้อมูลสำเร็จรูป โดยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน จะเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมและทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำให้เกิดการเรียนรู้ของทุกคนในชั้นเรียน โดยสองประเด็นหลักที่สำคัญ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน คือ (1) กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะระบบการสอน โครงสร้างของเนื้อหา เทคนิคและกระบวนการต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนใช้ในการสอนนักเรียน โดยการสอนด้วยวิธีนี้ครูมีหน้าที่ช่วยเหลือให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (2) กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งครูเป็นผู้ดำเนินการช่วยเหลือให้คำแนะนำและมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติและให้นักเรียนดำเนินกิจกรรม

ศศิธร ลิจันทรพร (2556 : 45) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานว่า เป็น การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ ค้นคว้า ทำความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าในเนื้อหาบทเรียนผ่านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเอง จากการทดลอง การเล่นเกม การสร้างสรรค์ผลงาน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการวางแผนในการใช้สื่อที่ดี จะนำไปสู่การพัฒนาความรู้ในตัวบุคคลได้อย่างเต็มความสามารถ

พีญญา ตลับกลาง (2562 : 50) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานว่า เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้โดยที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ สืบค้นแสวงหาสร้างองค์ความรู้และทักษะ

ด้วยตนเองจากการทำกิจกรรมเป็นหลัก เช่น การเล่นเกม การร้องเพลง บทบาทสมมติ กิจกรรมกลุ่ม การแสดงละคร เป็นต้นโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าเพื่อให้นักเรียนได้เกิด การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง แต่ในการทำกิจกรรมยังมีข้อจำกัดโดยที่ครูต้องคำนึงถึงเพื่อไม่ให้เรียนเนื้อหาบ่อยเกินไปส่วนใหญ่ทำแต่กิจกรรม

จุฑามณี อินทร์อุทิศ (2564 : 17) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ได้รับการจัดสภาพแวดล้อมไว้อย่างเหมาะสมซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ จากการสำรวจ ทดลอง และการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกับผู้อื่นจนนักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้มีความสุขและความเพลิดเพลินในสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการใช้กิจกรรมเป็นฐานได้ว่า เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ สืบค้น สร้างองค์ความรู้และทักษะด้วยตนเองจากการทำกิจกรรมเป็นหลัก รวมถึงการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาองค์ความรู้หรือสร้างองค์ความรู้ โดยที่ครูผู้สอนต้องวางแผนจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

ความสำคัญของการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานไว้ดังนี้ จิรวดี หนูเกื้อ (2562 : 10) ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน ดังนี้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นด้านการรู้จัก
2. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากตัวนักเรียนเองมากกว่าการฟังครูผู้สอนในห้องเรียนและการท่องจำ
3. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนอกห้องเรียนอีกด้วย
4. ได้ผลลัพธ์ในการถ่ายทอดความรู้ใกล้เคียงกับการเรียนรู้รูปแบบอื่น แต่ได้ผลดีกว่าในการพัฒนาทักษะ ด้านการคิดและการเขียนของนักเรียน
5. นักเรียนมีความพึงพอใจกับการเรียนรู้แบบนี้มากกว่ารูปแบบที่นักเรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบตั้งรับ (Passive Learning)
6. มุ่งเน้นความรับผิดชอบของนักเรียนในการเรียนรู้โดยผ่านการอ่าน เขียน คิด อภิปราย และเข้าร่วมในการแก้ปัญหา และยังสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของ Bloom ทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยกำหนด

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน ดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การแก้ปัญหา การคิด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด
3. นักเรียนสร้างและจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
5. นักเรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน

6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง พูด อ่าน เขียนและคิด นักเรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง

8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสารสู่การสร้างความคิดรวบยอด

9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของนักเรียน

Limbu (2012) ให้ความสำคัญของการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานนี้มีความสำคัญต่อนักเรียนในด้านการอาศัยประสบการณ์ตรงทางการเรียนรู้ เพราะช่วยให้นักเรียนได้สัมผัสสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน ว่าสามารถนำมาเชื่อมโยงกับความรู้จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าด้วยตนเอง จดจำและเข้าใจเนื้อหาความรู้จากการตกลึกทางความคิด นอกจากนี้ยังฝึกให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อ การเรียนรู้ นักเรียนจะเกิดทักษะจากการทำกิจกรรมและช่วยส่งเสริมในหลายประเด็น ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มมุมมองความคิดสร้างสรรค์จากประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน

2. ช่วยทำให้ประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างจากเดิม ทำให้นักเรียนให้ความสำคัญในการเรียนและเห็นคุณค่าของการลงมือปฏิบัติ

3. ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนด้วยการแสวงหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการกลุ่ม

4. ช่วยเพิ่มความสุขในการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน และนักเรียนกับครูผู้สอน

5. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนที่ไม่แสดงออกทางวาจา สามารถแสดงออกทางความคิดได้ผ่านกิจกรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความสำคัญของการเรียนรู้เน้นกิจกรรมเป็นฐานได้ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าด้วยตนเอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการกลุ่ม มีความตื่นตัวและกระตือรือร้นด้านความรู้คิด เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้

ประเภทการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ประเภทของการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานไว้ดังนี้ จีรวดี หนูเกื้อ (2562 : 10-11) ได้เสนอประเภทการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน ดังนี้ กิจกรรมการเรียนรู้ โดยวิธีใช้กิจกรรมเป็นฐานมีหลากหลายกิจกรรม การนำมาใช้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ว่ามุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้หรือพัฒนาในเรื่องใด โดยทั่วไปสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภทหลักๆ คือ

1. กิจกรรมเชิงสำรวจ เสาะหา ค้นคว้า (Exploratory) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรวบรวม สังสมความรู้ ความคิดรวบยอด และทักษะ

2. กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Constructive) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการรวม สัมผัสประสบการณ์ โดยผ่านการปฏิบัติ หรือการท างานที่ริเริ่มสร้างสรรค์

3. กิจกรรมเชิงการแสดงออก (Expressional) ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการนำเสนอ การเสนอ ผลงานกิจกรรมการเรียนรู้ที่นิยมใช้ คือ

3.1 การอภิปรายในชั้นเรียน (Class Discussion) ที่กระทำได้ทั้งในห้องเรียนปกติ และการอภิปรายออนไลน์

3.2 การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

3.3 กิจกรรม “คิด-จับคู่-แลกเปลี่ยน” (think-pair-share)

3.4 เซลล์การเรียนรู้ (Learning Cell)

3.5 การฝึกเขียนข้อความสั้นๆ (One-minute Paper)

3.6 การโต้วาที (Debate)

3.7 บทบาทสมมุติ (Role Play)

3.8 การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ (Situational Learning)

3.9 การเรียนแบบกลุ่มร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative learning group)

3.10 ปฏิกริยาจากการชมวิดีโอที่ค้น (Reaction to a video)

3.11 เกมในชั้นเรียน (Game)

3.12 แกลเลอรี วอล์ค (Gallery Walk)

3.13 การเรียนรู้โดยการสอน (Learning by Teaching)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานไว้ดังนี้ Lakshmi (2007) ได้เสนอแนวคิดเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ซึ่งมี 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำ ครูให้โอกาสการเรียนรู้และชี้แนะการเรียนรู้ให้กับนักเรียน
2. ขั้นประสบการณ์ ครูให้สถานการณ์การเรียนรู้ โดยให้นักเรียนมีโอกาสที่จะสังเกต สำรองให้ประสบการณ์เพื่อพัฒนาความเข้าใจของตนเอง
3. ขั้นกิจกรรม นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมที่แตกต่างกัน
4. ขั้นสร้างความรู้ นักเรียนทุกคนสร้างความรู้ของตัวเองโดยขึ้นอยู่กับประสบการณ์
5. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักเรียนในกลุ่มพูดคุยร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิด
6. ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน

NCSALL (2006) ได้เสนอโครงสร้างการจัดกิจกรรมเป็นฐาน โดยมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ คือ การบอกบทบาทหน้าที่ของนักเรียน กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และสนับสนุนความสะดวกในการเรียน

2. ขั้นศึกษาและอภิปราย โดยให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาบทเรียนที่ผู้สอนได้จัดเตรียมให้และนำมาอภิปรายร่วมกันเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. ชั้นกิจกรรม ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและทำงานร่วมกันตามกิจกรรมที่จัดไว้
 4. ชั้นผลสะท้อนจากกิจกรรม ให้นักเรียนสะท้อนความคิดที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม
 5. ชั้นประเมินผล ประเมินผลการเรียนรู้จากสิ่งที่นักเรียนได้เรียนและทำกิจกรรมมา
 เพ็ญญา ตลับกลาง (2562: 57) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
 ออกมาเป็นขั้นตอน 4 ขั้นตอน

1. ชั้นเตรียม คือ การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น การทบทวนคำศัพท์
 ทบทวนบทเรียน

2. ชั้นกิจกรรมการสอน คือ ผู้สอนเสนอเนื้อหาสาระใหม่ๆ ในการทำกิจกรรม

3. ชั้นปฏิบัติกิจกรรม คือ การให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ลงมือทำกิจกรรมที่ได้เตรียมไว้

4. ชั้นสรุปและประเมินผล คือ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองกับ
 ผู้อื่นได้และประเมินผลการเรียนรู้จากสิ่งที่นักเรียนได้เรียนและทำกิจกรรมมาทั้งหมด

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานได้
 ดังนี้

1. ชั้นนำ คือ ครูเตรียมความพร้อมและเป็นการนำเข้าสู่บทเรียนโดยกระตุ้นให้นักเรียนเกิด
 ความสนใจโดยกำหนดสถานการณ์ที่ทำให้นักเรียนมีความสนใจอยากรู้ กระตุ้นด้วยคำถาม และการ
 ทบทวนความรู้เดิม

2. ชั้นกิจกรรม คือ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มโดยละความสามารถกลุ่มละ 4-5 คน เพื่อ
 การเข้าร่วมกิจกรรมได้ลงมือทำกิจกรรมร่วมกันคิดวิเคราะห์การทำกิจกรรมร่วมกัน ตามที่ครูผู้สอนได้
 จัดกิจกรรมเตรียมไว้ให้ ครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวก

3. ชั้นอภิปราย คือ การให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ องค์ความรู้จากการ
 เข้าร่วมกิจกรรมโดยคิดวิเคราะห์สถานการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยให้นักเรียนนำเสนอ
 ผลงานหน้าชั้น จากนั้นครูผู้สอนได้อภิปรายขยายความรู้ให้กับนักเรียนเพิ่มเติม

4. ชั้นสรุปและนำไปใช้ คือ การรวบรวมความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ จากชั้นกิจกรรมและ
 อภิปราย ให้นักเรียนนำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติและใช้จริงในชีวิตประจำวัน

5. ชั้นประเมินผล คือ ครูผู้สอนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท

เทคนิคการสอนที่ใช้ร่วมกับกิจกรรมเป็นฐาน

เพื่อให้การออกแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเป็นฐานนั้น สามารถครอบคลุมการออกแบบการ
 เรียนรู้รายวิชาหน่วยการเรียนรู้เรื่องกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่ง (สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม
 และการดำเนินชีวิต) ผู้วิจัยวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ทิศนา ขัมมณี (2560: 347) ได้อธิบายการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้และการ
 จัดกิจกรรมกลุ่ม สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. เกม (Game) การสอนโดยใช้เกม เป็นการสอนที่ให้นักเรียนเข้าไปอยู่ในกิจกรรมหรือ
 สถานการณ์ที่ผู้เล่นยินยอมที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไข เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการมักจะมีผลแพ้ชนะ
 การเล่นเกมจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการเอาชนะต่ออุปสรรคต่าง ๆ และได้ฝึกฝนเทคนิคและทักษะที่
 ต้องการ รวมทั้งช่วยให้การเรียนรู้มีชีวิตชีวาและนักเรียนเกิดความสนุกสนาน

2. บทบาทสมมติ (Role-Play) การสอนโดยใช้บทบาทสมมติเป็นการสอนที่ใช้ตัวละครสมมติขึ้นมาจากสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความจริง มาใช้เป็นเครื่องมือในการสอนโดยให้นักเรียนสมมติบทบาทเป็นตัวละครนั้นๆและให้แสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับบทบาทของตัวละครที่ได้แสดงออกมาวิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจถึงบทบาทของแต่ละตัวละครและสามารถวิเคราะห์ถึงความรู้สึกพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้ง

3. กรณีตัวอย่าง (Case) การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เป็นการใช้เรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นมาดัดแปลงและใช้เป็นสื่อตัวอย่างหรือใช้เป็นเครื่องมือให้นักเรียนศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกันช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาได้หลายรูปแบบนักเรียนจะคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างละเอียดถี่ถ้วนนอกจากนั้นยังช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเรื่องราวขึ้นให้เหมือนจริงหรือใกล้เคียงกับความจริงมาใช้เป็นเครื่องมือในการสอนโดยให้นักเรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสถานการณ์และให้ข้อมูลที่สภาพคล้ายกับข้อมูลจริงในสถานการณ์นั้นมาใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆโดยการตัดสินใจนั้นจะส่งผลต่อผู้เล่นในลักษณะเดียวกับสถานการณ์จริงนักเรียนจะมีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆซึ่งในสถานการณ์จริงมีความเสี่ยงประสบการณ์จัดการเล่นสถานการณ์จำลองจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสภาพความเป็นจริงที่ซับซ้อน

5. กลุ่มย่อย (Small Group) การใช้กลุ่มย่อยหรือการเรียนแบบกลุ่มย่อย ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงรวมทั้งช่วยให้นักเรียนได้รู้ซึ่งกันและกันมีการปรับตัวและมีการปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยการเรียนรู้บทบาทหน้าที่และการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจร่วมกันนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ความรู้และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

จากการศึกษากิจกรรมการสอน แต่อย่างไรก็ตาม การจะพานักเรียนไปสู่กระบวนการพัฒนาทางด้านความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยเลยเลือก เทคนิคการสอนดังที่จะได้ขยายเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบต่อไป

การเรียนรู้แบบการคิดจับคู่ร่วม (Think-Pair-Share) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นหรือคำถามที่กำหนด แต่ละคนประมาณ 2-5 นาทีซึ่งคิดเพียงอย่างเดียว (Think) จากนั้นให้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนอีกคนประมาณ 3-5 นาที (Pair) และสุดท้ายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำเสนอความคิดเห็นต่อนักเรียนทั้งหมด (Share)

เทคนิคการสอนมุ่งเน้นการต่อเรื่องราว (Jigsaw) เป็นเทคนิคที่ใช้ในวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนความร่วมมือระหว่างสมาชิกกลุ่มและมีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เทคนิคนี้เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระจากตำรา วิธีการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการต่อเรื่องราว โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ครูผู้สอนกำหนดเนื้อหาหรือหัวข้อที่จะศึกษาเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

2. ครูผู้สอนแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยให้มีความสามารถละกัน เป็นลักษณะกลุ่มบ้าน (Home Group) แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาเนื้อหาหรือหัวข้อที่ต่างกัน

3. นักเรียนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาหรือหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มเข้ามารวมกลุ่มกัน เพื่อศึกษาเนื้อหาหรือหัวข้อที่ได้ร่วมกัน เรียกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

4. สมาชิกในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มเดิมของตนที่เรียกว่า กลุ่มบ้าน ผลัดกันอธิบายเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟังจนครบทุกเนื้อหาหรือทุกข้อ

5. ครูผู้สอนทดสอบความรู้ตามเนื้อหาหรือหัวข้อที่ศึกษา แล้วให้คะแนนเป็นรายบุคคล

เทคนิคการอภิปราย (Debate) คือ กระบวนการที่คนสองคนขึ้นไปทำการโต้แย้งกันเกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง ผ่านการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการค้นหาคำตอบหรือวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ระหว่างการ Debate นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการจัดการกับข้อโต้แย้งด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ข้อมูลที่สืบค้นมาหรือการใช้วาทศิลป์ในการพูดที่ตนเองมีเพื่อป้องกันความคิดเห็นของตัวเอง นักเรียนและโต้แย้งความเชื่อของคู่สนทนา ซึ่งในขณะเดียวกันนักเรียนก็จะได้รับฟังความคิดเห็นของคู่สนทนาไปด้วย โดยมีวิธีการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูจะแจ้งนักเรียนเกี่ยวกับรายละเอียดของการ Debate เช่น หัวข้อที่ใช้ในการ Debate ลักษณะในการ Debate และสิ่งที่นักเรียนต้องทำก่อนและระหว่างการทำกิจกรรม เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายงานจากครูแล้วนักเรียนจะต้องศึกษาเกี่ยวกับหัวข้อที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เตรียมความพร้อมในการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ รวมถึงป้องกันความคิดเห็นของตนเองและวิจารณ์ความคิดเห็นคู่สนทนายหว่างการ Debate ด้วย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนนี้ครูจะให้ให้นักเรียนเริ่มทำการ Debate โดยนักเรียนกลุ่มหนึ่งจะเป็นผู้นำเสนอประเด็นที่เตรียมมา จากนั้นให้นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งโต้แย้งประเด็นที่เพื่อนนำเสนอ ผู้นำเสนอจะต้องปกป้องความคิดเห็นของตนเอง จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสลับบทบาทกันจนจบกิจกรรมที่ครูวางแผนไว้

ขั้นตอนที่ 3 หลังจากการ Debate แล้วครูจะทำหน้าที่สรุปการ Debate ครั้งนี้โดยกล่าวถึงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และให้นักเรียนทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการ Debate อีกครั้งทั้งการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ รวมถึงการปกป้องและโต้แย้งความคิดเห็นของแต่ละฝ่าย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)

ความสามารถการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดขั้นสูงซึ่งเป็นกระบวนการในการคิดที่สลับซับซ้อน ต้องอาศัยความรู้ในการคิดไตร่ตรอง และการคิดอย่างมีเหตุผล ผู้วิจัยขอนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

ความหมายของการคิดวิเคราะห์

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

Bloom (1961 : 145) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ประกอบด้วยอะไร มีสาระความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล และเป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร

Watson & Glaser (1964 : 11) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นสิ่งที่เกิดจากส่วนประกอบของทัศนคติ ความรู้ และทักษะ โดยทัศนคติเป็นการแสดงออกทางจิตใจต้องการสืบค้นปัญหาที่มีอยู่ ความรู้จะเกี่ยวกับการใช้เหตุผลในการประเมินสถานการณ์ การสรุปความเที่ยงตรงและการเข้าใจในความเป็นนามธรรม ส่วนทักษะจะประยุกต์รวมอยู่ในทัศนคติและความรู้

Marzano (2001 อ้างถึงในประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556 : 4) ได้ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวิเคราะห์ (Analysis) ตามแนวคิดใหม่นี้เป็นความสามารถในการใช้เหตุผล และรายละเอียดถี่ถ้วนในการจำแนกแยกแยะสิ่งต่าง ๆ มีกระบวนการย่อย 5 ประการ ได้แก่ 1) การจำแนก 2) การจัดหมวดหมู่ 3) การวิเคราะห์ข้อเหตุผล 4) การประยุกต์ใช้ และ 5) การทำนาย

วรัชยา สาราณมย์ (2557 : 50) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ว่า ความสามารถในการจำแนก แยกแยะข้อมูลส่วนต่าง ๆ ของเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผลโดยอาศัยการพิจารณาใคร่ครวญ ไตร่ตรองก่อนตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559 : 44) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ว่าการจำแนกแจกแจงองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบใหญ่ย่อยเหล่านั้น เพื่อทำความเข้าใจและเพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้นโดยมีข้อสมมติและนำสู่สมมติฐานว่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้นมานั้น ย่อมมีที่มาที่ไป มีเหตุมีผลในการที่จะเกิดขึ้น มีองค์ประกอบใหญ่ๆและย่อย ๆ ซ่อนอยู่ภายในซึ่งจะสอดคล้องหรือตรงกันข้ามกับสิ่งที่ปรากฏภายนอกก็ได้

วัชรวิภา เล่าเรียนดี ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560 : 33) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์ว่าเป็นการแสดงออกด้วยคำพูดหรือพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียด อธิบายเหตุผลประกอบเรื่องที่รู้ ระบุมุมความคิดรวบยอด ระบุมุมปัญหา ระบุมุมเชื่อมโยงของความคิดรวบยอด จำแนกองค์ประกอบ ส่วนประกอบต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลที่เป็นหลักฐานสำคัญเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจและสรุปอย่างเหมาะสม

อนุรักษ์ สวัสดิ์ (2562 : 29) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์ว่า ความสามารถในการแยกแยะหาส่วนย่อย ทำให้ปรากฏเป็นรูปเป็นเรื่องขึ้นในใจ โดยการใคร่ครวญ ไตร่ตรองโดยการแยกออกเป็นส่วนๆ เพื่อศึกษาให้ทอ้งแท้ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

พัชรี ชวนฤทัย (2563 : 37) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ว่า ความสามารถในการใช้เหตุผล และความละเอียดถี่ถ้วนในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของเนื้อหาว่าประกอบด้วยอะไร มีสาระความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผลและเป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร เชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างไร เป็นการคิดอย่างรอบคอบตามหลักการของการประเมินและมีหลักฐานอ้างอิงเพื่อการข้อสรุปที่น่าจะเป็นไปได้

สุภาภรณ์ ศรีดี (2563 : 1) ได้ให้ความหมายของทักษะการคิดว่า ความสามารถในการคิดในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งมีองค์ประกอบและกระบวนการคิดที่มีความสลับซับซ้อน โดยทักษะของการคิดมีหลายทักษะเช่น การจำแนก การแยกแยะ การขยายความ การสรุป การคิดริเริ่ม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นกระบวนการคิดของนักเรียนที่สามารถแยกแยะข้อมูล เรื่องราว หรือเหตุการณ์ออกเป็นส่วนย่อย ๆ เป็นประเด็นๆ โดยนักเรียนสามารถจัดหมวดหมู่ เพื่อให้เข้าใจและเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่างๆ เชื่อมโยงความเกี่ยวเนื่องจากประสบการณ์เดิมหรือข้อมูลพื้นฐานที่นักเรียนมีอยู่ อย่างมีเหตุและผล ช่วยให้นักเรียนสามารถคิดแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ลักษณะของการคิดวิเคราะห์

มีนักการศึกษากล่าวถึงลักษณะของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 15-16) ได้จำแนกลักษณะของการคิดวิเคราะห์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นการคิดวิเคราะห์แตกต่างไปตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยทั่วไปสามารถแยกแยะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การสังเกตจากการสังเกตข้อมูลมากๆ สามารถสร้างเป็นข้อเท็จจริงได้
  2. ข้อเท็จจริงจากการรวบรวมข้อเท็จจริงและการเชื่อมโยงข้อเท็จจริงบางอย่างที่ขาดหายไปสามารถทำให้มีการตีความได้
  3. การตีความเป็นการทดสอบความเที่ยงตรงของการอ้างอิงจึงทำให้เกิดการตั้งข้อสงสัยเบื้องต้น
  4. การตั้งข้อสงสัยเบื้องต้นทำให้สามารถมีความคิดเห็น
  5. ความคิดเห็นเป็นการแสดงความคิดจะต้องมีหลักและเหตุผลเพื่อพัฒนาข้อวิเคราะห์
- นอกจากนั้นเป็นกระบวนการที่อาศัยองค์ประกอบเบื้องต้นทุกอย่างร่วมกันโดยทั่วไปนักเรียนจะไม่เห็นความแตกต่างระหว่างการสังเกตกับข้อเท็จจริง หากนักเรียนเข้าใจถึงความแตกต่างก็จะทำให้นักเรียนเริ่มพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้

สุวิทย์ มูลคำ (2553 : 23-24) ได้จำแนกลักษณะของการคิดวิเคราะห์ไว้เป็น 3 ด้านคือ

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบเป็นความสามารถในการแยกแยะค้นหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืชหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตัวอย่างคำถามเช่นอะไรเป็นสาเหตุสำคัญของการระบาดไข้หวัดนกในประเทศไทย
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ โดยระบุความสัมพันธ์ระหว่างการคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล หรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องตัวอย่างคำถามเช่น การพัฒนาประเทศกับการศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างไร
3. การวิเคราะห์หลักการเป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใดตัวอย่างคำถามเช่น หลักการสำคัญของศาสนาพุทธได้แก่อะไร

Bloom (1976 : 163-165) ได้จำแนกการคิดวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะได้แก่

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Elements) เป็นความสามารถในการค้นหาจุดสำคัญหรือหัวใจของเรื่อง ค้นหาสาเหตุ ผลลัพธ์ และจุดมุ่งสำคัญของเรื่องนั้น ๆ
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นความสามารถในการค้นหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและการเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ว่ามีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะใด คล้อยตามกัน หรือขัดแย้งกัน หรือไม่เกี่ยวข้องกัน
3. การวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) เป็นความสามารถในการค้นหาว่า การที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่าง ๆ ที่ร่วมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้ เพราะยึดหลักการหรือแกนอะไรเป็นสำคัญ

จากลักษณะของการคิดวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เป็นลักษณะของการคิดวิเคราะห์เป็นลักษณะที่แสดงถึงการวิเคราะห์ความสำคัญ การแยกส่วนประกอบสำคัญของสิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ และสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เชื่อมโยงคหาวามสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ

ได้ตลอดจนสามารถวิเคราะห์หลักการในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่

ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ถือว่ามีสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อทุกคนในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าของการวิเคราะห์ไว้หลายประการดังนี้

ลักษณะ สรีวัฒน์ (2549 : 74-76) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์นับว่ามีประโยชน์ต่อบุคคลทุกคนในการนำไปใช้เพื่อการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมเพื่อให้เกิดความสุข ความสมหวังดังที่ตนปรารถนา ดังนั้นประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์มีหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา คนเราจะเฉลียวฉลาดในการปฏิบัติ (Practical Intelligence) โดยในส่วนของความฉลาดในการวิเคราะห์นั้น เป็นความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินแนวคิดที่คิดขึ้น ความสามารถในการคิดนำมาใช้แก้ปัญหา และความสามารถในการตัดสินใจโดยธรรมชาติ คนเราจะมีจุดอ่อนด้านความสามารถทางการคิดหลายประการ การคิดเชิงวิเคราะห์จะช่วยเสริมจุดอ่อนทางความคิดเหล่านี้

2. ช่วยให้คำนึงถึงความสมเหตุสมผลของขนาดกลุ่มตัวอย่างในการสรุปเรื่องต่าง ๆ เรามักไม่ได้คำนึงถึงจำนวนข้อมูลที่สามารถบ่งชี้ความสมเหตุสมผลของเรื่องนั้น แต่มักจะด่วนสรุปสิ่งต่าง ๆ ไปตามอารมณ์ความรู้สึกหรือเหตุผลที่ตนมีอยู่ ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงของสิ่งนั้น เรามักจะเห็นตัวอย่างเพียง 2-3 ตัวอย่าง แล้วรีบด่วนสรุปโดยไม่คำนึงถึงจำนวนตัวอย่างว่ามีปริมาณเพียงพอในการที่จะนำไปสู่ข้อสรุปได้หรือไม่ ซึ่งทำให้เกิดการเข้าใจผิดได้ การสรุปเช่นนี้เรียกว่า การสรุปแฝงด้วยความมีอคติ ดังนั้น ควรสืบค้นตามหลักการและเหตุผลและข้อมูลที่เป็นจริงให้ชัดเจนก่อนจึงมีการสรุป

3. ช่วยลดการอ้างประสบการณ์ส่วนตัวเป็นข้อสรุปทั่วไป การสรุปเรื่องต่าง ๆ ในหลายเรื่องมีคนจำนวนไม่น้อยที่ใช้ประสบการณ์ที่เกิดกับตนเองเพียงคนเดียวมาสรุปเป็นเรื่องทั่วไป เช่น คนที่มีอายุยืนถึงร้อยปี มักเป็นที่ใช้อ้างกับใคร ว่าถ้ารับประทานอาหารตามแบบที่เขาทานแล้วจะมีอายุยืนเช่นเขา หรือนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จมักอ้างวิธีการทำงานที่ประสบความสำเร็จของเขาเหมือนเป็นหลักการปฏิบัติโดยทั่วไปและจะนำไปใช้ การอ้างเช่นนี้ก่อให้เกิดความผิดพลาดได้เพราะอาจมีปัจจัยอื่น ที่ไม่ได้กล่าวถึง อันเป็นสาเหตุให้เกิดสิ่งนั้น ดังนั้นหากขาดปัจจัยเหล่านั้นหลักปฏิบัติเช่นที่เคยใช้ได้ผลในเหตุการณ์ของเขา อาจจะใช้ไม่ได้ผลกับคนอื่น

4. ช่วยขุดคุ้ยสาระของความประทับใจครั้งแรก ถ้าเราเคยสังเกตเกี่ยวกับความรู้สึกในการกระทำสิ่งใดเป็นครั้งแรก เรามักจะประทับใจในความรู้สึกนั้นไว้ตลอดไปว่าจะต้องเป็นเช่นนั้นเสมอ ความประทับใจครั้งแรกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะทำให้เรารู้สึกดีต่อสิ่งนั้นในอนาคต ยิ่งเมื่อถูกกระตุ้นด้วยความประทับใจต่อๆ มาย่อมจะเป็นเหตุให้เราสรุปว่าสิ่งนั้นจะเป็นเช่นนั้นตลอดไป อันเป็นเหตุให้เกิดความลำเอียงในการให้เหตุผลกับสิ่งนั้นตามกาลเวลาและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป และการวิเคราะห์นี้เองที่จะช่วยให้การพิจารณาสาระสำคัญอื่น ที่ถูกบิดเบือนไปจากความประทับใจในครั้งแรก ทำให้เรามองอย่างครบถ้วนในแง่มุมอื่นที่มีอยู่

5. ช่วยตรวจสอบการคาดคะเนบนฐานความรู้เดิมในหลายๆ เรื่องที่เราจะสรุปตามความรู้ความเข้าใจของเราเกี่ยวกับการคาดการณ์ความน่าจะเป็นของสิ่งนั้นในอนาคต มิใช่บนพื้นฐานข้อมูลที่ปรากฏต่อการคาดการณ์บนพื้นฐานความจริงที่รับรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น

6. ช่วยวินิจฉัยข้อเท็จจริงของประสบการณ์ส่วนบุคคล ในการวินิจฉัยคำกล่าวของคนนั้น จำเป็นต้องตระหนักให้ดีกว่าประสบการณ์ของแต่ละคนมีแนวโน้มที่จะมีอคติ จากประสบการณ์ซ้ำกัน ซึ่งมีโอกาสที่จะมีอคติได้ง่ายไม่เพียงแต่ประสบการณ์ส่วนตัวของเราแต่ละคนเท่านั้นที่มีความลำเอียง แต่ความจำของเรามีแนวโน้มที่จะลำเอียงด้วยในการถ่ายทอดประสบการณ์ เช่น เมื่อเราคิดถึงคนขับรถโดยสารประจำทาง เรามักจะคิดว่าเป็นผู้ชายมากกว่าที่จะคิดว่าเป็นผู้หญิง สิ่งนี้จึงเป็นปัญหาเมื่อเราประเมินความน่าจะเป็น เพราะมีแนวโน้มที่จะไม่ทำการประเมินบนพื้นฐานของจำนวนที่เป็นอยู่จริง แต่ประมาณการความน่าจะเป็นโดยเชื่อมโยงกับตัวอย่างในความทรงจำของเรา ซึ่งในบางเรื่องก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานของตัวอย่างที่เข้ามาในความคิดและความถี่ในการเห็นเหตุการณ์นั้น เพราะความถี่จะเป็นตัวตัดสินใจที่สำคัญในการทำให้ง่ายต่อการหวนรำลึกถึง ดังนั้นการคิดวิเคราะห์จะช่วยให้เราหาเหตุผลที่สมเหตุ สมผลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลานั้น โดยไม่มีอคติที่ก่อตัวอยู่ในความทรงจำและทำให้เราสามารถประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมจริง

7. เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่นๆ การคิดวิเคราะห์นั้นว่าเป็นปัจจัยที่ทำหน้าที่เป็นปัจจัยหลักสำหรับการคิดในมิติอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการคิดเชิงวิพากษ์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ ฯลฯ ซึ่งการคิดวิเคราะห์จะช่วยเสริมสร้างให้เกิดมุมมองเชิงลึก และครบถ้วนในเรื่องนั้น ในอันที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาได้ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์มักจะทำให้เรามีการขบคิดดูก่อน แล้วจึงเริ่มต้นคิด เป็นการใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์นั่นเองด้วยการใช้เหตุผลเพื่อสืบค้นหาความจริง

8. ช่วยในการแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์เกี่ยวข้องข้องกับการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ และการทำความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงช่วยเราในเวลาที่เราพบปัญหาใด ให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าปัญหานั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างตรงประเด็นปัญหา เนื่องจากการแก้ไขปัญหาใด จำเป็นต้องมีการคิดวิเคราะห์ปัญหาเสียก่อนว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แยกแยะว่ามีอยู่ที่ประเภท แต่ละประเภทมีรายละเอียดอย่างไรเพื่อให้สามารถติดต่อไปได้ว่าแต่ละประเภทจะป้องกันและแก้ไขได้อย่างไร

9. ช่วยในการประเมินและตัดสินใจ การวิเคราะห์จะช่วยให้เราเข้าใจข้อเท็จจริงหรือเหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจ และที่สำคัญคือจะช่วยให้เราได้ข้อมูลเป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การวิเคราะห์ยังช่วยให้เราสามารถประเมินสถานการณ์และตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้แม่นยำกว่าการที่เราได้เพียงข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ และทำให้เรารู้สาเหตุของปัญหา เห็นโอกาสของความน่าจะเป็นในอนาคต เช่น การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งขององค์กร โอกาสและอุปสรรค จะช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีข้อมูลพื้นฐานที่นำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กรต่อไป นอกจากนี้การวิเคราะห์ยังช่วยให้มองเห็นโอกาสความเป็นไปได้ของสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ช่วยให้เกิดการคาดการณ์อนาคต และหากเราลงมือปฏิบัติตามนั้นโอกาสแห่งความสำเร็จย่อมเป็นไปได้อย่างแน่นอน

10. ช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์สมเหตุสมผล การคิดวิเคราะห์ช่วยให้อารมณ์ต่าง ๆ ของเรายูบบนฐานของตรรกะและความน่าจะเป็นไปได้อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ส่งผลให้การคิดจินตนาการ หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้รับการตรวจสอบความคิดใหม่นั้นใช้ได้จริงหรือไม่ และถ้าจะใช้ได้จริงต้องเป็นเช่นใด

แล้วมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่จินตนาการกับการนำมาใช้ในโลกลงความจริง สิ่งประดิษฐ์มากมายที่เราพบเห็นในปัจจุบันล้วนเป็นผลลัพธ์อันเกิดจากการวิเคราะห์ว่าใช้การได้ก่อนที่จะนำมาใช้จริง

11. ช่วยให้เข้าใจแจ่มกระจ่าง การคิดวิเคราะห์ช่วยให้เราประเมินและสรุปสิ่งต่าง ๆ บนข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ไม่ใช่ สรุปตามอารมณ์ความรู้สึกหรือการคาดการณ์ว่าน่าจะเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ การคิดวิเคราะห์ทำให้ได้รับข้อมูลที่เป็นจริงซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจที่สำคัญคือช่วยให้เราได้เรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้น เพราะการคิดวิเคราะห์ทำให้สิ่งที่คลุมเครือเกิดความกระจ่างชัด โดยสามารถแยกแยะสิ่งดี-ไม่ดี สิ่งที่ต้อง-หลอกลวง โดยการสังเกตความผิดปกติของเหตุการณ์ พฤติกรรม หากเราคิดใคร่ครวญถึงเหตุและผลของสิ่งนั้นจนเพียงพอที่จะสรุปได้ว่าเรื่องนั้นมีความเป็นมาอย่างไร แท้จริงเป็นอย่างไร อะไรเป็นเหตุ เป็นผลกับสิ่งใด นอกจากนี้การคิดวิเคราะห์จะช่วยนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องที่มีความซับซ้อน หากมีเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์จะทำให้เราค้นพบความจริงที่เป็นประโยชน์

สุวิทย์ มูลคำ (2553: 39) กล่าวว่า ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. ช่วยให้เราตรวจสอบความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏและไม่ด่วนสรุปตามอารมณ์ ความรู้สึกหรืออคติ แต่สืบค้นตามหลักเหตุผลและข้อมูลที่เป็นจริง

3. ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ แต่สื่อสารตามความเป็นจริง ขณะเดียวกันจะช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเพียงอย่างเดียว แต่พิจารณาเหตุผลและปัจจัยเฉพาะในแต่ละกรณีได้

4. ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่น ๆ ที่ถูกบิดเบือนไปจากความประทับใจในครั้งแรก ทำให้เรามองอย่างครบถ้วนในแง่มุมอื่น ๆ ที่มีอยู่

5. ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต การหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏพิจารณาตามความสมเหตุสมผลของสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนที่จะตัดสินใจสรุปสิ่งใดลงไป

6. ช่วยให้เราหาเหตุผลที่สมเหตุสมผลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลานั้น โดยไม่พึ่งพิงอคติที่ก่อตัวอยู่ในความทรงจำ ทำให้เราสามารถประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมจริงสมจัง

7. ช่วยประมาณการความน่าจะเป็น โดยสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานที่เราวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ของสถานการณ์ ณ เวลานั้น อันจะช่วยเราคาดการณ์ความน่าจะเป็นได้สมเหตุสมผลมากกว่า

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546: 8-9) กล่าวว่า ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ก่อนประโยชน์อย่างมากทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ระดับองค์กรและระดับประเทศโดย ในแทบทุกสาขาวิชาจำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในเรื่องนั้น

2. ในการวิจัยการวิเคราะห์นับเป็นหัวใจหลักของงานวิจัย เกี่ยวข้องกับการหาความสัมพันธ์ การหาเหตุผลในการอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยพยายามเอาความแตกต่างในตัวแปรอิสระไปอธิบายในตัวแปรตาม เพื่อพิสูจน์สมมติฐานว่าเป็นจริงตามนั้นหรือไม่

3. การวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในแง่มุมต่าง ๆ ช่วยให้เราเข้าใจสาเหตุที่เกิดขึ้น ผลกระทบที่ตามมา และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันนำไปสู่การแก้ไขปัญหา การเตรียมการป้องกัน

4. การวิเคราะห์ข่าว ทำให้เราทราบเบื้องหน้าเบื้องหลังของเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้นไม่เพียงรับรู้ว่าจะอะไรเกิดขึ้นเท่านั้น แต่ทราบว่าเหตุใดจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่ออย่างไรและต้องนำไปสู่การป้องกันหรือการวางแผนอย่างไรต่อไป

5. การวิเคราะห์คนจะช่วยให้เราเข้าใจว่า เหตุใดคน ๆ นี้จึงแสดงออกเช่นนี้ อะไรเป็นมูลเหตุจูงใจ สิ่งที่เขาแสดงออกจะส่งผลกระทบต่อตัวเองในอนาคต

6. การวิเคราะห์วัตถุ สสารต่าง ๆ ทำให้เราทราบว่าสิ่งนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่ละส่วนย่อยทำงานประสานเชื่อมโยงกันอย่างไร การรู้โครงสร้างและส่วนประกอบทำให้นักวิทยาศาสตร์สามารถนำสารที่สกัดออกมาใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ได้นานัปการ

7. การวิเคราะห์ข้อความ (Statement) คำกล่าวอ้างต่าง ๆ โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่นำมากล่าวอ้าง วินิจฉัยแรงจูงใจหรือเหตุผลที่นำมากล่าวอ้าง จะช่วยให้เราค้นพบความถูกต้องหรือผิดพลาดของข้ออ้างนั้น

นลินี ญ นคร (2555: 7) กล่าวว่าประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. การกำหนดความเป็นตัวตนของบุคคล กระบวนการทางปัญญาของบุคคลจะตัวกำหนดแนวทางการจัดการความรู้และความเป็นตัวตนของบุคคลว่า คิดอะไร รู้อะไร ทำอะไรตลอดจนสามารถควบคุมตนเองที่จะกำหนดท่าทีหรือแนวโน้ม หรือวิถีชีวิตของบุคคลให้แสดงออกโดยการพูด การเขียน และการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จ

2. การคิดเป็นพื้นฐานของสติปัญญาและความเข้าใจ บุคคลจะหาคำตอบได้ดีหากใช้เวลาในการทบทวนไตร่ตรองก่อนตัดสินใจ การคิดจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บุคคลสามารถหาวิธีการหรือแนวทางเพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุงสิ่งเดิมให้ดีขึ้น

3. การคิดเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจ ทุกคนต้องตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากมีสิ่งๆ ที่เข้ามากระทบทำให้ต้องตัดสินใจหากไม่ตัดสินใจที่ดีก็จะเกิดข้อผิดพลาดได้ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องสำคัญหรือไม่สำคัญการคิดที่เป็นระบบ มีข้อมูลเพียงพอจะช่วยให้ตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2563: 8-9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

การวิเคราะห์ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ระดับองค์กร และระดับประเทศ โดยแทบในทุกสาขาวิชา จำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเรื่องนั้น

1. ในการวิจัยการวิเคราะห์นับเป็นหัวใจหลักของงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการหาความสัมพันธ์ การหาเหตุและผลในการอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยพยายามเอาความแตกต่างในตัวแปรอิสระไปอธิบายในตัวแปรตามเพื่อพิสูจน์สมมติฐานว่าเป็นจริงตามนั้นหรือไม่

2. การวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในแง่มุมต่างๆช่วยให้เราเข้าใจสาเหตุที่เกิดขึ้น ผลกระทบที่จะตามมา และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหา การเตรียมการป้องกันการวางแผนนโยบายและการวางกลยุทธ์เพื่อโอกาสที่ดีกว่าในอนาคต

3. การวิเคราะห์ข่าว ทำให้เราทราบเบื้องหน้า เบื้องหลังของเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้น ไม่เพียงรับรู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นเท่านั้น แต่ทราบว่าเหตุใดจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่ออย่างไรและนำไปสู่การป้องกันหรือการวางแผนอย่างไรต่อไป

4. การวิเคราะห์คนจะช่วยให้เราเข้าใจว่า เหตุใดคนๆนี้จึงแสดงออกเช่นนี้ อะไรเป็นมูลเหตุจูงใจสิ่งที่เขาแสดงออกจะช่วยส่งผลกระทบต่อตัวเองในอนาคต ถ้ามูลเหตุเปลี่ยนพฤติกรรมของเขาจะเปลี่ยนไปด้วยหรือไม่

5. การวิเคราะห์วัตถุ สสารต่าง ๆ ทำให้เราทราบว่าสิ่งนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่ละส่วนย่อยทำงานประสานเชื่อมโยงกันอย่างไร การรู้โครงสร้างและส่วนประกอบทำให้นักวิทยาศาสตร์สามารถนำสารที่สกัดออกมาไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ได้น่าอัศจรรย์

6. การวิเคราะห์ข้อความ (Statement) คำกล่าวอ้างต่าง ๆ โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่นำมากล่าวอ้าง วินิจฉัยแรงจูงใจหรือเหตุผลที่นำมากล่าวอ้าง จะช่วยให้เราค้นพบความถูกต้องหรือผิดพลาดของข้ออ้างนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เป็นการส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญาของมนุษย์ พัฒนาศักยภาพในการแก้ปัญหา จากการประเมิน การสรุปข้อมูล การตัดสินใจ ด้วยเหตุและผล ซึ่งเป็นพื้นฐานทางความคิดของแต่ละบุคคล โดยต้องอาศัยประสบการณ์ของแต่ละบุคคลซึ่งจะแตกต่างกันออกไป ดังนั้นผลลัพธ์ที่ได้จากการตัดสินใจบนกระบวนการคิดวิเคราะห์จะมีความแตกต่างกันซึ่งจะมีประโยชน์ต่อผู้อื่นโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จนได้ข้อสรุปที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น

การวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์นอกจากนั้นจะมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แล้ว หากว่าต้องการที่จะทราบประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์แล้วจะต้องมีการจัดทำการวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

การวัดการคิดวิเคราะห์ตามแนวของ Bloom (1954,อ้างถึงใน สุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ, ม.ป.ป.: 4-11) การสร้างข้อคำถามวัดการคิดวิเคราะห์ตามแนวของ Bloom ต้องมีสิ่งสำเร็จรูปเป็นต้นเรื่องในการตั้งคำถามดังนี้

1. ข้อความที่เกี่ยวกับคดีและคำสอนเช่น โคลง กลอน คำประพันธ์ต่าง ๆ สุภาษิต คำพังเพย คติสอนใจ อาจตัดตอนมาบางส่วน หรือดัดแปลง ลดบางประโยคก็ได้

2. บทความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นเช่น ทัศนคติ ลัทธิ ทรรศนะ บทวิพากษ์วิจารณ์ คำติชม คำปรารภ บทสนทนา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นที่ได้แย้งกัน และพยายามจับใจความย่อย ๆ ของแต่ละตอน

3. ข้อความที่เกี่ยวกับสูตรกฎ และหลักวิชาได้แก่ ข้อความที่อธิบายความหมายและกำเนิดที่มา สูตรกฎ ทฤษฎีและสมมติฐาน ข้อปัญหา ข้อสรุปผลลัพธ์ ข้อเท็จจริงและเงื่อนไข ข้ออนุมานอ้างอิง เหตุผลตามตรรกวิทยาการณและปรากฏการณ์ต่าง ๆ

4. ภาพ กราฟ แผนผังที่แผนผังและตารางเลข ลักษณะนี้ต้องระวังอย่างให้เป็นคำถามประเภทแปลความหรือตีความ นั่นคือ อย่าถามในเชิงให้แปลหรืออธิบายความหมายส่วนย่อยใดหนึ่งหรือเพียงสิ่งเดียวจุดเดียว

5. ใช้วัตถุของจริง หุ่นจำลองของตัวอย่างสิ่งของเหมาะกับวิชาปฏิบัติเมื่อกำหนดสิ่งที่เป็นต้นเรื่องดังกล่าวข้างต้นนำมาสร้างข้อคำถามวัดการคิดวิเคราะห์แต่ละแบบดังนี้

1. วิเคราะห์ความสำคัญหมายถึง ความสามารถในการค้นหาคุณลักษณะที่เด่นชัดของเรื่องราวในแง่มุมต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้จำแนกดังต่อไปนี้

1.1 วิเคราะห์ชนิดหมายถึง ความสามารถในการจำแนก บอกชนิด ลักษณะของประเภทของ บรรดาข้อความ เรื่องราว วัตถุประสงค์ของ เหตุการณ์และการกระทำต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์และหลักการใหม่ที่เรากำหนดให้

1.2 การคิดวิเคราะห์สิ่งสำคัญหมายถึง ความสามารถในการค้นหาสิ่งที่มีความหมาย นัยสำคัญของเรื่องราวในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ให้จับความสำคัญที่เป็นเนื้อหาสาระและแก่นสารของเรื่องราว วิเคราะห์หาผลลัพธ์ผลสรุป ความเด่นที่มีคุณค่าและความด้อยที่ไร้สาระ หรือสิ่งที่มีอิทธิพลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อเรื่องราวนั้นในทางใดทางหนึ่ง

1.3 การวิเคราะห์เลศนัยหมายถึง ความสามารถในการแยกแยะ ค้นหาเจตนาความคิดที่ ซ่อนแฝงอยู่ในข้อความ เรื่องราว วัตถุประสงค์ของ เหตุการณ์และการกระทำหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์หมายถึง ความสามารถในการค้นหาความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์ กันระหว่างคุณลักษณะสำคัญใด ๆ ของบรรดาเรื่องราว และสิ่งต่าง ๆ ในแง่มุมใด ๆ การถามความสัมพันธ์ จะต้องเกี่ยวข้องกับของสองสิ่งหรือสองเรื่องใด ๆ เป็นอย่างน้อยโดยสิ่งเหล่านั้นอาจอยู่ในเรื่องเดียวกัน หรือมาจากหลายเรื่องก็ได้สิ่งที่จะนำมาหาความสัมพันธ์จะต้องเป็นจะต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายนั้นสำคัญ หรือมีอิทธิพลเด่นชัดของเรื่องราวนั้นเสมอและสิ่งนั้นจะต้องมีคุณลักษณะบางอย่างพาดพิงเกี่ยวเนื่องกัน จนมีเหตุผลเพียงพอที่น่าจะนำมาหาความสัมพันธ์กันได้ด้วย

หลักการถามวิเคราะห์ความสัมพันธ์สามารถสร้างข้อคำถามโดยพิจารณาจากลักษณะ ความสัมพันธ์ดังนี้

2.1 สัมพันธ์ตามกันได้แก่ ของสองสิ่งหรือหลายสิ่งเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันขึ้นลง ตามกัน

2.2 สัมพันธ์กลับกันได้แก่ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงจำนวนและขนาดตรงกันข้าม

2.3 ไม่มีความสัมพันธ์กันคือ สิ่งที่ไม่มีความสัมพันธ์ใดเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันเลย

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนย่อย ให้หาความเกี่ยวข้องระหว่างส่วนย่อยด้วย กันเองในแง่มุมต่าง ๆ ในการถามความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับย่อยนี้อาจถามระหว่างหนึ่งย่อยกับหนึ่ง ย่อยหรือระหว่างหนึ่งกับสองหรือสามย่อยก็ได้

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับเรื่องราวทั้งหมดได้แก่ การถามความสัมพันธ์ระหว่าง ตอนใดตอนหนึ่งของเรื่องนั้นกับเนื้อความทั้งหมดหรืออาจถามให้วินิจฉัยในลักษณะสัมพันธ์ตามกลับ หรือไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาของเรื่องนั้นก็ได้โดยคำถามชนิดนี้เขียนได้ง่ายและใช้กันมากแต่ต้องระวังแง่มุม ของการถาม ให้มีลักษณะไปในทางหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ไม่ใช่บอกชนิดหรืออธิบายความหมาย

2.6 หาความสัมพันธ์ระหว่างของหลายๆส่วนย่อยกับเรื่องทั้งหมดเป็นการถามที่ต้องการให้ ค้นว่ามีส่วนย่อยใดบ้างและสิ่งที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ลักษณะคำถามแบบนี้ให้ ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องใดเรื่องหนึ่งกับหลายๆตัวการย่อย ๆ ที่ช่วยกันส่งอิทธิพลให้เรื่องนั้นสำเร็จหรือ เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างให้เรื่องนั้นสมบูรณ์ขึ้น ถ้าลำพังแต่เพียงตัวการใดตัวเดียวจะไม่สามารถ ทำให้เรื่องนั้นสำเร็จขึ้นได้เลย

2.7 ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องกับเรื่องได้แก่ คำถามที่ให้ค้นหาความเกี่ยวข้องระหว่าง เรื่องราวทั้งหมดสองเรื่องหรือมากกว่าโดยถามให้พิจารณาในแง่ของความสอดคล้องขัดแย้งหรือไม่ เกี่ยวข้องกันลักษณะการถามแบบนี้ถามได้น้อยข้อ เพราะต้องถามรวบยอดหมดทั้งเรื่องนั้น

2.8 ถามแบบกลับได้แก่ คำถามที่ให้บอกตำแหน่งของความสัมพันธ์ทั้งหมดที่กล่าวไปข้างต้นว่าอยู่ตรงส่วนไหนของเรื่อง

3. วิเคราะห์หลักการคือ การค้นหาโครงสร้างและระบบของวัตถุสิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่าง ๆ ว่าการที่สิ่งเหล่านั้นค้ำกันเป็นเอกรูปหรือสามารถรวมกันจนดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่ได้ก็เนื่องด้วยอะไร โดยยึดอะไรเป็นหลักแกนกลาง หรือมีสิ่งใดมาเป็นตัวเชื่อมโยงตัวคำตอบที่เราค้นได้นี้คือหลักการของเรื่องนั้น ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น

3.1 วิเคราะห์โครงสร้างได้แก่ การถามถึงลักษณะของวิธีรวมตัวของส่วนประกอบย่อยๆ ที่เชื่อมโยงยึดเหนี่ยวเข้าเป็นเอกรูปเดียวกัน ไม่ใช่การถามถึงรูปพรรณสัณฐานหรือสีสันทนภายนอกของวัตถุนั้น ในการถามให้วิเคราะห์โครงสร้างนี้ อาจให้วิเคราะห์บางตอนตลอดทั้งเรื่องหรือจะถามแบบกลับก็ได้

3.2 วิเคราะห์หลักการคือ ความจริงแม่บทที่บรรดาเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ยึดถือเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวหลักการมิใช่หมายถึงสูตรกฎหรือวิธีปฏิบัติของเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะแต่เป็นความจริงทั่วไปที่สามารถใช้ได้กับสิ่งต่าง ๆ หลายเรื่องในสกุลนั้นและเป็นความจริงพื้นฐานที่บรรดาสูตรกฎของแต่ละเรื่องย่อย ๆ เหล่านั้นยึดถือ หรือที่เป็นต้นกำเนิดของสูตรกฎเหล่านั้นแง่มุมที่ควรถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักการได้แก่ ถามถึงหลักวิชาและเทคนิคที่ใช้กับเรื่องเหล่านั้น ถามถึงคติ ทศนะ และลัทธิที่เรื่องนั้นยึดถือ วิธีและหลักการที่ใช้ในการดำเนินงาน ถามให้วิจารณ์ผลสรุปวัตถุประสงค์ เหตุผลและความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นเช่น ยกข้อความและการกระทำใด ๆ มาให้พิจารณาแล้วถามว่า ข้อความนั้นมีอะไรเป็นหลักการสำคัญยึดหลักหรือวิธีการใดในการประพันธ์ มีเจตนาและทศนะต่อเรื่องนั้นอย่างไร มีความโน้มเอียง หรือเชื่อถือสนับสนุนในคติลัทธิใด ยึดเหตุผลหรือหลักการใดจึงได้ดำเนินการไปเช่นนั้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2563: 95-98) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการตั้งคำถามการคิดเชิงวิเคราะห์ว่าเป็นการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับ “ความสงสัยใคร่รู้” ของผู้ถามเมื่อเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วอยากรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมากขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใหม่ๆ ความเข้าใจใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการอธิบาย การประเมิน การแก้ปัญหา และการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างเรื่องที่วิเคราะห์กับเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยแนวคำถามจะอยู่ในขอบข่าย “5W’s1H” เพื่อนำไปสู่การค้นหาความจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้นในแง่มุมต่าง ๆ ขอบเขตการตั้งคำถามเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ จะต้องตั้งคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่เราต้องการทราบข้อเท็จจริงโดยสามารถตั้งคำถามให้ครอบคลุมหลัก “5W’s1H” อาทิ

1. ใคร (Who)
  - ใครอยู่ในเหตุการณ์บ้าง
  - ใครน่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้บ้าง
  - ใครน่าจะเป็นคนทำให้สถานการณ์นี้เกิดมากที่สุด เพราะเหตุใด
  - เหตุการณ์นี้เกิดขึ้น ใครได้ประโยชน์ ใครเสียประโยชน์
2. อะไร (What)
  - มีอะไรเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้บ้าง เกี่ยวกันอย่างไร
  - อะไรน่าเป็นหลักฐานที่สำคัญที่สุด เพราะเหตุใด
3. ที่ไหน (Where)

- สถานที่เกิดเหตุบอกเงื่อนไขอะไรบ้างหรือไม่
  - เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดที่ใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
4. เมื่อไร (When)
- เวลาที่เกิดเหตุบอกเงื่อนไขอะไรบ้างหรือไม่
  - เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดที่ใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
  - เวลาใดบ้างที่สถานการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นได้
5. เพราะเหตุใด (Why)
- เหตุใดต้องเป็นคนนี้ เป็นเวลานี้ เป็นสถานที่นี้
  - เพราะเหตุใดจึงเกิดขึ้น
6. อย่างไร (How)
- ลำดับเหตุการณ์นี้ ดูว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร
  - เขาทำสิ่งนี้ได้อย่างไร
  - สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างไร

นอกจากคำถาม“5W’s1H”แล้ว ยังไม่สามารถตั้งคำถามเชิงเงื่อนไข คำถามเกี่ยวกับจำนวนหรือความถี่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คำถามในลักษณะของการจัดลำดับชั้นตามความสำคัญและคำถามเชิงเปรียบเทียบดังเช่น

1. ถ้า...จะเกิด (If...then)
  - ถ้าเหตุการณ์นี้ไม่เกิด ใครจะได้ประโยชน์ ใครจะเสียประโยชน์
  - ถ้าทำสิ่งนี้ได้ เหตุใดเราจึงทำสิ่งนี้ไม่ได้
  - ต่างกันตรงไหน ถ้าเขามีนิสัยเช่นนี้ เขาคงทำเช่นนี้ได้
2. จำนวน
  - คิดว่าเขาทำสิ่งนี้เพียงคนเดียวหรือไม่
  - เป็นไปได้หรือไม่ว่าเหตุการณ์เช่นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว
3. ลำดับความสำคัญ
  - เขาสนิทกับใครมากที่สุด
  - อะไรสำคัญมากที่สุด
  - อะไรสำคัญรองลงมาและอะไรสำคัญน้อยที่สุด
  - ประเด็นใดเป็นประเด็นหลัก ประเด็นใดเป็นประเด็นย่อย
4. การเปรียบเทียบ
  - สิ่งใดเป็นไปได้มากกว่ากัน ระหว่าง ...กับ ...

อธิป อนันต์กิตติกุล (2564: 70) ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า ควรมีการวัดในประเด็นใหญ่ 3 ข้อได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความสำคัญ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และ 3) การวิเคราะห์หลักการโดยการตั้งคำถามควรใช้หลักการ“5W’s1H”ได้แก่ ใคร อะไร ที่ไหน เพราะเหตุใด เมื่อไร และอย่างไร หรือใช้คำถามเชิงเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อใช้ในการออกแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อความถูกต้องและแม่นยำในการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การค้นหาความจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้นในแง่มุมต่าง ๆ ขอบเขตการตั้งคำถามเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ จะต้องตั้งคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่เราต้องการทราบข้อเท็จจริงโดยสามารถตั้งคำถามให้ครอบคลุมหลัก“5W’s1H” ในประเด็นใหญ่ 3 ข้อได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความสำคัญ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และ 3) การวิเคราะห์หลักการโดยการตั้งคำถามควรใช้หลักการ“5W’s1H”ได้แก่ ใคร อะไร ที่ไหน เพราะเหตุใด เมื่อไร และอย่างไร หรือใช้คำถามเชิงเงื่อนไขต่าง ๆ

ทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถการคิดวิเคราะห์

ความสามารถการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดขั้นสูงเป็นความสามารถของสมองในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ เพื่อค้นหาว่าสิ่งนั้น ๆ มีองค์ประกอบอะไรบ้างและมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการคิดของ Bloom’s Taxonomy

Bloom and et al (1956: 201-207) ได้พัฒนากรอบทฤษฎีที่ใช้เป็นเครื่องการจัดประเภทพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางปัญญาและการคิดอันเป็นผลมาจากประสบการณ์การศึกษา เรียกว่า Bloom’s Taxonomy ซึ่งกำหนดไว้ 3 ด้านคือด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทางกาย (Psychomotor Domain) ในการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ได้อาศัยกรอบทฤษฎีดังกล่าวนี้ ซึ่งพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยถูกนำไปใช้มากที่สุด

พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมด้านสมองเกี่ยวกับสติปัญญาความคิดความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งพฤติกรรมทางพุทธิพิสัย 6 ระดับได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) ความสามารถในการจดจำแนกประสบการณ์ต่าง ๆ และระลึกเรื่องราวนั้น ๆ ออกมาถูกต้องแม่นยำ

2. ความเข้าใจ (Comprehension) ความสามารถบ่งบอกใจความสำคัญของเรื่องราวโดยการแปลความหลักตีความได้ สรุปใจความสำคัญได้

3. การนำความรู้ไปประยุกต์ (Application) ความสามารถในการนำหลักการ กฎเกณฑ์และวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ของเรื่องที่ได้รู้มา นำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวที่สมบูรณ์ให้กระจายออกไปเป็นส่วนย่อย ๆ ได้อย่างชัดเจน

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) ความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน โดยปรับปรุงของเก่าให้ดีขึ้นและมีคุณภาพสูงขึ้น

6. การประเมินค่า (Evaluation) ความสามารถในการวินิจฉัยหรือตัดสิน กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป การประเมินเกี่ยวกับใช้เกณฑ์คือมาตรฐานในการวัดที่กำหนดให้

โดยบลูมและคณะได้เสนอระดับการคิดออกเป็น 2 ระดับ คือ การพัฒนาความคิดระดับต่ำ (Lower Order Thinking Skills) และการพัฒนาความคิดระดับสูง (Higher Order Thinking Skills) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาความคิดระดับต่ำ (Lower Order Thinking Skills) ประกอบด้วย

ระดับ 1 ความรู้ (Knowledge)

ระดับ 2 ความเข้าใจ (Comprehension)

ระดับ 3 การนำไปใช้/การประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่ (Application)

2. การพัฒนาความคิดระดับสูง (Higher Order Thinking Skills)

ระดับ 4 การวิเคราะห์ (Analysis) ระบุความสัมพันธ์และแรงจูงใจ

ระดับ 5 การสังเคราะห์ (Synthesis) การเชื่อมโยงข้อเท็จจริงโดยเหตุผลหรือรูปแบบใหม่

ระดับ 6 การประเมินค่า (Evaluation) ใช้หลักเกณฑ์และสถานการณ์เพื่อวินิจฉัยและการ

ตัดสินผล

ความสามารถทางการคิดของบุคคลของบลูมในระดับการวิเคราะห์ เป็นทักษะการคิดระดับพื้นฐานของนักเรียนสู่ความสามารถทางการคิดในระดับสูงเพราะนักเรียนจะเข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ อย่างชัดเจนผ่านกระบวนการวิเคราะห์หน่วยย่อยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการวิเคราะห์หลักการโดยนักเรียนสามารถวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ จากส่วนย่อยสู่ส่วนใหญ่และเชื่อมความสัมพันธ์ของประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกันจนสามารถสรุปอย่างเป็นหลักการโดยมีเหตุผลรองรับตามรายละเอียด ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาของสิ่งต่าง ๆ (Analysis of Element) เป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่า สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด ประกอบด้วย

1.1 วิเคราะห์ชนิด เป็นการให้นักเรียนวินิจฉัยว่า สิ่งนั้น เหตุการณ์นั้น ๆ จัดเป็นชนิดใด ลักษณะใด เพราะเหตุใด เช่น ข้อความนี้ (ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว) เป็นข้อความชนิดใด ต้นผักชีเป็นพืชชนิดใด ม้าน้ำเป็นพืชหรือสัตว์

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ เป็นการวินิจฉัยว่าสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อย ของสิ่งต่าง ๆ เช่น สาระสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร ควรตั้งเรื่องนี้ว่าอะไร การปฏิบัติเช่นนั้น เพื่ออะไร สิ่งใดสำคัญที่สุด สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุดจากสถานการณ์นี้

1.3 วิเคราะห์เลศนัย เป็นการมุ่งค้นหาสิ่งที่แอบแฝงซ่อนเร้น หรืออยู่เบื้องหลังจากสิ่งที่เห็นซึ่งมิได้บ่งบอกตรง ๆ แต่มีร่องรอยของความเป็นจริงซ่อนเร้นอยู่ เช่น ภาพนี้หมายถึงใครข้อความนี้หมายถึงใครหรือสถานการณ์ใด เรื่องนี้ควรยกย่องหรือตำหนิใคร เรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไร ผู้เขียนมีความเชื่ออย่างไร

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ว่ามีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์กันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกันได้แก่

2.1 วิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์ มุ่งให้คิดว่าเป็นความสัมพันธ์แบบใดมีสิ่งใดสอดคล้องกัน หรือไม่สอดคล้องกัน มีสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และมีสิ่งใดไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มีข้อความใด มีสิ่งใดไม่สมเหตุสมผล เพราะอะไร คำกล่าวใดสรุปผิด การตัดสินใจการกระทำอะไรไม่ถูกต้อง สองสิ่งนี้เหมือนกันอย่างไร หรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ สิ่งใดที่เกี่ยวข้องกันมากที่สุด สิ่งใดเกี่ยวข้องน้อยที่สุด สิ่งใดสัมพันธ์กับสถานการณ์ หรือเรื่องราวมากที่สุด การเรียงลำดับมากน้อยของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เรียงลำดับความรุนแรง จำนวน

2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนความสัมพันธ์ เมื่อเกิดสิ่งนี้แล้ว เกิดผลลัพธ์อะไรตามมาบ้างตามลำดับ การเรียงลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ วงจรของสิ่งของต่าง ๆ สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาตามลำดับขั้นตอน ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร เช่น วิเคราะห์วงจรของฝน ฟ้าแล้ง เป็นต้น

2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์และวิธีการ การกระทำแบบนี้เพื่ออะไร การทำบุญตักบาตร (สุขใจ) เมื่อทำอย่างนี้แล้วจะเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างไร ทำอย่างนี้มีเป้าหมายอย่างไร มีจุดมุ่งหมายอะไร

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผล สิ่งใดเป็นสาเหตุของเรื่องนี้ หากไม่ทำอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร หากทำอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร ข้อความใดเป็นเหตุผลแก่กัน หรือขัดแย้งกัน

2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย เช่น บินเร็วเหมือนนก ระบบประชาธิปไตยเหมือนกับระบบทำงานของอวัยวะในร่างกาย

3. การคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ (Analysis of Organization Principles) หมายถึง การค้นหา โครงสร้างของระบบ เรื่องราว สิ่งของและการทำงานต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นนั้น เนื่องจากอะไร มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไรหรือยึดถือคติใด มีสิ่งใดเป็นตัว เชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์หลักการเป็นการวิเคราะห์ที่ถือว่ามีความสำคัญที่สุด การจะวิเคราะห์เชิง หลักการได้ดี จะต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดี เสียก่อน เพราะผลจากความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะทำให้ สามารถสรุปเป็นหลักการได้ ประกอบด้วย

3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่างๆ เช่น การทำวิจัยมี กระบวนการทำงานอย่างไร สิ่งนี้บ่งบอกความคิดหรือเจตนาอย่างไร คำกล่าวนี้ มีลักษณะอย่างไร (ชวน เชิญ โฆษณาชวนเชื่อ) โครงสร้างของสังคมไทยเป็นอย่างไร ส่วนประกอบของสิ่งนี้มีอะไรบ้าง กระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์

3.2 วิเคราะห์หลักการ เป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่างๆ แล้วสรุปเป็น คำตอบหลักได้ หลักการของเรื่องนี้มีว่าอย่างไร เหตุใดความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงไม่มีที่ท่า จะยุติลงได้ หลักการในการสอนของครูควรเป็นอย่างไรลักษณะของสิ่งต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ เช่น วิเคราะห์วัตถุ วิเคราะห์สถานการณ์ วิเคราะห์บุคคล วิเคราะห์ข้อความ วิเคราะห์ข่าว วิเคราะห์ สารเคมี ฯลฯ เป็นต้น สรุปได้ว่า ในการวิเคราะห์จะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกายภาพ เชิงรูปธรรมและวิเคราะห์ เชิงนามธรรม

จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถการคิดวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องประกอบด้วยความสามารถ 3 ด้านคือ 1) หลักการคิดวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการแยกย่อยให้รายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ เรื่องราว สถานการณ์ที่ เหมือนหรือแตกต่างกันออกเป็นส่วนๆระบุความเกี่ยวข้องและความสำคัญได้อย่างมีเหตุและผล เข้าใจง่าย สามารถเปรียบเทียบ จัดกลุ่ม จัดลำดับ จัดประเภทของสิ่งต่างๆอย่างมีหลักการ 2) หลักการคิดวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ เป็นการใช้เหตุผลระบุความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่มีความเกี่ยวพัน สอดคล้องหรือมีความขัดแย้งกันอย่างไร การจัดระบบโดยการให้เหตุผล หรือความสัมพันธ์หรือไม่สัมพันธ์ กันของสิ่งต่างๆโดยโยงความสัมพันธ์สู่การสรุปอย่างมีสมเหตุสมผล 3) หลักการวิเคราะห์หลักการ เป็นการ ค้นหาหลักการสำคัญของสิ่งต่างๆเรื่องราวสถานการณ์โดยวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของสิ่งเหล่านั้นจนค้นพบความจริงของสิ่งต่างๆแล้วสรุปหลักการเป็นคำตอบได้ มี

การนำความรู้เดิมเป็นข้อมูลเพื่อไปสู่ความรู้หรือหลักการใหม่ มีความรู้ เข้าใจเหตุการณ์และบอกสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการของบลูมมาใช้เป็นแนวทางในการประเมินความสามารถ การคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยวัดจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถการคิด วิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งพิจารณาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความสำคัญ ด้านการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ และด้านการวิเคราะห์หลักการ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ (Satisfaction)

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจหรือความพอใจ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” และนักการศึกษา หลายท่านได้กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

Wallestein (1971: 25 - 26) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์

Wolman (1973: 384) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกมีความสุข เมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ความต้องการ หรือแรงจูงใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2555 : 840) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า พึงใจ หมายถึง ความว่า พื่อใจ ชอบพอ พึงพอใจหมายถึง รัก ชอบใจ

กชกร เป้าสุวรรณ และคณะ (2550) ได้ให้ ความหมายของความพึงพอใจว่า สิ่งที่เราควรจะเป็นไป ตามความต้องการ ความพึงพอใจเป็นผลของการแสดงออกของทัศนคติของบุคคลอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็น ความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีประสบการณ์ที่มนุษย์เราได้รับอาจจะมากหรือน้อยก็ได้ และเป็นความรู้สึก ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ก็เมื่อได้สิ่งนั้น สามารถตอบสนองความ ต้องการ หรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ก็จะเกิดความรู้สึกบวก เป็นความรู้สึกที่พึงพอใจ แต่ในทางตรงกัน ข้าม ถ้าสิ่งนั้นสร้างความรู้สึกผิดหวัง ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบ เป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

จุฑามาส ทวีบุตร (2560: 50) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกของบุคคลใน ทางบวก ความชอบ ความสุขใจ ความสบายใจต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ หรือเป็นความรู้สึก ที่ยินดี ต่อสิ่งที่ทำให้เกิดความชอบใจ และประทับใจจากการได้รับการตอบสนอง ตามความต้องการและมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จ ซึ่งจะแสดงออกมาทางพฤติกรรม โดยสังเกตได้จากคำพูด และการแสดงออก ทางพฤติกรรม

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง สภาพ ความรู้สึกที่ดีทางจิตใจของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัด กิจกรรมนักเรียน จึงหมายถึงความรู้สึกที่ดี มีความรู้สึกนิยมชมชอบ และมีทัศนคติที่ดีในทางบวก จนทำ ให้นักเรียนนักศึกษาเกิดความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน

ทฤษฎีความพึงพอใจ

Shelli (1995: 9 อ้างถึงในปรากฏ กองแก้ว, 2546: 17) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่าเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้ความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับและความสุขนี้สามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกในทางบวกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความสุขมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่าระบบความพึงพอใจ โดย ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ

Maslow (1970: 69 – 80) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการว่า มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอ ธรรมชาติของมนุษย์นั้น เมื่อความต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนอง หรือพึงพอใจอย่างหนึ่งแล้ว ก็จะมีความต้องการอย่างอื่นเข้ามาแทนที่ ความต้องการของคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกัน คือ ความต้องการอย่างหนึ่งยังไม่หมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งก็อาจเกิดขึ้นได้ ลักษณะเฉพาะของมนุษย์ คือ การทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ปรารถนานั้นคือ เมื่อใดมีความปรารถนาเกิดขึ้นก็จะมีแรงขับและการกระทำที่ถูกปลุกเร้าแล้ว ก็เกิดความพึงพอใจขึ้น มาสโลว์ มีความเชื่อว่า การที่คนเราจะพัฒนาให้ตนเองได้บรรลุถึงศักยภาพแห่งตนได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสนองต่อความต้องการในระดับต้นเสียก่อน トラบใดที่ความต้องการ ในระดับต้นนั้นยังไม่ได้รับการตอบสนอง การที่จะบรรลุศักยภาพแห่งตนก็ย่อมจะเป็นไปไม่ได้

มาสโลว์ (Maslow) ได้เรียงลำดับสิ่งจูงใจ หรือความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ระดับ โดยเรียงลำดับขั้นของความต้องการไว้ตามความสำคัญ ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐานทางสรีระ
2. ความต้องการความปลอดภัยรอดพ้นอันตรายและมั่นคง
3. ความต้องการความรัก ความเมตตา ความอบอุ่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง การยกย่อง และความเคารพตัวเอง
5. ความต้องการความสำเร็จด้วยตนเอง

ความพอใจในขั้นต่าง ๆ ของความต้องการของมนุษย์นี้ ความต้องการขั้นสูงกว่าบางครั้งได้ปรากฏออกมาให้เห็นแล้วก่อนที่ความต้องการ ขั้นแรกจะให้เห็นผลเป็นที่พอใจเสียด้วยซ้ำ อย่างไรก็ตาม บุคคลแต่ละคนส่วนมากแสดงให้เห็นว่า ตนมีความพอใจอย่างสูงสุด ในลำดับขั้นความต้องการขั้นต่ำ ๆ มากกว่าขั้นสูงจากการสำรวจ พบว่า คนธรรมดาทั่วไปจะมีความพอใจในลำดับขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

- ความต้องการทางด้านกายภาพ 85%
- ความต้องการความปลอดภัย 70%
- ความต้องการทางด้านสังคม 50%
- ความต้องการเด่นในสังคม 40%
- ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในสิ่งที่ตนปรารถนา 10%

จากแนวคิดของมาสโลว์ ประภาพรณ เอี่ยมสุภชาติ (2543: 102 - 105) สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะบรรลุถึงศักยภาพแห่งตนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อม และกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สนองต่อความต้องการของนักเรียนใน

ระดับต้นเสียก่อน โดยเริ่มจากทางกายภาพ ให้นักเรียนได้รู้สึกอบอุ่นปลอดภัย ไม่รู้สึกว่าถูกข่มขู่ ทำให้เกิดความกลัว ท้อแท้หรือทำให้รู้สึกว่าคุณค่าตนถูกลดคุณค่าลง ครูควรจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนให้น่าสนใจ ลดแรงกดดัน ไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่า ความล้มเหลวเป็นสิ่งที่น่าละอายใจ นักเรียนก็จะอยากเรียนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันครูก็จะจัดให้มีการเรียนรู้ที่จะร่วมมือกันเรียนทำงานร่วมกันเพื่อสนองตอบต่อความต้องการเป็นพวกเดียวกันให้ยอมรับซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีคุณค่า และเมื่อรู้ว่าตนมีคุณค่าแล้ว ต่อมาก็จะเกิดความต้องการที่จะบรรลุถึงศักยภาพแห่งตน

สมยศ นาวิการ (2541 : 155) ได้ให้แนวคิดว่าการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องการปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ ปัจจุบันครูผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก หรือให้คำแนะนำ ปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนหรือการปฏิบัติงาน มีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน

การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

จากแนวคิดนี้ ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้อบรมผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึง การจัดบรรยากาศและสถานการณ์ รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของนักเรียน ให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่นๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนอง ความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายในและผลตอบแทนภายนอก โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นและการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น แนวคิดนี้นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงผลตอบแทนหรือรางวัลภายใน ซึ่งเป็นผลด้านความรู้สึกของนักเรียนที่เกิดขึ้น เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่ได้รับจากการเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานหรือปฏิบัติกิจกรรมที่ยุ่งยากได้สำเร็จทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีความมั่นใจ และได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่งผลตอบแทนภายนอกเป็นรางวัลที่ได้จากผู้อื่น เช่น ได้รับการยกย่องชมเชยจากครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้กระทั่งการได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ในการปฏิบัติงานใด ๆก็ตาม ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในการทำงาน การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน การที่นักเรียนจะเกิดความพึงพอใจในการเรียนนั้น นักเรียนต้องมีแรงจูงใจที่จะอยากเรียน ซึ่งครูผู้สอนต้องคำนึงถึงสิ่งที่ก่อให้เกิด

แรงจูงใจหลาย ๆ ด้าน เช่น การจัดบรรยากาศ สถานการณ์ เทคนิคการสอนที่ดี ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนตามความต้องการ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน

การวัดความพึงพอใจ

บุญชม ศรีสะอาด (2554 : 74-84) ได้เสนอเครื่องมือที่ใช้วัดความพึงพอใจ เช่นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยชุดของคำถามที่ ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยกาเครื่องหมายหรือเขียนตอบ หรือกรณีทีกลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือไม่ได้หรืออ่านได้ยาก อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม นิยมถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

1. โครงสร้างของแบบสอบถาม แบบสอบถามโดยทั่วไปมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ

1.1 คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม เป็นส่วนแรกของการสอบถาม ซึ่งมักจะระบุจุดประสงค์ในการให้ตอบแบบสอบถาม หรือจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมยกตัวอย่างประกอบ

1.2 สถานภาพทั่วไป เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ชื่อ-สกุล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

1.3 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเป็นส่วนสุดท้ายและส่วนที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

2. รูปแบบของแบบสอบถาม ข้อคำถามในแบบสอบถามอาจมีลักษณะเป็นปลายเปิดหรือแบบปลายปิด แบบสอบถามฉบับหนึ่งอาจเป็นแบบปลายเปิดทั้งหมดหรือแบบปลายปิดทั้งหมด หรือเป็นแบบผสมก็ได้ดังนี้

2.1 ข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Form or Unstructured Questionnaire) เป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้เลือกตอบ แต่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบ แบบสอบถามตอบ โดยใช้คำพูดของตนเอง คำถามปลายเปิดนี้ จะเสียเวลาในการตอบมาก และสรุปผลการวิจัยได้ยาก ถ้าใช้ควบคู่กับแบบอื่นๆ แล้วผู้ตอบส่วนใหญ่มักไม่ตอบแบบปลายเปิด ในการสร้างแบบสอบถามครั้งแรก ผู้วิจัยอาจสร้างแบบปลายเปิด แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อที่จะได้คำตอบ ต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาสร้างแบบปลายปิด

2.2 ข้อคำถามปลายปิด (Closed Form or Structured Questionnaire) เป็นคำถามที่มีคำตอบให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ลงหน้าข้อความ หรือตรงกับช่องที่เป็นความจริงหรือความเห็นของตนมีหลายรูปแบบ ได้แก่

2.2.1 แบบให้เลือกตอบคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของตนเพียงคำตอบเดียวจาก 2 คำตอบ

2.2.2 แบบให้เลือกตอบคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของตนเพียงคำตอบเดียวจากหลายคำตอบ

2.2.3 แบบให้เลือกตอบคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของตนได้หลายคำตอบ

2.2.4 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบตามระดับความคิดเห็นของตน

2.2.5 แบบผสมหมายถึง มีหลายแบบอยู่ด้วยกัน

2.2.6 แบบให้เรียงอันดับความสำคัญโดยเขียนเรียงอันดับความชอบที่มีต่อสิ่งนั้น

2.2.7 แบบเติมคำสั้น ๆ ลงในช่องว่าง แม้ว่าจะเป็นการเติมคำแต่ก็ไม่จัดว่าเป็นแบบปลายเปิดเพราะส่วนที่ให้เติมมีความเฉพาะเจาะจง

3. หลักในการสร้างแบบสอบถาม มีดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการถามอะไร

3.2 สร้างคำถามให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และให้ครอบคลุม

3.3 เรียงข้อคำถามตามลำดับตามหัวข้อที่ได้วางโครงสร้างไว้

3.4 ไม่ควรให้ผู้ตอบ ตอบมากเกินไป เพราะจะทำให้เบื่อหน่าย ไม่ให้ความร่วมมือหรือตอบโดยไม่ตั้งใจ

3.5 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุดในการตอบ ดังนั้นควรใช้ข้อคำถามแบบปลายปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงแต่กาตอบในแบบสอบถาม

3.6 สร้างข้อคำถามให้มีลักษณะที่ดี คือ มีลักษณะดังนี้

3.6.1 ใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่ายไม่กำกวม ไม่มีความซับซ้อน

3.6.2 ใช้ข้อความที่สั้นกะทัดรัด ไม่มีส่วนฟุ่มเฟือย

3.6.3 เป็นข้อคำถามที่เหมาะสมกับผู้ตอบ โดยคำนึงถึงสติปัญญา ระดับการศึกษา ความสนใจของผู้ตอบ

3.6.4 แต่ละข้อควรถามเพียงปัญหาเดียว

3.6.5 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง

3.6.6 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเบื่อหน่าย ไม่รู้เรื่องหรือไม่สามารถตอบได้

3.6.7 หลีกเลี่ยงคำที่ผู้ตอบตีความแตกต่างกัน เช่น บ่อย ๆ เสมอ ๆ รวย ไร่ ฉลาด

3.6.8 ไม่ใช่คำถามที่เป็นการนำผู้ตอบ ให้ตอบตามแนวหนึ่งแนวใด

3.6.9 ไม่เป็นคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเกิดความลำบากใจหรืออึดอัดใจที่จะตอบ

3.6.10 ไม่ถามในสิ่งที่รู้แล้ว หรือวัดด้วยวิธีอื่นได้ดีกว่า

3.6.11 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ

3.6.12 คำตอบที่ให้เลือกในข้อคำถามควรมีให้ครอบคลุม กลุ่มตัวอย่างทุกคนสามารถเลือกตอบได้ตรงกับความจริงตามความเห็นของเขา

4. มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) เป็นมาตรการวัดชนิดหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม แบบวัดด้านจิตพิสัย เช่น เจตคติ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีลักษณะ สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

4.1 มีระดับความเข้มข้นให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็น เหตุผลสภาพความเป็นจริง ตั้งแต่ 3 ระดับขึ้นไป

4.2 ระดับที่เลือกอาจเป็นชนิดที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบในข้อเดียวกัน หรือมีเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง โดยที่อีกด้านหนึ่งจะเป็นศูนย์หรือระดับน้อยมาก

4.3 บางข้อมีลักษณะเชิงนิมาน (Positive Scale) บางข้อมีลักษณะเชิงนิเสธ (Negative Scale)

4.4 สามารถแปลงผลตอบเป็นคะแนนได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าจะป็นข้อที่มีลักษณะเชิงนิมานหรือเป็นลักษณะเชิงนิเสธ ข้อที่มีลักษณะเชิงนิมาน ถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งจะได้ 5 คะแนน เห็นด้วยจะได้

4 คะแนน ไม่เห็นด้วยได้ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งได้ 1 คะแนน ข้อที่มีลักษณะเชิงนิเสธ จะให้คะแนนแบบตรงกันข้าม จากการที่สามารถแปลงผลตอบเป็นคะแนนได้ จึงสามารถวัดความคิดเห็น คุณลักษณะด้านจิตพิสัยออกมาในเชิงปริมาณได้

จากการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียน จะมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ กิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้นักเรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ และนำแนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจมาทำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจชนิดปลายเปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วิชาญา นรณี (2561: 76) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการคิดวิเคราะห์วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์จำนวน 29 คนคิดเป็นร้อยละ 80.56 และนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ระดับความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาในรายวิชาสังคมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ภัทรสร นรเหรียญ (2562: 5) ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการศึกษาพัฒนาการฟัง การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมโดยประเมินเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้น 3 พัฒนาสูงขึ้น ตามลำดับ 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูด อยู่ในระดับดี

ปิยะนุช แจ่มหม้อ (2563: 99-100) ได้ทำการศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเป็น 76.05/81.08 2) นักเรียนที่ใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีพัฒนาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

อธิป อนันต์กิตติกุล (2564: 114) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเรื่อง พัฒนาการความร่วมมือและความขัดแย้งในประวัติศาสตร์สากลของ

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เรื่อง พัฒนาการความร่วมมือและความขัดแย้งในประวัติศาสตร์สากล ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ($M = 25.46$ $S.D = 5.16$) สูงกว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ($M = 9.54$ $S.D = 3.53$) และความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($M = 4.35$, $S.D = 0.73$)

งานวิจัยต่างประเทศ

Eimers (1987, abstract) ได้ศึกษาผลการสอนการคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้ในวิชาปรัชญา สำหรับเด็กที่มีความสามารถต่อความสามารถในการให้เหตุผลและเจตคติในการสอนการคิดของนักศึกษา ครูวิชาเอกประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครูจำนวน กลุ่มละ 18-23 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นทางปรัชญาที่มีเนื้อหาให้คิดแบบหลายแนวทางที่ไม่คงที่ทักษะการให้เหตุผลแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ วิธีการที่ชัดเจน 1 ใน 3 ส่วน และการอภิปรายแบบสอบถาม 2 ใน 3 ส่วน กลุ่มควบคุมจะเป็นการสอนปกติ ซึ่งประกอบด้วย การผสมผสานเนื้อหาที่ให้คิดเป็นแบบแนวทางเดียวของด้านข้อมูล ด้านภาษา ศิลปะและวิธีการสอนทักษะการให้เหตุผลที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพียงเล็กน้อย วิธีการที่ชัดเจนและไม่มีการอธิบายแบบสืบสอบ พบว่า ความสามารถในการให้เหตุผลของนักศึกษาครูเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญโดยใช้เนื้อหาและวิธีการของการสอนการคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้ นอกจากนั้นแล้วการให้เหตุผลจะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทั้งในนักศึกษาครูที่มีการให้เหตุผลในระดับต่ำและสูง เมื่อนักศึกษาครูถูกสอนให้คิดวิเคราะห์แบบโต้ตอบคุณค่าของการสอนการคิดระดับสูงจะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อใช้การสอนให้คิดวิเคราะห์แบบโต้ตอบ

Liu et al (2004) ได้ประเมินการคิดวิเคราะห์ขั้นสูงของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย สาขาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ โดยใช้ระบบการประเมิน Portfolio ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดวิพากษ์และประเมินการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง ซึ่งเป็นระบบที่ให้นักศึกษาได้รวบรวมผลการเรียนผ่านผลงานที่ปรากฏและผลการวิพากษ์เพื่อการประเมินตนเอง จากการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน ผลปรากฏว่า นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลงานและประเมินตนเองภายใต้ระบบเครือข่ายที่สร้างไว้ ก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Hassain & Majoka (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานโดยกลุ่มเพื่อนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาในวิชาฟิสิกส์วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือเพื่อวิเคราะห์ผลของการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานโดยกลุ่มเพื่อนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาในวิชาฟิสิกส์ โดยการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่เรียนด้านวิทยาศาสตร์จำนวน 88 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 44 คน กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยกิจกรรมเป็นฐาน และกลุ่มที่ 2คือกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมเป็นฐานคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีแบบปกติ

Ceilik (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกิจกรรมคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 78

คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ และกลุ่มที่ 2 เรียนโดยใช้วิธีสอนกิจกรรมเป็นฐานมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนสูงขึ้นทั้งสองกลุ่ม ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนกิจกรรมเป็นฐานลดลงอย่างมีนัยสำคัญและส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติสูงขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาจกล่าวได้ว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในกลุ่มสาระรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นกระบวนการที่กระตุ้นการเรียนรู้ โดยใช้ เกม กรณีศึกษา บทบาทสมมติ กิจกรรมกลุ่มและข้อคำถามในสถานการณ์ต่างๆ มาเป็นสื่อสร้างความสนใจ นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม ได้อภิปราย พูดคุยอย่างมีเหตุและผลต่อสถานการณ์ปัญหาที่ครูผู้สอนกำหนดขึ้น โดยการเรียนรู้กิจกรรมเป็นฐานนั้นนักเรียนจะต้องรู้จักการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และสะท้อนความคิดหรือโต้ตอบ ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงแนวคิดของตนเองกับแนวคิดใหม่ของผู้เรียน นักเรียนแต่ละคนจะมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม เกิดความตื่นตัว สร้างปฏิสัมพันธ์ และพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเพื่อนๆ ภายในกลุ่ม และสามารถพัฒนาทักษะการประยุกต์ใช้ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยครั้งนี้ จึงนำการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม ขั้นอภิปราย ขั้นสรุปและนำไปใช้และขั้นประเมินผล เพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ โดยการประเมินระดับความสามารถการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ความสำคัญ ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และด้านการวิเคราะห์หลักการ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 - 3/4 โรงเรียน
ช่างตาครุส์คอนแวนท์ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียน
ที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 8 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 28 คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 24 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 71 คน ซึ่ง
เป็นนักเรียนคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียน
ช่างตาครุส์คอนแวนท์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566
จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม
(Cluster sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ที่ใช้แนววิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) จำนวน 6 แผน
2. แบบทดสอบความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน
30 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรม
เป็นฐาน จำนวน 20 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ที่ใช้แนววิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) จำนวน 6 แผน ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กฎหมายอาญา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ลักษณะทางกฎหมายอาญา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ลักษณะการกระทำผิดทางอาญาและโทษ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การวิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายแพ่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ลักษณะของกฎหมายแพ่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ลักษณะการกระทำผิดทางแพ่งและโทษ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การวิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับการกระทำผิดทางแพ่ง และ

ความแตกต่างระหว่างการกระทำความผิดทางคดีอาญาและคดีแพ่ง

โดยมีกระบวนการดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสถานศึกษาโรงเรียน ตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 ศึกษาวิสัยทัศน์ พันธกิจ คุณภาพนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์

1.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ที่ออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) ร่วมกับเทคนิคการสอนต่าง ๆ ร่วม ดังนี้

1.3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สะท้อนพฤติกรรมการใช้ทักษะการคิดให้สอดคล้องกับระดับพุทธิพิสัยของ Bloom's revised Taxonomy โดยเฉพาะด้านการคิดวิเคราะห์

1.3.2 ออกแบบและกำหนดลำดับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยสามารถแบ่งตามขั้นได้ดังนี้

ขั้นนำ คือ ครูเตรียมความพร้อมและเป็นการนำเข้าสู่บทเรียนโดยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจโดยกำหนดสถานการณ์ที่ทำให้นักเรียนมีความสนใจอยากรู้ กระตุ้นด้วยคำถาม และการทบทวนความรู้เดิม

ขั้นกิจกรรม คือ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มโดยความสามารถกลุ่มละ 4-5 คน เพื่อการเข้าร่วมกิจกรรมได้ลงมือทำกิจกรรม ร่วมกันคิดวิเคราะห์การทำกิจกรรมร่วมกันตามที่ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมเตรียมไว้ให้ ครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวก

ขั้นอภิปราย คือ การให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ องค์ความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมโดยคิดวิเคราะห์สถานการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้น จากนั้นครูผู้สอนได้อภิปรายขยายความรู้ให้กับนักเรียนเพิ่มเติม

ขั้นสรุปและนำไปใช้ คือ การรวบรวมความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ จากชั้นกิจกรรมและอภิปราย ให้นักเรียนนำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติและใช้จริงในชีวิตประจำวัน

ขั้นประเมินผล คือ ครูผู้สอนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท

1.3.3 การปฏิบัติกิจกรรม ครูใช้กิจกรรมตามแผนที่ออกแบบให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมรวมถึงส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และได้รับความรู้ใหม่

1.3.4 การทบทวนปรับปรุงและพัฒนา โดยการทดสอบตนเองเพื่อความเข้าใจในบทเรียน

1.3.5 การให้ข้อมูลป้อนกลับและการประเมิน ครูและนักเรียนร่วมกัน

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสม และความสมบูรณ์ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน สื่อ การวัดและประเมินผล เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมทำการตรวจสอบอีกครั้ง และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญเป็น +1, 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้

-1 = แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้

โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และแต่ละข้อได้ค่าดัชนี IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในงานวิจัยได้

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 25 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จึงนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบทดสอบ

2.3 กำหนดกรอบของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้จำแนกความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.3.1 การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการค้นหาจุดสำคัญหรือหัวใจของเรื่อง ค้นหาสาเหตุ ผลลัพธ์ และจุดมุ่งสำคัญของเรื่องนั้น ๆ

2.3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของข้อมูลที่มีอยู่ในการสรุปอย่างมีเหตุผล และค้นหาความสำคัญย่อย ๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน สอดคล้องกัน หรือขัดแย้งกัน

2.3.3 การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการบอกหลักการความสัมพันธ์ของเรื่องนั้น ๆ ว่าที่เป็นเช่นนั้นอาศัยหลักการอะไร จำเป็นต้องอาศัยความรู้อะไรมาเป็นหลักการสำคัญ

2.4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบถูกเพียง 1 ข้อ มีข้อสอบทั้งหมดจำนวน 50 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ 2) การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) การคิดวิเคราะห์หลักการ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คำตอบถูกได้ 1 คะแนน คำตอบผิดได้ 0 คะแนน

2.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ ความถูกต้องและความเหมาะสมของคำถาม ตัวเลือก ภาษา ที่ใช้ในแบบทดสอบโดยใช้ตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญเป็น +1, 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้

-1 = แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดที่ระบุไว้

ทั้งนี้แบบทดสอบที่นำมาใช้ในการวิจัยต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในงานวิจัยได้ ซึ่งแบบทดสอบมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.7 จากนั้นนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้ครอบคลุมการคิดวิเคราะห์ ทั้ง 3 ด้านได้แก่ วิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์และวิเคราะห์หลักการตามแนวคิดของ Bloom ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 25 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนช่างตาครูสคอนแวนท์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ของข้อสอบ มีค่า 0.21-1.00 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.21-0.43 และเหลือแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ใช้ได้จำนวน 30 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Kuder-Richardson KR-20 ได้เท่ากับ 0.68 (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538: 198-199)

2.9 นำแบบทดสอบซึ่งได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำแบบทดสอบที่สมบูรณ์ไปจัดพิมพ์ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนช่างตาครูสคอนแวนท์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง กฎหมาย อาญา กฎหมายแพ่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้แนววิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) จากเอกสารตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ทั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ ดังนี้ (Likert, 1932: 1-55)

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2553: 121) ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.3 สร้างข้อความให้สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดขึ้นโดยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง พิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรง และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญเป็น +1, 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าแบบสอบถามสอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดจริง

0 = ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามสอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดจริง

- 1 = แน่ใจว่าแบบสอบถามไม่สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดจริง

โดยแบบสอบถาม มีค่า IOC 1.00 ซึ่งแต่ละข้อได้ค่าดัชนี IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในงานวิจัยได้

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่พิจารณาความเหมาะสมตามเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ พิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 24 คน ตอบแบบสอบถาม และนำไปตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970) จากการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 ได้ค่าความเที่ยงด้านเนื้อหาอยู่ที่ 0.81 ความเที่ยงด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน อยู่ที่ 0.86 ความเที่ยงด้านการใช้สื่ออยู่ที่ 0.77 และความเที่ยงด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ที่ 0.91 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ไปทดลองใช้กับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์เป็นที่ยอมรับที่จะนำไปใช้ได้

3.6 นำแบบสอบถามไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งดำเนินการทดลองตามแนวแบบแผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่ม โดยการทดสอบก่อนเรียนและการทดสอบหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 20)

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

T ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนการทดลอง
X	หมายถึง	กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning)
T ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังการทดลอง

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-Test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เรื่องกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง จำนวน 30 ข้อ
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง จำนวน 6 แผน ใช้เวลา 16 คาบ
3. ทดสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ฉบับเดิมบันทึกคะแนนเปรียบเทียบกับ การทดสอบก่อนเรียน
4. เก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร t-test (Dependent Sample Test) (นภาพร สิงห์พัด, 2548: 131)
2. การวิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 118)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (สมนึก ภัททิยธนี, 2562: 221)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด
$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. การหาระดับความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2543: 177-178)

2.1 การหาค่าความยากง่าย (p)

$$P = \frac{R}{N}$$

P แทน ค่าความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ

r แทน จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ

N แทน จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (r)

$$r = \frac{R_U - R_L}{N/2}$$

r แทน ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ

R_U แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มเก่ง

R_L แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มอ่อน

N แทน จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พิจารณาจากสูตร KR – 20 คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538: 198-199)

$$R_{tt} = \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

R_t แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

k แทน จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของคนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนของคนที่ทำผิดในแต่ละข้อ

$\sum pq$ แทน ผลรวมความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคนทำถูก

ในแต่ละข้อและสัดส่วนคนทำผิดในแต่ละข้อแทนค่าความแปรปรวนของ

คะแนนทั้งฉบับ

4. ค่าความเที่ยง (Reliability) แบบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha

Coefficient) โดยการกำหนดค่าความเที่ยงของแบบประเมิน 0.7 ขึ้นไป โดยมีเกณฑ์การประเมินความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร, 2550) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค	การแปลความหมาย
มากกว่า .90	ดีมาก
มากกว่า .80	ดี
มากกว่า .70	พอใช้ (อยู่ในเกณฑ์เป็นที่ยอมรับ)
มากกว่า .60	ค่อนข้างพอใช้
มากกว่า .50	ต่ำ
น้อยกว่า หรือเท่ากับ .50	ไม่สามารถรับได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การเรียนรู้เรื่อง กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งด้วยการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเป็นฐาน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยวิเคราะห์ ค่า t-test dependent

$$t = \frac{\bar{d}}{\sqrt{Sd/\sqrt{n}}}$$

$\bar{d}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลต่าง

d หมายถึง ผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่

Sd หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่าง

N หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่างนับเป็นคู่

2. วิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 118)

2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S = \sqrt{\frac{\sum(x-\bar{x})^2}{n-1}}$$

S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X	แทน	ข้อมูลแต่ละจำนวน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean) ของข้อมูลในชุดนั้น
N	แทน	จำนวนข้อมูลจากประชากรทั้งหมด
n	แทน	จำนวนข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ได้ผลวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของผลการ
วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนน
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-test
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามลำดับ

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้
กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดย
ใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ผลดังตารางดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยภาพรวม

ความสามารถด้าน การคิดวิเคราะห์	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	p
ก่อนการใช้กิจกรรม	24	11.25	1.89	23	23.97*	0.00
หลังการใช้กิจกรรม	24	20.54	2.83			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสามารถการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

การคิดวิเคราะห์	n	ก่อนใช้			หลังใช้		
		กิจกรรม	S.D.	แปลผล	กิจกรรม	S.D.	แปลผล
		$\bar{X}$			$\bar{X}$		
1 ด้านการคิดวิเคราะห์ ความสำคัญ	24	3.58	0.65	น้อย	6.54	0.93	ปานกลาง
2 ด้านการคิดวิเคราะห์ ความสัมพันธ์	24	4.25	1.03	ปานกลาง	7.25	1.19	ดี
3 ด้านการคิดวิเคราะห์ หลักการ	24	3.42	0.76	น้อย	6.75	1.15	ปานกลาง
ภาพรวม	24	3.75	1.89	ปานกลาง	6.84	1.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสามารถการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยรวมของความสามารถการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลางทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนแต่มีแนวโน้มค่าเฉลี่ยของการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น ($\bar{x} = 3.75$, $\bar{x} = 6.84$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และหลังเรียนอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.25$, $\bar{x} = 7.25$) ด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์หลักการก่อนเรียนอยู่ในระดับน้อย และหลังเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$, $\bar{x} = 6.75$) และด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์ความสำคัญก่อนเรียนอยู่ในระดับน้อย และหลังเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.58$, $\bar{x} = 6.54$)

ตอนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยภาพรวม

รายการความพึงพอใจในการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา	4.73	0.46	มากที่สุด
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน	4.77	0.46	มากที่สุด
3. ด้านการใช้สื่อ	4.58	0.46	มากที่สุด
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.57	0.46	มากที่สุด
รวม	4.70	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D = 0.46) รองลงมา ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.73$, S.D = 0.46) และด้านการใช้สื่อ ($\bar{X} = 4.58$, S.D = 0.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ	4.88	0.34	มากที่สุด	2
2. เนื้อหามีการเรียนลำดับความยากง่าย	4.67	0.48	มากที่สุด	4
3. กำหนดเวลาและเนื้อหาให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.33	0.48	มาก	5
4. เนื้อหาและกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันและมีความน่าสนใจ	4.92	0.28	มากที่สุด	1
5. ใ้ความรู้ ใ้งานและแบบฝึกหัดมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.83	0.38	มากที่สุด	3
รวมเฉลี่ย	4.73	0.46	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้านเนื้อหา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เนื้อหาและกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันและมีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.92$, S.D = 0.28) มี

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านความสอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตร
แกนกลางฯ ($\bar{X} = 4.88$, S.D = 0.34) และด้านใบความรู้ ใบงานและแบบฝึกหัดมีความสอดคล้องกับเนื้อหา
($\bar{X} = 4.83$, S.D = 0.38) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มี
ต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	1
2. ในการทำกิจกรรมครูใช้คำถามที่กระชับเพื่อให้ นักเรียนมีอิสระทางการคิดและกระตุ้น การมีส่วนร่วม	4.92	0.28	มากที่สุด	2
3. นักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จ ร่วมกันเป็นคู่และกลุ่มโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ	5.00	0.00	มากที่สุด	1
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนมากกว่าเป็นผู้รับอย่างเดียว	4.92	0.28	มากที่สุด	3
5. มีการทบทวนบทเรียน และนักเรียนได้ แลกเปลี่ยนความรู้ได้แสดงความคิดเห็นและมี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น	4.96	0.20	มากที่สุด	2
6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ทำ ให้นักเรียนได้รู้เนื้อหามากขึ้นและได้รับรู้ความ ใหม่	5.00	0.00	มากที่สุด	1
7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู	5.00	0.00	มากที่สุด	1
8. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.04	0.20	มากที่สุด	5
9. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถ ของนักเรียน	4.08	0.28	มากที่สุด	4
รวมเฉลี่ย	4.77	0.46	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียน
โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.77$, S.D = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้อง
กับกิจกรรมการเรียนรู้ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ทำให้นักเรียนได้รู้เนื้อหามากขึ้นและได้รับรู้
ความใหม่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จ
ร่วมกันเป็นคู่และกลุ่มโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู นักเรียนมีส่วนร่วมใน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเป็นผู้รับอย่างเดียว ($\bar{X} = 5.00$, S.D = 0.00) ($\bar{X} = 5.00$, S.D =

0.00) รองลงมา ด้านมีการทบทวนบทเรียน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ได้แสดงความคิดเห็นและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.96$, $S.D. = 0.20$) ด้านการทำกิจกรรมครูใช้คำถามที่กระชับเพื่อให้นักเรียนมีอิสระทางการคิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้านการใช้สื่อ

ด้านการใช้สื่อ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองในการทำกิจกรรม	4.58	0.50	มากที่สุด	2
2. สื่อทำให้การเรียนรู้สนุกสนานน่าสนใจเพิ่มขึ้น	4.33	0.48	มาก	3
3. เลือกใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยรวมทั้งมีความหลากหลาย	4.83	0.38	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.58	0.46	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้านการใช้สื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $S.D. = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการเลือกใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยรวมทั้งมีความหลากหลายมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, $S.D. = 0.38$) รองลงมา นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองในการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.58$, $S.D. = 0.50$) และสื่อทำให้การเรียนรู้สนุกสนานน่าสนใจเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.33$, $S.D. = 0.48$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้านการวัดผลและประเมินผล

ด้านการวัดผลและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. วิธีวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้	4.83	0.38	มากที่สุด	1
2. การวัดผลและประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสม	4.67	0.48	มากที่สุด	2
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล และสามารถนำไปพัฒนาตน	4.21	0.41	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.57	0.46	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$,

S.D = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิธีวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.83$, S.D = 0.38) รองลงมา การวัดผลและประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.67$, S.D = 0.48) นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสามารถนำไปพัฒนาตน ($\bar{X} = 4.21$, S.D = 0.41)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นการวิจัยประเภททดลองโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster sampling) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนโรงเรียนชางตาครู้สคอนแวนท์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวม 71 คน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 24 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และ 3) แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผู้วิจัยขอสรุปผลและอภิปรายผล ได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยรวม อยู่ในระดับอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน การวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสามารถพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์เป็นอย่างดี มีผลทำให้นักเรียนมีความสามารถทางด้านการคิดขั้นสูงรวมถึงการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น โดยครูเน้นการจัดกิจกรรม กระตุ้นให้นักเรียนวิเคราะห์และค้นหาแนวทางในการ ทำกิจกรรมด้วยตนเองโดยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเองตามความสามารถและ ความสนใจ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมการเรียนรู้โดย

ระดมกำลังสมองเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเป็นการสร้างให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ความสำคัญ ทักษะการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ทักษะการคิดวิเคราะห์หลักการ และสามารถต่อยอดให้เกิดทักษะด้านอื่น ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านหลักการ และด้านความสำคัญตามลำดับ การที่นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านความสำคัญน้อยที่สุดในสามด้านทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการคิดวิเคราะห์ด้านความสำคัญ เป็นความสามารถในการค้นหาจุดสำคัญหรือหัวใจของเรื่อง ค้นหาสาเหตุ ผลลัพธ์ และจุดมุ่งสำคัญของเรื่องนั้น ๆ นักเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี นาคผง (2562) ว่าด้วยการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุรักษ สวัสดิ์ (2562) ว่าด้วยการพัฒนาการคิดวิเคราะห์การเรียนรู้โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยการสืบเสาะหาความรู้ทั้ง 5 ขั้นตอนรวมถึงหลักการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูมทั้ง 3 ด้านส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ผูกพันกระบวนการคิด การวางแผนอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อค้นหาความรู้และคำตอบด้วยตนเอง ผูกการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับซึ่งกันและกัน นำไปสู่การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีคุณภาพ และสรุปผลการวิจัยพบว่า 1) การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนรายบุคคลมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 96.67 และนักเรียนที่มีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 จุฑามณี อินทร์อุทิศ (2564) ว่าด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพัฒนาการที่ดีขึ้นซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าร้อยละ 70 ซึ่งสอดคล้องกับอธิป อนันต์กิตติกุล (2564) ว่าด้วยการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเรื่องพัฒนาการความร่วมมือและความขัดแย้งในประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการใช้การจัดการเรียนรู้เกมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนโดยรวมพบว่าความสามารถการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลางทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนและ

มีแนวโน้มค่าเฉลี่ยของการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 1.89, $\bar{x} = 6.84$, S.D. = 1.81) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาทางด้านของการคิดวิเคราะห์พบว่า

1. ด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และหลังเรียนอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 1.03, $\bar{x} = 7.25$, S.D. = 1.19) ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเน้นให้นักเรียนมีความสามารถในการค้นหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและการเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ว่ามีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะใด คล้อยตามกัน หรือขัดแย้งกัน หรือไม่เกี่ยวข้องกันได้เป็นอย่างดี มีค่าความยากง่ายคือ 1.19 ซึ่งสอดคล้องกับชยพัทธ์ นาคกุลบุตร (2564) ว่าด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x} = 3.39$, S.D. = 1.67, $\bar{x} = 7.61$, S.D. = 0.96) เพราะการวิเคราะห์ความสัมพันธ์นั้นต้องอาศัยความเข้าใจในเนื้อหาของข้อมูลอย่างน้อย 2 ข้อมูล จึงจะสามารถเปรียบเทียบ หรือหาความสัมพันธ์ของข้อมูลนั้นได้ อีกทั้งข้อสอบในด้านนี้มีลักษณะที่ยาวกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งมีค่าความยากง่าย คือ 0.96

2. ด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์ความหลักการก่อนเรียนอยู่ในระดับน้อย และหลังเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$, S.D. = 0.76, $\bar{x} = 6.75$, S.D. = 1.15) ทั้งนี้เนื่องมาจากเนื่องจากนักเรียนยังสับสนข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาของสิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักยังไม่ชัดเจน เช่น ลักษณะการกระทำคามผิดทางอาญาและทางแพ่ง การวิเคราะห์ข่าวการกระทำคามผิดทางอาญาและทางแพ่ง ซึ่งในการทำข้อสอบอาจจะไม่เข้าใจหลักการของเนื้อหา และคำถามที่ให้วิเคราะห์ขั้นสูงขึ้น มีค่าความยากง่าย คือ 1.15 ซึ่งสอดคล้องกับชยพัทธ์ นาคกุลบุตร (2564) ว่าด้วยการวิเคราะห์หลักการมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x} = 3.11$, S.D. = 1.91, $\bar{x} = 7.82$, S.D. = 0.77) มีค่าความยากง่าย คือ 0.77

3. ด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์ความสำคัญก่อนเรียนอยู่ในระดับน้อย และหลังเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = 0.65, $\bar{x} = 6.54$, S.D. = 0.93) ทั้งนี้เนื่องมาจากความสามารถในการวิเคราะห์ความสำคัญเป็นการค้นหาจุดสำคัญหรือหัวใจของเรื่อง ค้นหาสาเหตุ ผลลัพธ์ และจุดมุ่งสำคัญของเรื่องนั้น ๆ นักเรียนอาจจะเกิดความสับสนในการวิเคราะห์ค้นหาจุดสำคัญ วิเคราะห์ผลลัพธ์และความสำคัญของเรื่องราวที่เรียนว่าสิ่งใดจำเป็น และสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด มีค่าความยากง่ายคือ 0.93 ซึ่งสอดคล้องกับพิชยะ กันธิยะ (2559) ว่าด้วยการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนตามองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านความสำคัญ ด้านความสัมพันธ์ และด้านหลักการ คะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์รวมทุกด้านของนักเรียนหลังเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดวิเคราะห์หรืออยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 33.73$, S.D. = 1.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านความสำคัญมากที่สุด ($\bar{x} = 12.08$, S.D. = 1.89) รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์ ($\bar{x} = 11.16$, S.D. = 1.83) และด้านหลักการ ($\bar{x} = 10.49$, S.D. = 2.14)

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน โดยรวม อยู่ในระดับอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.46) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.77$, S.D. = 0.46) รองลงมา ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.73$,

S.D = 0.46) และด้านการใช้สื่อ ($\bar{x} = 4.58$, S.D = 0.46) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ทำให้นักเรียนมีอิสระทางความคิด ได้คิดค้นตั้งคำถามสืบค้นหาคำตอบด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อสรุปองค์ความรู้และนำเสนอความรู้ที่ได้ต่อผู้อื่น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีความสุข สนุกสนาน มีกำลังใจในการเรียน และเริ่มมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของตนเองกับความรู้ในห้องเรียน ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจและพึงพอใจในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg (1995, 113-115 ; อ้างถึงใน รัชนิวรรณ สุขเสนา, 2550: 64) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นปัจจัยกระตุ้นมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจ ประกอบด้วย ความสำเร็จ การได้รับการยอมรับ ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุรักษ์ สวัสดิ์ (2562) ว่าด้วยการพัฒนาการคิดวิเคราะห์การเรียนรู้โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวมอยู่ระดับมาก (Mean= 4.39, S.D.= 0.68) โดยผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิป อนันต์กิตติกุล (2564) ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเรื่องพัฒนาการความร่วมมือและความขัดแย้งในประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากและสอดคล้องกับปิยะนุช แจ่มหม้อ (2563) ศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านเนื้อหา ควรวางแผนการจัดสรรเวลาให้สอดคล้องกับกิจกรรมตามความเหมาะสม เนื่องจากขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานนั้นมีหลายขั้นตอนซึ่งต้องให้เวลานักเรียนร่วมกันในการค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ อภิปราย และนำเสนอความรู้ ข้อค้นพบ หรือข้อสรุปที่ได้จากการศึกษา โดยแต่ละขั้นตอนไม่ยืดเยื้อจนเกินไป และจัดลำดับเนื้อหาการเรียนรู้ จากง่ายไปหายาก เพื่อเพิ่มความต่อเนื่องและเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียนในการนำความรู้พื้นฐานมาต่อยอด หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สมบูรณ์ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ ที่คงทนมากยิ่งขึ้น

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน การใช้คำถามเพื่อพัฒนาการคิด อาจใช้คำถามสั้น ๆ ช่วยกระตุ้นความคิดทีละขั้น ต้องช่วยกระตุ้นนักเรียนให้กล้าแสดงออก และนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูในการทำกิจกรรม การสร้างบรรยากาศที่ดีจะนำมาสู่ประเด็นการอภิปรายเพื่อพัฒนาการคิดขั้นสูงได้มาก

ยิ่งขึ้น ควรให้โอกาสนักเรียนในแต่ละกลุ่มได้ศึกษาเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มก่อน โดยครูมีบทบาทในการให้คำปรึกษาและอธิบายเพิ่มเติมเมื่อนักเรียนเกิดความสงสัย

ด้านการใช้สื่อ ควรเลือกใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาการจัดกิจกรรม เช่น ชั้นกิจกรรม ในขั้นนี้หากนำรูปภาพ วิดีโอ หรือเรื่องเล่า ข่าวสาร จากสถานการณ์ที่นักเรียนพบเจออยู่ประจำ หรือเกิดใกล้ตัวมาตั้งเป็นคำถาม จะสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัย และกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้มากขึ้น สามารถปรับการใช้สื่อกับกิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของนักเรียนและโรงเรียนของตนเองได้

ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสามารถนำไปพัฒนาตน เพราะการประเมินตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการวัดประเมินผล ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบการเรียนรู้ของตัวเองและพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. การพัฒนาความสามารถการคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นอื่น ๆ
3. การพัฒนาความสามารถการคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับรายวิชาอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กชกร เป้าสุวรรณ และคณะ. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง **ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการมาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์พิษณุโลก**. กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). **การคิดเชิงวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ : ซัคเซสมิเดีย จำกัด.
- _____. (2559). **คนเก่งสร้างได้อารยโมเดลสมรรถนะKSL31220**. กรุงเทพฯ : ซัคเซสมิเดีย จำกัด.
- _____. (2563). **การคิดเชิงวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ : ซัคเซส พับลิชชิ่ง จำกัด.
- จิรวดี หนูแก้ว. (2562). **ผลของการใช้เทคนิคการสอนกิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**.
วิทยานิพนธ์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.
- จุฑามณี อินทร์อุริศ. (2564). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชยพัทธ์ นาคกุลบุตร. (2564). **การพัฒนาการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสะเต็มศึกษา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
สอนวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). **การออกแบบพัฒนาโปรแกรมบทเรียนและบทเรียนบนเว็บ**.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ขางตาครู้สคอนแวนท์. (2562). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)**
- ทีศนา แคมมณี. (2536). **กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : นิชิน
แอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- _____. (2558). **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- _____. (2560). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร สิงห์ตัด. (2548). **วิธีวิทยาการวิจัย**. นนทบุรี : พี.พี. กิจเจริญ จำกัด.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นลินี ณ นคร. (2555). หน่วยที่ 4 การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการวัดและประเมินอิงมาตรฐานการเรียนรู้ หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2550). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
_____. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2543). รวบรวมบทความการวิจัยการวัดผลและประเมินผล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์.
_____. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). การพัฒนาการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- ปิยะนุช แจ่มหม้อ. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 1. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี ขวนฤทัย. (2563). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิธี MIA และการจัดการเรียนรู้โดยวิธี CIRC. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พัชรี นาคผง. (2562). พัฒนาศักยภาพการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิชญา กันธิยะ. (2559). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญญา ตลับกลาง. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนกิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวังเขินเขต. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ภัทรสร นรเหรียญ. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน ร่วมกับสื่อประสม เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- รัชนิวรรณ สุขเสนา. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องบทประยูกต์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการเรียนรู้ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2549). การคิด (Thinking). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชญา นรณี. (2561). การศึกษาการพัฒนาการคิดวิเคราะห์วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วรรษยา สำราญรัมย์. (2557). การศึกษาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศศิธร ลิจันทร์พร. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาบนอุปกรณ์ สื่อสารเคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2562). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 13. กทม: ประสานการพิมพ์.
- สมยศ นาวิการ. (2541). หลักการวัดความพอใจในการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2553). กลยุทธ์...การสอนคิดวิเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สุภาภรณ์ ศรีดี. (2563). ทักษะชีวิต Life Skills. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อชิป อนันต์กิตติกุล. (2564). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเรื่อง พัฒนาการความร่วมมือและความขัดแย้งในประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- อนุรักษ์ สวัสดิ์. (2562). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์การเรียนรู้โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Education Objectives Hand Book I: Cognitive Domain*. New York: David Mac Kay Company, Ince.
- _____. (1961). *Taxonomy of Education Objectives*. New York: David Mckay.
- _____. (1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York : McGraw –Hill.
- Buehl, D. (2001). *Classroom strategies for interactive learning*. Newark, DE: International Reading Association.
- Ceilk. (2018). The Effects of Activity Based Learning on Sixth Grade Students' Achievement and Attitudes towards Mathematics Activities. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 14(1), 1963-1977.
- Ennis, R. H. (1985). A Logical Basic for Measuring Critical Thinking Skill. *Education Leadership*, 10(1985), 45 –48.
- Eimers, S.P. (1987). Effects of Reflective Thinking Instruction Taught Through the Philosophy for Children Program on the Reasoning Ability and Attitude Toward Teaching Thinking of Preservice Elementary Teachers. Ed.D.University of Cincinnati.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed). New York: Teacher College Press.
- Harvey wallestein. *A Dictionary of psychology*. Maryland: penquin Books, 1971
- Hassain, A. & Majoka. (2011). Effect of peer group activity based learning on students' academic achievement in physics at secondary level. *International journal of academic research*, 3(1), 940-944.
- Horsburgh. (1994). Activity-based learning in India. Retrieved 24 July 2019. From https://en.wikipedia.org/wiki/Activity-based_learning_in_India
- Lakshmi, R. (2007). Activity based learning. Retrieved 17 July 2019. From <http://www.ssa.tn.nic.in/docu/abl-report-by-dr.anandhalakshmi.pdf>
- Limbu, P. (2012). Why do we need to use activity based learning method?. Retrieved 22 July 2019. From <http://eprogressiveportfolio.blogspot.com/2012/06/activity-based-teaching-method.html>
- Liu, E.F. et al. (2004). Assessing Higher-Order Thinking Using a Networked Portfolio System with Peer Assessment. Retrieved 8 May 2020. From http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/external_link_maincontentframe.jhtml?_DARGS=/hww/results/results_common.jhtml.42.
- Marzano, R. J. (2001). *Designing A New Taxonomy of Educational Objectives*. California : Corwin Press.
- Maslow. (1970). *Motiveation and Personality*. (3rd ed.) New York. Harpen Row Inc.
- Meyers, C. & Jones. (1993). "Promoting active learning" Strategies for the college classroom. San Francisco: Jossey-Bass.

- Ministry of Education. (2008). Basic education core curriculum 2008(Revised 2017). Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (in Thai)
- NCSALL. (2006). Activity-based Instruction: Why and How. Retrieved 26 July 2019. From www.ncsall.net/fileadmin/resources/teach/GED_inst.pdf
- Shelly, D. F. (1995). Tackling family member compensation. American Printer.
- Watson, G. & Glaser, E. M. (1964). Wattson Glaser Critical Thinking, Appraisal Manual. New York : Horcourt , Brace and World.
- Wolman, BB. (1973). Dictionary of Behavior Science. New York: Van Norstand Reinhold Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. จิตตวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ สมัญญา
3. นายบุญสม สนวนะเสรี

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๔๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงศิริบุรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา

ด้วยนางจรินทร์ ทรงพุมิปัญญา นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ	ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับกรวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์ ๐๙๗-๐๙๔๙๓๕๗

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๔๘๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศราวดี สมัญญา

ด้วยนางจรินทร์ ทรงพุมิปัญญา นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ	ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการที่ปรึกษาฯ

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนกร สว่างเจริญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์ ๐๙๗-๐๙๔๙๓๕๗

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๔๘๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 ๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงทรีบุญจี่
 เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ใช้ขบวนการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายบุญสม สอนยะเสรี

ด้วยนางจรินทร์ ทรงพฒิปัญญา นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลพร กองคำ	ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
 โทรศัพท์ ๐๙๗-๐๙๔๙๓๓๕๗

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สรุปแผนการจัดการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้
หน่วยที่ 1 เรื่อง กฎหมายอาญา	แผนที่ 1-3 (เวลา 8 คาบ)
1) วิเคราะห์ความสำคัญ 1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายอาญาได้ (K)	เรื่อง ลักษณะของกฎหมายอาญา แผนที่ 1 (เวลา 2 คาบ)
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ 1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและโทษได้ (K)	เรื่อง ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและโทษ แผนที่ 2 (เวลา 3 คาบ)
3) วิเคราะห์หลักการ 1. นักเรียนสามารถสะท้อนคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวันได้ (K)	เรื่อง การวิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับกฎหมายอาญา แผนที่ 3 (เวลา 3 คาบ)
หน่วยที่ 2 เรื่อง กฎหมายแพ่ง	แผนที่ 4-6 (เวลา 8 คาบ)
1) วิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหา 1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายแพ่งได้ (K)	เรื่อง ลักษณะของกฎหมายแพ่ง แผนที่ 4 (เวลา 2 คาบ)
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ 1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะการกระทำความผิดทางแพ่งและโทษได้ (K)	เรื่อง ลักษณะการกระทำความผิดทางแพ่งและโทษ แผนที่ 5 (เวลา 3 คาบ)
3) วิเคราะห์หลักการ 1. นักเรียนสามารถสะท้อนคิดเกี่ยวกับความแตกต่างของกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งได้ (K)	เรื่อง การวิเคราะห์ความแตกต่างของกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่ง แผนที่ 6 (เวลา 3 คาบ)
สรุป	6 แผน 16 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	รหัสวิชา ส 23101
หน่วยการเรียนรู้ 1 เรื่อง กฎหมายอาญา	
เรื่อง ลักษณะของกฎหมายอาญา	เวลา 2 คาบ
ผู้สอน นางจรินทร์ ทรงพุดิปัญญา	
ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา 2566

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 3.1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่งได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (วิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหา)

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายอาญาได้ (K)
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)
3. มีวินัย (A)

3. สาระสำคัญ

วิเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายอาญา และมีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีวินัย

4. สาระการเรียนรู้

ลักษณะของกฎหมายอาญา

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ใช้กิจกรรมเป็นฐาน)

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (10 นาที)

1. นักเรียนชมคลิปข่าวเรื่อง รุ่งพีร์บ่อน้องโหด และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามแนวคำถามต่อไปนี้

1.1 นักเรียนคิดว่า สาระสำคัญของข่าวนำเสนอเรื่องอะไร

แนวคำตอบ: พิจารณาคำตอบของนักเรียน

1.2 นักเรียนคิดว่า การกระทำของรุ่งพีร์จากข่าวดังกล่าวนั้น ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

แนวคำตอบ: พิจารณาคำตอบของนักเรียน

2. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่บทเรียนเรื่อง ลักษณะของกฎหมายอาญา
ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม (40 นาที)

1. นักเรียนร่วมกันรับชมวิดีโอ Motion Graphic เรื่อง กฎหมายคืออะไร จากลิงค์ <https://www.youtube.com/watch?=12XpYmmXLQ> ซึ่งเป็นคลิปวิดีโอที่สรุปเกี่ยวกับ ความหมายและความสำคัญของกฎหมาย

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อนเพื่อ ทำงานร่วมกันแบบคนเก่งช่วยสอนคนที่อ่อนหรือเรียนรู้ช้า และคนที่มีความสามารถปานกลาง ให้ ศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน โดยใช้สื่อPower Pointเป็นใบความรู้ นักเรียนจะได้ศึกษาสาระสำคัญของกฎหมายอาญา เรื่อง ความหมายของกฎหมายอาญา ลักษณะของ กฎหมายอาญา หลังจากนั้นร่วมกันระดมสมอง (Brainstorming) ร่วมด้วยช่วยกันจนงานสำเร็จและ บรรลุเป้าหมายเดียวกัน แล้วตอบคำถามลงในใบงานที่ 1 เรื่อง ลักษณะของกฎหมายอาญา

2.1 กฎหมายอาญา มีความหมายว่าอย่างไร

แนวคำตอบ: กฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดเป็นความผิดและมี การกำหนดโทษที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด

2.2 กฎหมายอาญา มีลักษณะสำคัญอย่างไร

แนวคำตอบ: เป็นกฎหมายมหาชน มีบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิด และกำหนดโทษไว้ ไม่มีผลย้อนหลัง บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ใช้บังคับภายในรัฐนั้น

2.3 หากไม่มีกฎหมายอาญาในสังคม จะส่งผลต่อสังคมอย่างไรบ้าง

แนวคำตอบ: พิจารณาคำตอบของนักเรียน

3. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่อง ข่าวเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปสู่การ วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของข่าวและความเกี่ยวข้องกับลักษณะของกฎหมายอาญา

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าข่าว และเหตุการณ์เกี่ยวกับกฎหมายอาญาโดยครูแนะนำ ชื่อเว็บไซต์ที่นักเรียนสามารถค้นคว้า เช่น <https://drive.google.com/op...> ,<https://th.wikipedia.org/wiki/กฎหมายอาญา> จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์(โทรศัพท์เคลื่อนที่ ไอแพด)

5. นักเรียนรวบรวมความรู้จากการค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มของตน

คาบที่ 2

ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปราย (35 นาที)

1.ครูสนทนาทบทวนเนื้อหาเดิมในคาบที่ผ่านมา

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนออกมารวมนำเสนอผลงานจากการค้นคว้าที่หน้าชั้นเรียน

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของข่าวเกี่ยวกับกฎหมาย อาญาโดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าข่าวที่เกี่ยวข้องแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มทั้งนี้ครู กำหนดเวลาในการทำกิจกรรม

4. ครูให้คำชี้แนะขยายความรู้เพิ่มเติมให้นักเรียนเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายอาญา

5. ครูชมเชยนักเรียนกลุ่มที่สามารถระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายอาญาได้ถูกต้อง และให้กำลังใจนักเรียนกลุ่มที่ยังไม่สามารถระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายอาญาได้

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำไปใช้ (10 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญาและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 1

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (5 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแบบฝึกหัดที่ 1 และชมเชยนักเรียนที่สามารถทำได้ถูกต้องพร้อมทั้งให้กำลังใจนักเรียนที่ยังมีข้อต้องแก้ไข

6. สื่อการเรียนรู้

- 6.1 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 6.2 คลิปวีดิทัศน์เรื่อง รุ่งพีร์รับน้องโหด
- 6.3 ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน
- 6.4 ใบงานที่ 1 เรื่อง ลักษณะของกฎหมายอาญา
- 6.5 Power Point เรื่อง ความหมาย ลักษณะของกฎหมายอาญา
- 6.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โทรศัพท์เคลื่อนที่ ไอแพด)
- 6.7 แบบฝึกหัดที่ 1
- 6.8 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. แหล่งการเรียนรู้

- 7.1 แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
  - <https://www.youtube.com/watch?v=kOkZSZtbsh4> รุ่งพีร์รับน้องโหด
  - <https://www.youtube.com/watch?=12XpYmmXlQ>
  - <https://drive.google.com/op...>
  - <https://th.wikipedia.org/wiki/กฎหมายอาญา>

8. การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์	ประเมินด้าน	เครื่องมือวัด	วิธีการประเมิน
1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาระสำคัญของเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายอาญาได้ (K)	- ความรู้	- ใบงานที่ 1 - แบบฝึกหัดที่ 1	- ตรวจใบงานที่ 1 - ตรวจแบบฝึกหัดที่ 1
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)	- ทักษะ	- แบบฝึกหัด	- ตรวจแบบฝึกหัด
3. มีวินัย (A)	- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินพฤติกรรม	- บันทึกการสังเกตพฤติกรรม

9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนเลือกข่าวและเหตุการณ์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับกฎหมายอาญา แล้วออกมารายงานให้เพื่อนฟังที่หน้าชั้นเรียน

10. บันทึกหลังการสอน

10.1 ผลการสอน

นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนตั้งแต่เริ่มต้นศึกษาบทนำชมคลิปข่าวเรื่อง รุ่งพีร์บ๋องโหด เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว สามารถตอบคำถามได้ และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันระดมสมอง (Brainstorming) ศึกษาค้นคว้าข่าวเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะของกฎหมายอาญา ตอบคำถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สามารถสรุปสาระสำคัญของลักษณะกฎหมายอาญาได้

10.2 ปัญหา

นักเรียนบางคนยังไม่สามารถระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายอาญาได้

10.3 ข้อเสนอแนะ

ครูต้องควบคุมเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละขั้นตอนเพื่อมีเวลาสำหรับการให้ข้อมูลป้อนกลับและประเมิน ครูต้องแนะนำเรื่องการบริหารเวลาให้ดียิ่งขึ้น

ลงชื่อ.....

(นางจรินทร์ ทรงพุดิปัญญา)

ตำแหน่งครูผู้สอน

...../...../.....

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน

กฎหมายอาญา คือ กฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดเป็นความผิดและมีการกำหนดโทษที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด โดยมีความมุ่งหมายที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม กฎหมายอาญาจึงมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข การกระทำแล้วเป็นความผิด เช่น ทำร้ายร่างกายผู้อื่น การทำลายหรือการขโมยของผู้อื่น การไม่กระทำแล้วเป็นความผิด เช่น การไม่ควบคุมสุนัขเลี้ยงที่ดุร้าย ปล่อยปละละเลยจนไปทำอันตรายแก่คนหรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือการไม่ช่วยคนที่ตกอยู่ในอันตรายถึงชีวิตทั้ง ๆ ที่สามารถช่วยได้

ลักษณะสำคัญของกฎหมายอาญา

การกระทำความผิดทางอาญาเป็นการกระทำที่มีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมหรือต่อประชาชนส่วนมาก เช่น ปล้นจี้ ข่มขืน ค้ายาเสพติด ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ฯลฯ ลักษณะสำคัญของกฎหมายอาญามีดังนี้

1. เป็นกฎหมายมหาชน
2. เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด และกำหนดบทลงโทษไว้
3. เป็นกฎหมายที่ไม่มีผลย้อนหลัง ถ้าหากในขณะที่มีการกระทำความผิดใด ๆ ก็ตามที่ยังไม่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด แม้ต่อมาภายหลังจะมีกฎหมายบัญญัติว่า การกระทำอย่างเดียวกันนั้นเป็นความผิด

4. เป็นบทบัญญัติที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
5. เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับภายในอาณาเขตของรัฐนั้น

ที่มา หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รุ่นพี่รับน้องโหด

จากกรณีผู้ปกครองนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยดังในจังหวัดเชียงใหม่ ร้องเรียนว่าถูกรุ่นพี่ใช้ความรุนแรงในกิจกรรมรับน้อง ทำให้มีรอยฟกช้ำตามร่างกาย ซึ่งเหตุการณ์นี้กระทบต่อจิตใจนักศึกษาคนดังกล่าวเป็นอย่างมาก ซึ่งล่าสุดได้ยื่นใบลาออก พร้อมเดินหน้าเอาผิดทางกฎหมาย

ที่มา <https://workpointtoday.com/law/> เรื่องเล่าเช้านี้ (Morning News) 4 พ.ย. 2562

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน (ต่อ)

รับน้องโหด โทษจำคุก

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

บังคับให้เข้าร่วม (ข่มขู่ให้เกิดความกลัว)	มาตรา 309 โทษ - จำคุกไม่เกิน 3 ปี - ปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท - หรือทั้งจำทั้งปรับ
บังคับให้เข้าร่วม โดยมีอาวุธ หรือร่วมกันทำ 5 คนขึ้นไป	มาตรา 309 วรรค 2 โทษ - จำคุกไม่เกิน 5 ปี - ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท - หรือทั้งจำทั้งปรับ
กักขัง ไม่ยอมให้ร่นน้อง ออกจาก กิจกรรมตามความต้องการ	มาตรา 310 โทษ - จำคุกไม่เกิน 3 ปี - ปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท - หรือทั้งจำทั้งปรับ
ฉ้อโกง ทะโกน ข่มขู่ ให้ออก	มาตรา 392 (ความผิดละหุโทษ) โทษ - จำคุกไม่เกิน 1 เดือน - ปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท - หรือทั้งจำทั้งปรับ
ทำร้ายร่างกาย จิตใจ	มาตรา 295 โทษ - จำคุกไม่เกิน 2 ปี - ปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท - หรือทั้งจำทั้งปรับ
ทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บสาหัส	มาตรา 297 โทษ - จำคุก 6 เดือน – 10 ปี และปรับ 1 หมื่น – 2 แสนบาท
ทำร้ายร่างกายจนทำให้เสียชีวิต	มาตรา 291 โทษ - จำคุกไม่เกิน 10 ปี และปรับไม่เกิน 2 แสนบาท

**อาจารย์และมหาวิทยาลัยที่ปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำ
ต้องร่วมชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย**

ข้อมูลโดย นายคัง ธาตุช สัทธประเสริฐ

ใบงานที่ 1

เรื่อง ลักษณะของกฎหมายอาญา

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันระดมสมองแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

กลุ่มที่ ..... สมาชิก .....

1. กฎหมายอาญา มีความหมายว่าอย่างไร

ตอบ .....

.....

.....

.....

.....

2. กฎหมายอาญา มีลักษณะสำคัญอย่างไร

ตอบ .....

.....

.....

.....

.....

3. หากไม่มีกฎหมายอาญาในสังคม จะส่งผลต่อสังคมอย่างไรบ้าง

ตอบ .....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

- (1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายอาญาได้ (K)
5 ข้อ แบบปรนัย)
1. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญา
  - ก. ทำร้ายร่างกายผู้อื่น
  - ข. ทำลายสิ่งของตนเอง
  - ค. ขโมยขนมของเพื่อน
  - ง. ไม่ควบคุมสุนัขปล่อยมากัดเพื่อนบ้าน
2. หากนักเรียนอยากรู้ว่า ในกรณีที่ตัวบทกฎหมายอาญาไม่ชัดเจนหรือเป็นที่สงสัย จะต้องตีความอย่างไร
  - ก. ตีความตามตัวอักษร
  - ข. ตีความโดยเคร่งครัด
  - ค. ตีความโดยเทียบเคียงกฎหมายใกล้เคียง
  - ง. ตีความให้เป็นคุณหรือยกประโยชน์ให้แก่จำเลย
3. บัญญัติในข้อใดต่อไปนี้ จัดเป็นกฎหมายอาญา
  - ก. บุคคลลงลายมือของตนในตั๋วเงิน ย่อมต้องรับผิดชอบตามเนื้อความในตั๋วเงิน
  - ข. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและเสรีภาพ ในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร
  - ค. ผู้กระทำการใด ๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายแก่ประเทศจากภายนอกต้องระวางจำคุกไม่เกิน 10 ปี
  - ง. นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดชอบกับลูกจ้าง ในผลแห่งละเมิดซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในการจ้างงาน
4. ข้อใดคือ ความหมายของการกระทำความผิดทางอาญา
  - ก. การกระทำที่ฝ่าฝืนจารีตประเพณี
  - ข. กฎหมายอาญา สามารถใช้ย้อนหลังเพื่อเพิ่มโทษได้
  - ค. การกระทำหรือละเว้นการกระทำ ที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด
  - ง. การกระทำหรือละเว้นที่กฎหมายบัญญัติว่า เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 5

นางสาวลิเป็นเจ้าของสวนลำไย ได้ล้อมรั้วสวนและปล่อยกระแสไฟฟ้าไว้รอบสวนของตน ในคืนหนึ่ง เด็กชายแดงน้อยได้แอบเข้าไปในสวนเพื่อลักลำไยไปขาย และได้สัมผัสถูกสวนลำไย เป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย

5. จากสถานการณ์ดังกล่าว การกระทำของนางสำลี จัดเป็นการกระทำความผิดลักษณะใด
- ก. ไม่มีความผิด เพราะไม่มีเจตนา
  - ข. ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยไม่เจตนา แต่เป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ
  - ค. ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยไม่เจตนา แต่เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ
  - ง. ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา แต่เป็นการกระทำจำเป็นที่เกินสมควรแก่เหตุ

*****

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

(1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายอาญาได้ (K)
5 ข้อ แบบปรนัย)

1. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญา

ก. ทำร้ายร่างกายผู้อื่น

ข. ทำลายสิ่งของตนเอง

ค. ขโมยขนมของเพื่อน

ง. ไม่ควบคุมสุนัขปล่อยมากัดเพื่อนบ้าน

2. หากนักเรียนอยากทราบว่า ในกรณีที่ตัวบทกฎหมายอาญาไม่ชัดเจนหรือเป็นที่สงสัย จะต้องตีความอย่างไร

ก. ตีความตามตัวอักษร

ข. ตีความโดยเคร่งครัด

ค. ตีความโดยเทียบเคียงกฎหมายใกล้เคียง

ง. ตีความให้เป็นคุณหรือยกประโยชน์ให้แก่จำเลย

3. บัญญัติในข้อใดต่อไปนี้ จัดเป็นกฎหมายอาญา

ก. บุคคลลงลายมือของตนในตั๋วเงิน ย่อมต้องรับผิดชอบตามเนื้อความในตั๋วเงิน

ข. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและเสรีภาพ ในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

ค. ผู้กระทำการใด ๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายแก่ประเทศจากภายนอกต้องระวางจำคุกไม่เกิน 10 ปี

ง. นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดชอบกับลูกจ้าง ในผลแห่งละเมิดซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในการจ้างงาน

4. ข้อใดคือ ความหมายของการกระทำความผิดทางอาญา

ก. การกระทำที่ฝ่าฝืนจารีตประเพณี

ข. กฎหมายอาญา สามารถใช้ย้อนหลังเพื่อเพิ่มโทษได้

ค. การกระทำหรือละเว้นการกระทำ ที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด

ง. การกระทำหรือละเว้นที่กฎหมายบัญญัติว่า เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 5

นางสำลีเป็นเจ้าของสวนลำไย ได้ล้อมรั้วสวนหนามและปล่อยกระแสไฟฟ้าไว้รอบสวนของตน ในคืนหนึ่ง เด็กชายแดงน้อยได้แอบเข้าไปในสวนเพื่อลักลำไยไปขาย และได้สัมผัสถูกสวนหนาม เป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย

5. จากสถานการณ์ดังกล่าว การกระทำของนางสำลี จัดเป็นการกระทำความผิดลักษณะใด
- ก. ไม่มีความผิด เพราะไม่มีเจตนา
  - ข. ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยไม่เจตนา แต่เป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ
  - ค. ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยไม่เจตนา แต่เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ
  - ง. ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา แต่เป็นการกระทำจำเป็นที่เกินสมควรแก่เหตุ

*****

เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน

ใบงานที่ 1 เรื่อง ลักษณะของกฎหมายอาญา

ระดับ คะแนน สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
ลักษณะของ กฎหมายอาญา	สามารถ วิเคราะห์ลักษณะ ของกฎหมาย อาญา ได้อย่าง ถูกต้องครบถ้วน	สามารถ วิเคราะห์ลักษณะ ของกฎหมาย อาญา ได้อย่าง ถูกต้องแต่ไม่ ครบถ้วน	สามารถ วิเคราะห์ลักษณะ ของกฎหมาย อาญา ได้ไม่ ครบถ้วน	สามารถ วิเคราะห์ลักษณะ ของกฎหมาย อาญาได้แต่ยังไม่ สามารถ ยกตัวอย่างได้

เกณฑ์การประเมินการสังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มีวินัย)

พฤติกรรมที่บ่งชี้	1	2	3
1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวโรงเรียนและ สังคมไม่ละเมิดสิทธิของ ผู้อื่น 2.ตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันมีความ รับผิดชอบในการ ทำงาน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวโรงเรียนและ สังคม ตรงต่อเวลาใน การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ของครอบครัว โรงเรียนและสังคมไม่ ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวโรงเรียนและ สังคมไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่นตรงต่อเวลาใน การปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันปฏิบัติ เป็นนิสัยสามารถเป็น แบบอย่างที่ดีได้

แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มีวินัย)

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วใส่เครื่องหมาย ลงในช่องตรงกับระดับคะแนน

ที่	ชื่อ-สกุล	เกณฑ์				สรุปผลการประเมิน
		1	2	3	สรุป	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	รหัสวิชา ส 23101
หน่วยการเรียนรู้ 1 เรื่อง กฎหมายอาญา	
เรื่อง ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและโทษ	เวลา 3 คาบ
ผู้สอน นางจรินทร์ ทรงพุดปัญญา	
ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา 2566

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 3.1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่งได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและโทษได้ (K)
- มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)
- มีวินัย (A)

3. สาระสำคัญ

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและโทษ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีวินัย

4. สาระการเรียนรู้

เรื่อง ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและโทษ

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (10 นาที)

- ครูสนทนาทบทวนเนื้อหาเดิมเรื่อง ลักษณะของกฎหมายอาญาในคาบที่ผ่านมา
- ครูสนทนากับนักเรียนเรื่อง ข่าวเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวันที่นักเรียนสนใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม (40 นาที)

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน โดยใช้สื่อ Power Point ซึ่งใบความรู้ที่นักเรียนจะได้ศึกษาระสำคัญของกฎหมายในเรื่อง ลักษณะการกระทำความผิดอาญา และโทษทางอาญา
2. ให้นักเรียนชมคลิปวิดีโอเกี่ยวกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญา (นักศึกษาญี่ปุ่นเอาตัวขวาง มอเตอร์ไซด์ขี่บนทางเท้า) จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นหาความสัมพันธ์ของกฎหมายอาญากับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันจากคลิปวิดีโอที่นักเรียนได้รับชมข้างต้น
3. ครูแบ่งนักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการต่อเรื่องราว (Jigsaw) ออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยความสามารถ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อนและอ่อนเรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups) ให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเลือกหมายเลขประจำตัว 1, 2, 3, 4
4. นักเรียนที่มีหมายเลขเดียวกันจากกลุ่มบ้าน แยกย้ายกันไปรวมกลุ่มกันใหม่ตามหมายเลขสมาชิกกลุ่มใหม่ว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) และร่วมมือกันศึกษาความรู้และทำใบงานร่วมกันดังนี้
  - หมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง ลักทรัพย์ และทำใบงานที่ 1
  - หมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง ชิงทรัพย์ และทำใบงานที่ 2
  - หมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง ฆังทรัพย์ และทำใบงานที่ 3
  - หมายเลข 4 ศึกษาความรู้เรื่อง ปล้นทรัพย์ และทำใบงานที่ 4

คาบที่ 2

ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปราย (50 นาที)

1. ครูสนทนาทบทวนเนื้อหาเดิมในคาบที่ผ่านมา
2. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปยังกลุ่มเดิมของตน เรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups) ผลัดกันอภิปรายถ่ายทอดความรู้ที่ตนได้ศึกษามา และจากการทำใบงานที่ได้รับมอบหมายสมาชิกทุกคนผลัดกันถ่ายทอดความรู้จนครบทุกคน

คาบที่ 3

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำไปใช้ (35 นาที)

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาและโทษ จากนั้นให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (15 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแบบฝึกหัดที่ 2 และชมเชยนักเรียนที่สามารถทำได้ถูกต้องพร้อมทั้งให้กำลังใจนักเรียนที่ยังมีข้อต้องแก้ไข

6. สื่อการเรียนรู้

- 6.1 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 6.2 ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน
- 6.3 ใบงานที่ 1 เรื่อง ลักทรัพย์
- 6.4 ใบงานที่ 2 เรื่อง ชิงทรัพย์

- 6.5 ใบงานที่ 3 เรื่อง ชิงทรัพย์
- 6.6 ใบงานที่ 4 เรื่อง ปล้นทรัพย์
- 6.7 คลิปวิดีโอที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน (นักศึกษาญี่ปุ่นเอาตัวขวางมอเตอร์ไซค์ขึ้นทางเท้า)
- 6.8 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โทรศัพท์เคลื่อนที่ ไอแพด)
- 6.9 แบบฝึกหัดที่ 2
- 6.10 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. แหล่งการเรียนรู้

7.1 แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <https://th.wikipedia.org/wiki/กฎหมายอาญา>
- <https://www.youtube.com/watch?v=CPhJU4GxkjM>

นักศึกษาญี่ปุ่นเอาตัวขวาง มอเตอร์ไซค์ขึ้นทางเท้า

- https://www.youtube.com/watch?v=100C_QXUOHo

กฎหมายน่ารู้ : ชักรถบนทางเท้า

- <http://www.tulawcenter.org/law-clinic/categories/2>

ศูนย์นิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

8. การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์	ประเมินด้าน	เครื่องมือวัด	วิธีการประเมิน
1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะการกระทำ ความผิดทางอาญาและโทษได้ (K)	- ความรู้	- ใบงานที่ 1-4 - แบบฝึกหัด	- ตรวจสอบงานที่ 1-4 - ตรวจสอบแบบฝึกหัด
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)	- ทักษะ	- แบบฝึกหัด	- ตรวจสอบแบบฝึกหัด
3. มีวินัย (A)	- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม	- บันทึกการสังเกต

9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนเลือกข่าวและเหตุการณ์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับกฎหมายอาญา แล้วออกมารายงานให้เพื่อนฟังที่หน้าชั้นเรียน

10. บันทึกหลังการสอน

- 10.1 ผลการสอน
- 10.2 ปัญหา
- 10.3 ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ.....

(นางจรินทร์ ทรงวุฒิปัญญา)

ตำแหน่งครูผู้สอน

...../...../.....

ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา

ความรับผิดในทางอาญา บุคคลจะต้องรับผิดทางอาญาเมื่อกระทำความผิด 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กระทำโดยเจตนา เช่น เด็กวัยรุ่นยกพวกตีกันและใช้มีดแทงคู่กรณีได้รับบาดเจ็บสาหัส
2. กระทำโดยไม่เจตนา เช่น นักเลงอันธพาลใช้ก้อนหินขว้างเข้าไปในบ้านผู้อื่นหวังจะข่มขู่แต่ไปถูกศีรษะคนในบ้านได้รับบาดเจ็บ
3. กระทำโดยประมาท เช่น ขับรถชนคนตาย พ่อค้าทำหม้อน้ำเดือดหกใส่ลูกค้าในร้านได้รับบาดเจ็บสาหัส

การกระทำความผิดทางอาญา ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติการกระทำที่เป็นความผิดทางอาญามี ดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของราชอาณาจักร เช่น ก่อกบฏแบ่งแยกดินแดน ล้มล้างรัฐธรรมนูญ ทำลายธงชาติ ฯลฯ
2. ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง เช่น ดูหมิ่นเจ้าพนักงาน ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน แจ้งความเท็จ ฯลฯ
3. ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน เช่น รวมตัวเป็นอั้งยี่หรือช้องโจร ฯลฯ
4. ความผิดที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน เช่น ลอบวางเพลิง กีดขวางทางรถไฟให้เกิดอันตรายแก่การเดินทาง ปลอมปนอาหารจนเกิดอันตรายต่อผู้บริโภค ฯลฯ
5. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เช่น ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ยักยอกทรัพย์ รับของโจร ฯลฯ
6. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เช่น ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ฆ่าผู้อื่นทอดทิ้งเด็กทารก ฯลฯ
7. ความผิดเกี่ยวกับเพศ เช่น กระทำอนาจาร ข่มขืน ฯลฯ
8. ความผิดเกี่ยวกับการค้า เช่น ปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น หลอกหลวงขายสินค้าเสื่อมสภาพ ทำสินค้าปลอมหรือเลียนแบบ โกงตราชั่ง ฯลฯ
9. ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง เช่น ปลอมธนบัตร เหรียญกษาปณ์ แสตมป์ พินัยกรรมและเอกสารของทางราชการต่าง ๆ
10. ความผิดเกี่ยวกับศาสนา เช่น แต่งกายเลียนแบบพระสงฆ์ หรือนักบวชในศาสนาอื่น ๆ หรือการกระทำการดูหมิ่นเหยียดหยามวัตถุหรือศาสนสถานอันเป็นที่เคารพของศาสนาต่าง ๆ

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มีดังนี้

1. ลักทรัพย์ คือ การเอาทรัพย์ของผู้อื่นเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วยโดยทุจริต เช่นการเอาสิ่งของที่ของบุคคลอื่นวางไว้ไปขาย

ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน (ต่อ)

ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา

-
2. วิ่งราวทรัพย์ คือ การลักทรัพย์ของผู้อื่นโดยฉกฉวยเอาไปซึ่งหน้า ถือว่าอุกอาจกว่าการลักทรัพย์ธรรมดา เช่น การกระชากสร้อยคอผู้อื่น
  3. ชิงทรัพย์ เป็นการลักทรัพย์โดยประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย ถือว่ารุนแรงกว่าลักทรัพย์ธรรมดา เช่นการใช้อาวุธจี้บังคับ
  4. ปล้นทรัพย์ คือการชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่3คนขึ้นไป ถือเป็นความผิดรุนแรงกว่าชิงทรัพย์ความผิดต่อทรัพย์ 4 ข้อ ด้านบนนี้ ถ้าใช้อาวุธ หรือ ทำร้าย ให้เป็นอันตรายด้วย จะมีโทษเพิ่มหนักขึ้นตามลำดับ
  5. กรรโชกทรัพย์ คือ การข่มขู่ให้ผู้อื่นให้ทรัพย์แก่ตน
  6. รีดเอาทรัพย์ คือ การข่มขู่เอาประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น โดยการเปิดเผยความลับของผู้อื่น หรือบุคคลที่ 3
  7. ฉ้อโกงทรัพย์ คือ การเอาทรัพย์ของผู้อื่นโดยหลอกลวงให้เขาหลงเชื่อ และส่งมอบทรัพย์สินให้
  8. ยักยอกทรัพย์ คือการที่ผู้กระทำความผิดครอบครองทรัพย์ของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์นั้นไป
  9. รับของโจร คือ การที่ผู้กระทำความผิดได้ช่วยซ่อนเร้น นำพาเอาไป ซื่อไว้ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งทรัพย์ที่ได้มาโดยกระทำความผิด (แต่ถ้าสืบความแล้วพบว่า ผู้กระทำความผิด ไม่ทราบว่าเป็นของใคร หรือทรัพย์ที่ได้มาผิดกฎหมาย ก็จะไม่มีความผิด)
  10. ทำให้เสียทรัพย์ คือ การทำให้ผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของร่วมด้วยนั้นเสียหาย
  11. บุกรุก คือความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้เข้าไปในเคหสถานของผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลอันควร หรือมีเหตุผลสมควรแต่ผู้ให้เข้าไม่ให้อนุญาต ซึ่งเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น

ที่มา : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ <http://www.tulawcenter.org/law-clinic/categories/2>

ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน (ต่อ)

ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา

ที่มา <https://justicechannel.org/infographic/criminal-code>

โทษทางอาญา

ตามกฎหมายอาญามาตรา 18 ได้กำหนดโทษไว้ 5 สถาน คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน

การลงโทษประหารชีวิต กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย
โทษจำคุก โทษจำคุกให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษาแต่ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษาให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษาให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากระยะเวลา
 วิธีการให้ศาลยกโทษจำคุกได้ ตามมาตรา 55 โทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษให้น้อยลงอีกก็ได้ หรือโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่าและมีโทษปรับด้วยศาลจะกำหนดโทษจำคุกน้อยลงหรือยกโทษจำคุกและให้เหลือเพียงปรับอย่างเดียว

รอกการลงโทษ ตามมาตรา 56 ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปีไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามหรือลงโทษปรับ ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น 1. ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อนหรือ 2. เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำ

ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน (ต่อ)

ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา

โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือ 3. เคยรับโทษจำคุกมาก่อน แต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปีแล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษและเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรมสุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าผู้ที่มีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ ไม่ว่าจะ เป็นโทษจำคุกหรือปรับอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่างเพื่อให้โอกาสกลับตัวภายในระยะเวลาที่ ศาลจะได้กำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครอง ความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้ กฎหมายกำหนดวิธีการ 2 วิธี คือ มีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่รอการกำหนดโทษไว้ หรือศาลกำหนดโทษแต่รอการลงโทษนั้นแต่หากความปรากฏแก่ศาลว่า ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดศาลอาจตัดเดือนผู้กระทำความผิด หรือจะกำหนดการ ลงโทษที่ยังไม่ได้กำหนดหรือลงโทษที่รอไว้ก็ได้

โทษกักขัง เป็นโทษจำกัดเสรีภาพในร่างกายแต่เบากว่าโทษจำคุก ผู้ต้องโทษกักขังจะถูกกักตัว ไว้ในสถานที่กักขังซึ่งมิใช่เรือนจำโทษเป็นโทษที่เปลี่ยนจากโทษจำคุกมาเป็นกักขังหากผู้กระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับ โทษจำคุกมาก่อนหรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดย ประมาทหรือความผิดลหุโทษศาลจะให้ลงโทษกักขังไม่เกินสามเดือนแทนโทษจำคุกนั้นก็ได้

โทษปรับ ผู้ใดต้องโทษปรับผู้นั้นจะต้องชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาต่อศาล กรณีไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ศาลจะยึดทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับสั่งให้ กักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกันหรือจะสั่ง ให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปก่อนก็ได้

โทษริบทรัพย์สิน ได้แก่ ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้ เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจช่วยใน การกระทำความผิด

ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน (ต่อ)

ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา

คนจริง 2019 หญิงแต่งชุดนักศึกษาใจเด็ด เอาตัวยืนขวาง "มอเตอร์ไซค์วิ่งบนทางเท้า"
 ซ้ำไล่ลงไปวิ่งบนถนน ชาวเน็ตแห่ชื่นชมเป็นจำนวนมาก

ผู้ใช้เฟซบุ๊ก อุดมศักดิ์ นาคอินแจ้ โพสต์คลิปวิดีโอเหตุการณ์ ขณะที่หญิงแต่งกายชุดนักศึกษา รายหนึ่งยืนอยู่บริเวณป้ายรถเมล์ แต่เมื่อมีรถจักรยานยนต์วิ่งผ่านมา เธอกลับไล่ให้รถจักรยานยนต์คันนั้น ลงไปถนน รวมไปถึงวินมอเตอร์ไซค์อีกคันที่ขับรถบนทางเท้า ก็ต้องวิ่งลงไปบนถนนเช่นกัน ก่อนที่รถจักรยานยนต์ทั้ง 2 คัน จะขับลงไปบนถนนเช่นเดิม โดยระบุข้อความว่า **"วันนี้เจอคนจริง เป็นกำลังใจให้นะครีบ ไล่มอเตอร์ไซค์ลงจากฟุตบาท"** ทั้งนี้ คลิปดังกล่าวนี้เกิดขึ้นที่ บริเวณแยกลำสาลี กรุงเทพมหานคร ขณะที่ชาวเน็ตต่างเข้ามาแสดงความคิดเห็น พร้อมชื่นชมหญิงคนดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

ที่มา ข่าวจากไทยรัฐออนไลน์ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2562

ใบงานที่ 1

เรื่อง ขอยืมไปก่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาแล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษา

นายสมชายกับนายสมศักดิ์ซื้อรถบรรทุกร่วมกัน 1 คัน โดยนายสมชายมอบให้นายสมศักดิ์เป็นผู้นำรถไปขับรับจ้างบรรทุกของ ให้อยู่ในความครอบครองดูแลรักษาของนายสมศักดิ์ ต่อมานายสมชายได้แอบเอารถดังกล่าวไปจากบ้านของนายสมศักดิ์ โดยที่นายสมศักดิ์ไม่รู้เรื่อง ไม่ได้อนุญาต เขานำรถไปจอดไว้ที่ตลาดสดแห่งหนึ่ง แล้วปรากฏว่ารถได้หายไป

คำถาม

1. บุคคลใด มีความผิดฐานลักทรัพย์
2. การกระทำของบุคคลในข้อ 1 มีองค์ประกอบความผิดอย่างไรบ้าง

ใบงานที่ 2

เรื่อง กระเป๋าของใคร

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาแล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษา

นายใจกล้าเห็นนางสาวสดใสนั่งรอรถประจำทางโดยเอากระเป๋าบรรจุทรัพย์สินคล่องไหล่ไว้ จึงได้กระซอกกระเป๋าของนางสาวสดใส แล้วเดินไปขับรถจักรยานยนต์หนีไป นางสาวสดใสมองเห็นการกระทำของนายใจกล้า มีความตกใจแต่ไม่สามารถทำอะไรได้ จึงไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนที่สถานีตำรวจใกล้กับสถานที่เกิดเหตุ

คำถาม

1. นายใจกล้า มีความผิดฐานใด
2. การกระทำของนายใจกล้า มีองค์ประกอบความผิดอย่างไรบ้าง

ใบงานที่ 3

เรื่อง มือกา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาแล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษา

นายดำล้วงปากกาจากกระเป๋าของนายแดง นายขาวเห็นเข้าจึงเดินตามเพื่อจับตัวนายดำ แต่นายเขียวเดินเข้ามาชนกระแทกตัวนายขาวจนล้มลงไป นายดำจึงเดินหนีไปได้

คำถาม

1. ใครเป็นผู้กระทำความผิด และมีความผิดฐานใด
2. การกระทำความผิดในข้อ 1 มีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง

ใบงานที่ 4

เรื่อง ภัยยามวิกาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาแล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษา

นายเก่ง ขับรถจักรยานยนต์ซ้อนนายกาจและนายกานตระเวนไปในสถานที่ต่างๆ ในเวลากลางคืน นายเก่งจอดรถที่หน้าบ้านหลังหนึ่งคอยดูต้นทาง นายกาจมีหน้าที่ปีนหน้าต่างบ้านไปเอาไม้ตุงออกจากบ้านหลังนั้นส่งให้นายกานซึ่งคอยรับอยู่ ขณะนั้นเจ้าของบ้านตื่นนอนและเห็นคนร้าย ดังนั้นนายกานจึงใช้ไม้ตุงตีศีรษะเจ้าของบ้าน แล้วทั้งสามคนก็พากันขึ้นรถจักรยานยนต์หลบหนีไป

คำถาม

1. ใครเป็นผู้กระทำความผิด มีความผิดฐานใด
2. องค์ประกอบความผิดของการกระทำความผิดในข้อ 1 คืออะไร

เฉลยใบงาน

เรื่อง ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา

ใบงานที่ 1 เรื่อง ขอยืมไปก่อน

คำถาม

1. บุคคลใด มีความผิดฐานลักทรัพย์

ตอบ

2. การกระทำของบุคคลในข้อ 1 มีองค์ประกอบความผิดอย่างไรบ้าง

ตอบ

ใบงานที่ 2 เรื่อง กระเป๋าของใคร

คำถาม

1. นายใจกล้า มีความผิดฐานใด

ตอบ

2. การกระทำของนายใจกล้า มีองค์ประกอบความผิดอย่างไรบ้าง

ตอบ

ใบงานที่ 3 เรื่อง มือกาบ

คำถาม

1. ใครเป็นผู้กระทำความผิด และมีความผิดฐานใด

ตอบ

2. การกระทำความผิดในข้อ 1 มีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง

ตอบ

ใบงานที่ 4 เรื่อง ภัยยามวิกาล

คำถาม

1. ใครเป็นผู้กระทำความผิด มีความผิดฐานใด

ตอบ

2. องค์ประกอบความผิดของการกระทำผิดในข้อ 1 คืออะไร

ตอบ

แบบฝึกหัดที่ 2

เรื่อง ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด (1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและโทษได้ (K) 5 ข้อ แบบปรนัย)

1. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมชาย มีความผิดสัมพันธ์กับกฎหมายอาญาฐานใดมากที่สุด

เหตุการณ์ : “สมชายโกรธสมศักดิ์ที่ไม่ยอมให้ยืมเงิน จึงเอายาพิษใส่ในน้ำให้สมศักดิ์ดื่ม แต่สมศักดิ์ไม่ตาย เนื่องจากหมอช่วยชีวิตไว้ทัน”

- ก. เจตนาฆ่า
- ข. ประมาทฆ่า
- ค. พยายามฆ่า
- ง. ประสงค์ในการฆ่า

2. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมพร มีความผิดสัมพันธ์กับกฎหมายอาญาฐานใดมากที่สุด

เหตุการณ์ : “สมพรนำคัตเตอร์ออกมาเล่น โดยแกว่งโยนไปมา หยอกล้อกับสมพงษ์ซึ่งเป็นเพื่อนรักแต่สมพรไม่ระมัดระวัง เป็นเหตุให้คัตเตอร์ไปถูกแขนสมพงษ์เป็นแผลกว้าง”

- ก. เจตนา
- ข. ประมาท
- ค. ไม่เจตนา
- ง. พยายามฆ่า

3. “นายสมหมายขโมยรถจักรยานยนต์ของนายสมชายไปใช้ 3 วัน ต่อมานำมาคืนพร้อมมอบเงินให้ 300 บาท” จากสถานการณ์นี้ การกระทำของนายสมหมาย จัดว่าเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ผิด ฐานละเมิด
- ข. ผิด ฐานลักทรัพย์
- ค. ไม่ผิด เพราะนำมาคืน
- ง. ไม่ผิด เพราะยอมชดใช้ค่าเสียหาย

4. “สมใจ ถูกศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตในความผิดฐานเจตนาฆ่าผู้อื่นถึงแก่ความตาย ระหว่างรอการประหาร มีการแก้ไขกฎหมายให้ลงโทษความผิดดังกล่าวจากประหารชีวิตมาจำคุกตลอดชีวิต” กฎหมายที่แก้ไขใหม่ มีความสัมพันธ์ต่อผลของรูปคดีในทางอาญาหรือไม่อย่างไร

- ก. ไม่มีผล เพราะกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง
- ข. มีผล ต้องเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิต

- ค. มีผล ต้องปล่อยสมใจ เพราะกฎหมายทั้งสองฉบับขัดแย้งกันเอง
- ง. ไม่มีผล สมใจต้องรับโทษประหารชีวิตตามกฎหมายเดิม เพราะกฎหมายใหม่
มิได้ยกเลิกกฎหมายเก่า

5. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมหญิงมีความผิดสัมพันธ์กับ
กฎหมายอาญา ฐานใดมากที่สุด

เหตุการณ์ : “สมหญิง ได้ขายเครื่องสำอางครีมบำรุงผิวหน้าให้กับลูกค้า ๆ เกิดอาการแพ้อย่างรุนแรง
หน้าบวมแดง เนื่องจากการใช้เครื่องสำอางครีมบำรุงผิวหน้าที่หมดอายุแล้ว”

- ก. การกระทำความผิดโดยประมาท
- ข. การกระทำความผิดโดยเจตนา
- ค. การกระทำความผิดโดยไม่เจตนา
- ง. การกระทำความผิดโดยพยายามฆ่า

*****

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 2

เรื่อง ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด (1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและโทษได้ (K) 5 ข้อ แบบปรนัย)

1. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมชาย มีความผิดสัมพันธ์กับกฎหมายอาญาฐานใดมากที่สุด

เหตุการณ์ : “สมชายโกรธสมศักดิ์ที่ไม่ยอมให้ยืมเงิน จึงเอายาพิษใส่ในน้ำให้สมศักดิ์ดื่ม แต่สมศักดิ์ไม่ตาย เนื่องจากหมอช่วยชีวิตไว้ทัน”

ก. เจตนาฆ่า

ข. ประมาทฆ่า

ค. พยายามฆ่า

ง. ประสงค์ในการฆ่า

2. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมพร มีความผิดสัมพันธ์กับกฎหมายอาญาฐานใดมากที่สุด

เหตุการณ์ : “สมพรนำคัตเตอร์ออกมาเล่น โดยแกว่งโยนไปมา หยอกล้อกับสมพงษ์ซึ่งเป็นเพื่อนรักแต่สมพรไม่ระมัดระวัง เป็นเหตุให้คัตเตอร์ไปถูกแขนสมพงษ์เป็นแผลกว้าง”

ก. เจตนา

ข. ประมาท

ค. ไม่เจตนา

ง. พยายามฆ่า

3. “นายสมหมายขโมยรถจักรยานยนต์ของนายสมชายไปใช้ 3 วัน ต่อมานำมาคืนพร้อมมอบเงินให้ 300 บาท” จากสถานการณ์นี้ การกระทำของนายสมหมาย จัดว่าเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. ผิด ฐานละเมิด

ข. ผิด ฐานลักทรัพย์

ค. ไม่ผิด เพราะนำมาคืน

ง. ไม่ผิด เพราะยอมชดใช้ค่าเสียหาย

4. “สมใจ ถูกศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตในความผิดฐานเจตนาฆ่าผู้อื่นถึงแก่ความตาย ระหว่างรอการประหาร มีการแก้ไขกฎหมายให้ลงโทษความผิดดังกล่าวจากประหารชีวิตมาจำคุกตลอดชีวิต” กฎหมายที่แก้ไขใหม่ มีความสัมพันธ์ต่อผลของรูปคดีในทางอาญาหรือไม่อย่างไร

ก. ไม่มีผล เพราะกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง

ข. มีผล ต้องเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิต

ค. มีผล ต้องปล่อยสมใจ เพราะกฎหมายทั้งสองฉบับขัดแย้งกันเอง

ง. ไม่มีผล สมใจต้องรับโทษประหารชีวิตตามกฎหมายเดิม เพราะกฎหมายใหม่ มิได้ยกเลิกกฎหมายเก่า

5. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมหญิงมีความผิดสัมพันธ์กับกฎหมายอาญาฐานใดมากที่สุด

เหตุการณ์ : “สมหญิง ได้ขายเครื่องสำอางครีมบำรุงผิวหน้าให้กับลูกค้า ๆ เกิดอาการแพ้อย่างรุนแรง หน้าบวมแดง เนื่องจากการใช้เครื่องสำอางครีมบำรุงผิวหน้าที่หมดอายุแล้ว”

ก. การกระทำความผิดโดยประมาท

ข. การกระทำความผิดโดยเจตนา

ค. การกระทำความผิดโดยไม่เจตนา

ง. การกระทำความผิดโดยพยายามฆ่า

*****

เกณฑ์การประเมินการสังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มีวินัย)

พฤติกรรมที่บ่งชี้	1	2	3
1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวยุโรปและ สังคมไม่ละเมิดสิทธิของ ผู้อื่น 2.ตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันมี ความรับผิดชอบในการ ทำงาน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวยุโรปและ สังคม ตรงต่อเวลาใน การปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ของครอบครัวยุโรป และสังคมไม่ ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวยุโรปและ สังคมไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่นตรงต่อเวลา ในการปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันปฏิบัติ เป็นนิสัยสามารถเป็น แบบอย่างที่ดีได้

แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มีวินัย)

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วใส่เครื่องหมาย ลงในช่องตรงกับระดับคะแนน

ที่	ชื่อ-สกุล	เกณฑ์				สรุปผลการประเมิน
		1	2	3	สรุป	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	รหัสวิชา ส 23101
หน่วยการเรียนรู้ 1 เรื่อง กฎหมายอาญา	
เรื่อง การวิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับกฎหมายอาญา	เวลา 3 คาบ
ผู้สอน นางจรินทร์ ทรงพุดิปัญญา	
ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา 2566

1. สาระ/มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 3.1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่งได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (วิเคราะห์หลักการ)

1. นักเรียนสามารถสะท้อนคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวันได้
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)
3. มีวินัย (A)

3. สาระสำคัญ

การสะท้อนคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน และทักษะการคิดวิเคราะห์ มีวินัย

4. สาระการเรียนรู้

เรื่อง การวิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญา

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูสนทนาทบทวนเนื้อหาเดิมในคาบที่ผ่านมา
2. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่อง ข่าวเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม (40 นาที)

1. ให้นักเรียนชมคลิปวิดีโอที่ค้นเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน (คดีพลิก แม่ชโหมยของ อ่างหาเลี้ยงลูก 3 คน เผลยแล้วไม่ใช่ลูกตัวเอง) จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและ

สะท้อนความคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวัน จากคลิปวิดีโอที่นักเรียนได้รับชมข้างต้น แล้วตอบคำถามครูดังนี้

1.1 นักเรียนคิดว่า การกระทำของผู้หญิงจากข่าวดังกล่าวนี้ มีผลกระทบต่อตนเองและสังคมอย่างไรบ้าง

1.2 หากนักเรียนเป็นผู้นำประเทศ ควรแก้ไขปัญหายังไง

2. นักเรียนกลุ่มเดิมจากคาบเรียนที่ผ่านมา ค้นคว้าเลือกข่าวมากลุ่มละ 1 ข่าวที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญา โดยการค้นคว้าจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โทรศัพท์ ไอแพค) เพื่อจะใช้ในการอภิปรายและสะท้อนความคิดในใบงานที่ 1 เรื่อง “การสะท้อนคิดจากข่าว” และเชื่อมโยงสู่สถานการณ์ในชีวิตจริง โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สาระสำคัญของข่าว

ประเด็นที่ 2 สาเหตุของปัญหา

ประเด็นที่ 3 การสะท้อนสภาพของสังคมในปัจจุบัน

ประเด็นที่ 4 คุณค่าของข่าว/ประโยชน์ที่ได้รับ

ประเด็นที่ 5 ข้อคิดสำคัญของข่าวที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. นักเรียนทำกิจกรรมระดมสมองด้วยการร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปจากประเด็นต่าง ๆ ลงในใบงาน “การสะท้อนคิดจากข่าว”

คาบที่ 2

ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปราย (50 นาที)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนออกมาร่วมนำเสนอผลงานใบงานที่ 1 เรื่อง “การสะท้อนคิดจากข่าว” ที่หน้าชั้นเรียน

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสะท้อนความคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวันและสรุปข้อคิด เชื่อมโยงสู่สถานการณ์ในชีวิตจริง

4. ครูให้คำชี้แนะขยายความรู้ให้นักเรียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับสรุปข้อคิดเชื่อมโยงสู่สถานการณ์ในชีวิตจริง

คาบที่ 3

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำไปใช้ (35 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวันและสรุปข้อคิด เชื่อมโยงสู่สถานการณ์ในชีวิตจริง จากนั้นให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (15 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแบบฝึกหัดที่ 3 และชมเชยนักเรียนที่สามารถทำได้ถูกต้องพร้อมทั้งให้กำลังใจนักเรียนที่ยังมีข้อต้องแก้ไข

6. สื่อการเรียนรู้

6.1 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

- 6.2 คลิปวีดิทัศน์เกี่ยวกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน (คดีพลิก แม่ขโมยของอ้างหาเลี้ยงลูก 3 คน เฉลยแล้วไม่ใช่ลูกตัวเอง)
- 6.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โทรศัพท์เคลื่อนที่ ไอแพด)
- 6.4 ใบงานที่ 1 เรื่อง “สะท้อนคิดจากข่าว”
- 6.5 แบบฝึกหัดที่ 3
- 6.6 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. แหล่งการเรียนรู้

7.1 แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <https://www.youtube.com/watch?v=oQjDriQuAq0>
(คดีพลิก แม่ขโมยของอ้างหาเลี้ยงลูก 3 คน เฉลยแล้วไม่ใช่ลูกตัวเอง)
- <https://th.wikipedia.org/wiki/กฎหมายอาญา>

8. การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์	ประเมินด้าน	เครื่องมือวัด	วิธีการประเมิน
1. นักเรียนสามารถสะท้อนคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวันได้ (K)	- ความรู้	- แบบฝึกหัด - ใบงานที่ 1 เรื่อง “สะท้อนคิดจากข่าว”	- ตรวจสอบแบบฝึกหัด - ตรวจสอบใบงานที่ 1 เรื่อง “สะท้อนคิดจากข่าว”
2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ (P)	- ทักษะ	- แบบฝึกหัด	- ตรวจสอบแบบฝึกหัด
4. มีวินัย (A)	- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม	- บันทึกการสังเกตพฤติกรรม

9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนเลือกข่าวและเหตุการณ์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับกฎหมายอาญา แล้วออกมารายงานให้เพื่อนฟังที่หน้าชั้นเรียน

10. บันทึกหลังการสอน

10.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

10.2 ปัญหา

.....

.....

.....

10.3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจรินทร์ ทรงพุดิปัญญา)

ตำแหน่งครูผู้สอน

...../...../.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง สะท้อนคิดจากข่าว (ต่อ)

คำชี้แจง ให้นักเรียนสะท้อนความคิดจากข่าวที่กลุ่มเลือกมา กลุ่มละ 1 ข่าว แล้วตอบคำถามในประเด็นที่กำหนดให้

ประเด็นที่ 4 คุณค่าของข่าว/ประโยชน์ที่ได้รับ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 5 ข้อคิดสำคัญของข่าวที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1 เรื่อง สะท้อนคิดจากข่าว

คำชี้แจง ให้นักเรียนสะท้อนความคิดจากข่าวที่กลุ่มเลือกมา กลุ่มละ 1 ข่าว แล้วตอบคำถามในประเด็นที่กำหนดให้

ประเด็นที่ 1 สาระสำคัญของข่าว

ประเด็นที่ 2 สาเหตุของปัญหา

ประเด็นที่ 3 การสะท้อนสภาพของสังคมในปัจจุบัน

ประเด็นที่ 4 คุณค่าของข่าว/ประโยชน์ที่ได้รับ

ประเด็นที่ 5 ข้อคิดสำคัญของข่าวที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

แนวคำตอบ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน จากการตอบคำถาม

แบบฝึกหัดที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด (1. นักเรียนสามารถสะท้อนคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวันได้ (K) 5 ข้อ แบบปรนัย)

1. นักเรียนคิดว่า การกระทำตามหลักการของกฎหมายที่จะเป็นเหตุไปสู่การที่จะให้ผู้นั้นต้องรับโทษ

ตามกฎหมายอาญามากที่สุด

ก. นิม นอนละเมอไปปลุกทรัพย์น้อย

ข. หน้อย ปล่อยให้ลูกหลานตกบันไดลงมากอดหักตาย

ค. น้อม คิดจะฆ่านิต แต่ต่อมายกเลิกเพราะกลัวความผิด

ง. ก้อย อ้อย และน้อย ร่วมกันวางแผนฆ่ากลอย แต่ต่อมามีเลิกละแผนการเพราะ

สงสารกลอย

ให้นักเรียนอ่านข่าวต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 2-3

"แพรรี่" โต้ "พระชาตรี" หลังโดนเรียก อี เตือดถูกกล่าวหาเหยียบย่าพระพุทธรักษา
 เตือนอย่าพาดพิง "แพรรี่ ไพรวัลย์" โต้เตือด "พระชาตรี" หลังโดนเรียก "อี" แถมถูกกล่าวหาเหยียบ
 ย่าพระพุทธรักษา เจ้าตัวสวนทันควัน "เตี้ยวได้รู้ว่าเป็นพระแล้วถูกเทศน์จะเป็นยังไง"จากกรณี
 "พระชาตรี เหมพันธ์" เจ้าอาวาสวัดพุทธวิหาร วัดไทยแห่งเดียวในนครเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก
 ที่มา ข่าวใส่ไข่ http://bit.ly/Subscribe_Thairath เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2565

2. จากข่าวดังกล่าว การกระทำของพระชาตรี ใช้หลักการใดตามกฎหมายอาญา

ก. ไม่มีบทลงโทษ

ข. กำหนดความผิดไว้อย่างชัดเจน

ค. กำหนดให้เป็นความผิดมีผลย้อนหลังได้

ง. คุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของบุคคลโดยทั่วไป

3. จากการศึกษาข่าวข้างต้น ข้อสรุปของข่าวมีความเชื่อมโยงกับประเด็นใดมากที่สุด

ก. การกลั่นแกล้ง ที่แสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น

ข. การกลั่นแกล้ง แชวแรง ให้อายยั่วเยาะเย้ย นินทา

ค. การทำให้ผู้อื่นเจ็บป่วยซึมเศร้าไม่กล้าเข้าสังคม

ง. การบูลลี่ สร้างผลกระทบทางด้านความรู้สึก จนเกิดบาดแผลทางใจยังลึกจนยากเยียวยา

4. จากการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายอาญา นักเรียนคิดว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างกับกฎหมายอาญา สามารถสะท้อนความคิดในด้านใดมากที่สุด

ก. การศึกษา

- ข. การพักผ่อน
- ค. การดำรงชีวิต
- ง. การทำงานอดิเรก

5. เพราะเหตุใดกฎหมายอาญา จึงจัดเป็นกฎหมายมหาชน

- ก. ทุกคนยึดตามหลักการของกฎหมายร่วมกันในการดำรงชีวิต
- ข. การใช้หลักจารีตประเพณีท้องถิ่นมาใช้บังคับ
- ค. ผลกระทบความเสียหายส่วนตัวของแต่ละบุคคล
- ง. หากเจ้าทุกข์ไม่เอาความ ถือว่าคดีสิ้นสุดลง

*****

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด (1. นักเรียนสามารถสะท้อนคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวันได้ (K) 5 ข้อ แบบปรนัย)

1. นักเรียนคิดว่า การกระทำตามหลักการของกฎหมายที่จะเป็นเหตุไปสู่การที่จะให้ผู้นั้นต้องรับโทษตามกฎหมายอาญามากที่สุด

ก. นิม นอนละเมอไปลักทรัพย์น้อย

ข. หน้อย ปลอ่ยให้ลูกหลานตกบันไดลงมาคอหักตาย

ค. น้อม คิดจะฆ่านิด แต่ต่อมายกเลิกเพราะกลัวความผิด

ง. ก้อย อ้อย และน้อย ร่วมกันวางแผนฆ่ากลอย แต่ต่อมามีเลิกแผนการเพราะ

สงสารกลอย

ให้นักเรียนอ่านข่าวต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 2-3

"แพรรี่" โต้ "พระชาตรี" หลังโดนเรียก อี เตือดถูกกล่าวหาเหยียบย่าพระพุทธรักษา
 เตือนอย่าพาดพิง "แพรรี่ ไพรวัลย์" โต้เตือด "พระชาตรี" หลังโดนเรียก "อี" แฉมถูกกล่าวหาเหยียบ
 ย่าพระพุทธรักษา เจ้าตัวสวนทันควัน "เตี้ยได้รู้ว่าเป็นพระแล้วถูกเทศน์จะเป็นยังไง"จากกรณี
 "พระชาตรี เหมพันธ์" เจ้าอาวาสวัดพุทธวิหาร วัดไทยแห่งเดียวในนครเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก
 ที่มา ข่าวใส่ไข่ http://bit.ly/Subscribe_Thairath เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2565

2. จากข่าวดังกล่าว การกระทำของพระชาตรี ใช้หลักการใดตามกฎหมายอาญา

ก. ไม่มีบทลงโทษ

ข. กำหนดความผิดไว้อย่างชัดเจน

ค. กำหนดให้เป็นความผิดมีผลย้อนหลังได้

ง. คุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของบุคคลโดยทั่วไป

3. จากการศึกษาข่าวข้างต้น ข้อสรุปของข่าวมีความเชื่อมโยงกับประเด็นใดมากที่สุด

ก. การกลั่นแกล้ง ที่แสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น

ข. การกลั่นแกล้ง แชวแรง ให้อัยยั่วเยาะเย้ย นินทา

ค. การทำให้ผู้อื่นเจ็บป่วยซึมเศร้าไม่กล้าเข้าสังคม

ง. การบูลลี่ สร้างผลกระทบทางด้านความรู้สึก จนเกิดบาดแผลทางใจยังลึกจนยากเยียวยา

4. จากการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายอาญา นักเรียนคิดว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างกับกฎหมายอาญา สามารถสะท้อนความคิดในด้านใดมากที่สุด

ก. การศึกษา

ข. การพักผ่อน

ค. การดำรงชีวิต

ง. การทำงานอดิเรก

5. เพราะเหตุใดกฎหมายอาญา จึงจัดเป็นกฎหมายมหาชน

ก. ทุกคนยึดตามหลักการของกฎหมายร่วมกันในการดำรงชีวิต

ข. การใช้หลักจารีตประเพณีท้องถิ่นมาใช้บังคับ

ค. ผลกระทบความเสียหายส่วนตัวของแต่ละบุคคล

ง. หากเจ้าทุกข์ไม่เอาความ ถือว่าคดีสิ้นสุดลง

*****

เกณฑ์การประเมินการสังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มีวินัย)

พฤติกรรมที่บ่งชี้	1	2	3
1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวยุโรปและ สังคมไม่ละเมิดสิทธิของ ผู้อื่น 2.ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันมีความ รับผิดชอบในการทำงาน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวยุโรปและ สังคม ตรงต่อเวลาใน การปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ของครอบครัวยุโรปและ สังคมไม่ ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวยุโรปและ สังคมไม่ละเมิดสิทธิของ ผู้อื่นตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันปฏิบัติ เป็นนิสัยสามารถเป็น แบบอย่างที่ดีได้

แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มีวินัย)

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วใส่เครื่องหมาย ลงในช่องตรงกับระดับคะแนน

ที่	ชื่อ-สกุล	เกณฑ์				สรุปผลการประเมิน
		1	2	3	สรุป	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินการสังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มีวินัย)

พฤติกรรมที่บ่งชี้	1	2	3
1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวโรงเรียนและ สังคมไม่ละเมิดสิทธิของ ผู้อื่น 2.ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันมีความ รับผิดชอบในการทำงาน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวโรงเรียนและ สังคม ตรงต่อเวลาใน การปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ของครอบครัว โรงเรียนและสังคมไม่ ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของ ครอบครัวโรงเรียนและ สังคมไม่ละเมิดสิทธิของ ผู้อื่นตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันปฏิบัติ เป็นนิสัยสามารถเป็น แบบอย่างที่ดีได้

แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มีวินัย)

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วใส่เครื่องหมาย ลงในช่องตรงกับระดับคะแนน

ที่	ชื่อ-สกุล	เกณฑ์				สรุปผลการประเมิน
		1	2	3	สรุป	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

สรุปแผนการจัดการเรียนรู้

จุดประสงค์ของการสอบ	ข้อสอบที่
หน่วยที่ 1 เรื่อง กฎหมายอาญา	1-25 ข้อ
1) วิเคราะห์ความสำคัญ 1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาระสำคัญของกฎหมายอาญาได้	1-8
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ 1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกฎหมายอาญากับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันได้	9-17
3) วิเคราะห์หลักการ 1. นักเรียนสามารถสะท้อนคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในชีวิตประจำวันได้	18-25
หน่วยที่ 2 เรื่อง กฎหมายแพ่ง	26-50
1) วิเคราะห์ความสำคัญ 1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาระสำคัญของกฎหมายแพ่งได้	26-33
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ 1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกฎหมายแพ่งกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันได้	34-42
3) วิเคราะห์หลักการ 1. นักเรียนสามารถสะท้อนคิดเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งในชีวิตประจำวันได้	43-50

แบบประเมินประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

เรื่อง กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชื่อ-สกุลผู้เชี่ยวชาญ..... ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อ 1-8, 26-33 เป็นแบบทดสอบวัดวิเคราะห์ความสำคัญ

ตอนที่ 2 ข้อ 9-17, 34-42 เป็นแบบทดสอบวัดวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ตอนที่ 3 ข้อ 18-25,43-50 เป็นแบบทดสอบวัดวิเคราะห์หลักการ

2. เกณฑ์กำหนดคะแนนความคิดเห็นของแบบทดสอบแต่ละข้อกำหนดไว้ดังนี้

+1 แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอบที่ระบุไว้จริง

0 ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอบที่ระบุไว้จริง

-1 แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอบที่ระบุไว้จริง

จุดประสงค์	ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความสำคัญ เรื่อง กฎหมายอาญา 1. นักเรียนสามารถอธิบายสาระสำคัญของกฎหมายอาญาได้ 2. นักเรียนสามารถระบุสาระสำคัญของข่าวที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญาได้	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
	6				
	7				
	8				
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เรื่อง กฎหมายอาญา 1. นักเรียนสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของกฎหมายอาญากับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันได้	9				
	10				
	11				
	12				
	13				

แบบประเมินประสิทธิภาพของแบบทดสอบ (ต่อ)

จุดประสงค์	ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เรื่อง กฎหมายอาญา 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิจัยกรณีข่าว ที่สัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายอาญาในมิติ ต่าง ๆ ได้	14				
	15				
	16				
	17				
ตอนที่ 3 วิเคราะห์หลักการ เรื่อง กฎหมายอาญา 1. นักเรียนสามารถสะท้อนคิดเกี่ยวกับ กฎหมายอาญาในชีวิตประจำวันได้ 2. นักเรียนสามารถสรุปข้อคิดจากข่าว เกี่ยวกับกฎหมายอาญาและเชื่อมโยงสู่ สถานการณ์ในชีวิตจริงได้	18				
	19				
	20				
	21				
	22				
	23				
	24				
	25				
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความสำคัญ เรื่อง กฎหมายแพ่ง 1. นักเรียนสามารถอธิบายสาระ ความสำคัญของกฎหมายแพ่งได้ 2. นักเรียนสามารถระบุสาระสำคัญของ ข่าวที่เกี่ยวกับกฎหมายแพ่งได้	26				
	27				
	28				
	29				
	30				
	31				
	32				
	33				

แบบประเมินประสิทธิภาพของแบบทดสอบ (ต่อ)

จุดประสงค์	ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เรื่อง กฎหมายแพ่ง 1. นักเรียนสามารถอธิบายความสัมพันธ์ ของกฎหมายแพ่งกับเหตุการณ์ใน ชีวิตประจำวันได้ 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ ข่าวนที่สัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายแพ่งใน มิติต่าง ๆ ได้	34				
	35				
	36				
	37				
	38				
	39				
	40				
	41				
ตอนที่ 3 วิเคราะห์หลักการ เรื่อง กฎหมายแพ่ง 1. นักเรียนสามารถสะท้อนคิดเกี่ยวกับ กฎหมายแพ่งในชีวิตประจำวันได้ 2. นักเรียนสามารถสรุปข้อคิดจากข่าว เกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและเชื่อมโยงสู่ สถานการณ์ในชีวิตจริงได้	42				
	43				
	44				
	45				
	46				
	47				
	48				
	49				
50					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก มีทั้งหมด 9 หน้า จำนวน 50 ข้อ
2. เขียนชื่อ-นามสกุล ชั้นเรียนและเลขที่ของตนเองลงในกระดาษคำตอบ
3. ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที
4. ให้นักเรียนอ่านคำถามแล้วเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียวโดยทำเครื่องหมาย X ลงในตัวอักษร ก,ข,ค,ง ลงในกระดาษคำตอบ ตัวอย่าง เช่น ถ้า ง คือคำตอบที่ถูกต้องให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				X

5. ในกรณีที่นักเรียนต้องการแก้ไขคำตอบใหม่ให้นักเรียนลบคำตอบเดิมโดยทำเครื่องหมาย X จาก ง เป็น ข ให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		~~X~~

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญา (วิเคราะห์ความสำคัญ)
    - ไม่ควบคุมสุนัขปล่อยมากัดเพื่อนบ้าน
    - ขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเพื่อน
    - ทำร้ายร่างกายตนเอง**
    - ทำร้ายร่างกายผู้อื่น
  - หากนักเรียนอยากรู้ว่า ในกรณีที่ตัวบทกฎหมายอาญาไม่ชัดเจนหรือเป็นที่สงสัย จะต้องตีความอย่างไร (วิเคราะห์ความสำคัญ)
    - ตีความตามตัวอักษร**
    - ตีความโดยเคร่งครัด
    - ตีความโดยเทียบเคียงกฎหมายใกล้เคียง
    - ตีความให้เป็นคุณหรือยกประโยชน์ให้แก่จำเลย
  - บัญญัติในข้อใดต่อไปนี้ จัดเป็นกฎหมายอาญา (วิเคราะห์ความสำคัญ)
    - บุคคลลงลายมือของตนในตั๋วเงิน ย่อมต้องรับผิดชอบตามเนื้อความในตั๋วเงิน
    - บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและเสรีภาพ ในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร
    - ผู้กระทำการใด ๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายแก่ประเทศจากภายนอกต้องระวางจำคุกไม่เกิน 10 ปี**
    - นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดชอบกับลูกจ้าง ในผลแห่งละเมิดซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในการจ้างงาน
  - ข้อใดคือ ความหมายของการกระทำความผิดทางอาญามากที่สุด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
    - การกระทำหรือละเว้นที่กฎหมายบัญญัติว่า เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้**
    - การกระทำหรือละเว้นการกระทำ ที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด
    - กฎหมายอาญา สามารถใช้ย้อนหลังเพื่อเพิ่มโทษได้
    - การกระทำที่ฝ่าฝืนจารีตประเพณี
  - ข้อใดคือ ลักษณะที่สำคัญของกฎหมายอาญา (วิเคราะห์ความสำคัญ)
    - ไม่มีบทกำหนดโทษ
    - กำหนดความผิดไว้โดยชัดเจน**
    - กำหนดให้ความผิดมีผลย้อนหลังได้
    - คุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของบุคคลโดยทั่วไป
- ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 6 (วิเคราะห์ความสำคัญ)

นายวิชัยไม่พอใจนายวิฑิต ที่ชอบปล่อยสุนัขออกมานอกบ้าน ทำให้สุนัขกัดลูกชายนายวิชัยจนได้รับบาดเจ็บ วันหนึ่งขณะที่นายวิฑิตปล่อยสุนัขออกมา นายวินัยจึงเข้าไปต่อนายวิฑิต นายวิฑิตบันดาลโทสะ จึงเข้าไปหยิบปืนในบ้านและยิงนายวิชัยจนเสียชีวิต

- ไม่มีความผิด เพราะไม่มีเจตนา
- ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยไม่เจตนา แต่เป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ
- ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยไม่เจตนา แต่เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ

ง. ฆาตกรฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา เป็นการกระทำโดยรู้สำนึกและประสงค์ต่อผล

7. “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภทรัพย์และเกียรติยศจะตกแก่ท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์” จากพระราชดำรัสของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ต้องการสอนถึงอะไร (วิเคราะห์ความสำคัญ)

ก. ประโยชน์ส่วนตน

ข. ประโยชน์ส่วนรวม

ค. การประมาณตน

ง. ลาภทรัพย์ของตน

8. “กฎหมายอาญา” มีจุดมุ่งหมายโดยตรงเพื่ออะไรมากที่สุด (วิเคราะห์ความสำคัญ)

ก. ประโยชน์ของส่วนตน

ข. ประโยชน์ของส่วนรวม

ค. การมีบทกำหนดโทษอย่างชัดเจน

ง. คุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของบุคคลโดยทั่วไป

9. “กฎหมายย่อมมุ่งถึงสิ่งอนาคตไม่ใช่สิ่งอดีต” จากข้อความนี้มีความสัมพันธ์กับข้อใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. กฎหมายแพ่ง

ข. กฎหมายอาญา

ค. กฎหมายลิขสิทธิ์

ง. กฎหมายสิทธิมนุษยชน

10. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมหวัง มีความผิดสัมพันธ์กับกฎหมายอาญาฐานใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

เหตุการณ์ : “สมหวังโกรธสมพรที่ไม่ยอมให้ยืมเงิน จึงเอายาพิษใส่ในน้ำให้สมพรดื่ม แต่สมพรไม่ตายเนื่องจากหมอช่วยชีวิตไว้ทัน”

ก. เจตนาฆ่า

ข. ประมาทฆ่า

ค. พยายามฆ่า

ง. ประสงค์ในการฆ่า

11. พฤติกรรมของบุคคลใดมีความสัมพันธ์ต่อการกระทำความผิดทางอาญาโดยเจตนา (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. กิ่งตั้งใจไม่คืนเงินที่ยืมมาจากแก้ว

ข. ก้านใช้หนังสือกึ่งกานต์แต่พลาดไปโดนกร

ค. ก้อยถีบจักรยานด้วยความเร็วจนเป็นเหตุให้ไปชนกLOYได้รับบาดเจ็บ

ง. กล้าตั้งใจตอยเพื่อนเพราะโกรธที่เพื่อนขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนไป

12. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมพร มีความผิดสัมพันธ์กับกฎหมายอาญาฐานใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

เหตุการณ์ : “สมพรนำคัตเตอร์ออกมาเล่น โดยแกว่งโยนไปมา หยอกล้อกับสมพงษ์ซึ่งเป็นเพื่อนรักแต่สมพรไม่ระมัดระวัง เป็นเหตุให้คัตเตอร์ไปถูกแขนสมพงษ์เป็นแผลกว้าง”

ก. เจตนา

ข. ประมาท

ค. ไม่เจตนา

ง. พยายามฆ่า

13. “นายสมหมายขโมยรถจักรยานยนต์ของนายสมชายไปใช้ 3 วัน ต่อมานำมาคืนพร้อมมอบเงินให้ 300 บาท” จากสถานการณ์นี้ การกระทำของนายสมหมาย จัดว่าเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายหรือไม่เพราะเหตุใด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. ผิด ฐานละเมิด

ข. ผิด ฐานลักทรัพย์

ค. ไม่ผิด เพราะนำมาคืน

ง. ไม่ผิด เพราะยอมชดใช้ค่าเสียหาย

14. “นายใหญ่และพรรคพวกได้รุมทำร้ายนายเล็ก ซึ่งเป็นคู่อริต่างสถาบันกันจนได้รับบาดเจ็บสาหัส” จากสถานการณ์นี้ การกระทำของนายใหญ่ จัดว่าเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายหรือไม่เพราะเหตุใด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. ผิด ฐานละเมิด

ข. ผิด ฐานทำร้ายร่างกาย

ค. ไม่ผิด เพราะไม่ถึงแก่ความตาย

ง. ไม่ผิด เพราะสามารถชดใช้ค่าเสียหายได้

15. “สมควร ถูกศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตในความผิดฐานเจตนาฆ่าผู้อื่นถึงแก่ความตาย ระหว่างรอการประหาร มีการแก้ไขกฎหมายให้ลงโทษความผิดดังกล่าวจากประหารชีวิตมาจำคุกตลอดชีวิต” กฎหมายที่แก้ไขใหม่ มีความสัมพันธ์ต่อผลของรูปคดีในทางอาญาหรือไม่อย่างไร

ก. ไม่มีผล สมใจต้องรับโทษประหารชีวิตตามกฎหมายเดิม เพราะกฎหมายใหม่ มีได้ยกเลิกกฎหมายเก่า

ข. มีผล ต้องปล่อยสมใจ เพราะกฎหมายทั้งสองฉบับขัดแย้งกันเอง

ค. มีผล ต้องเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิต

ง. ไม่มีผล เพราะกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง

16. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมหญิงมีความผิดสัมพันธ์กับกฎหมายอาญา ฐานใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

เหตุการณ์ : “สมหญิง ได้ขายเครื่องสำอางครีมบำรุงผิวหน้าให้กับลูกค้า ๆ เกิดอาการแพ้อย่างรุนแรงหน้าบวมแดง เนื่องจากการใช้เครื่องสำอางครีมบำรุงผิวหน้าที่หมดอายุแล้ว”

ก. การกระทำความผิดโดยประมาท

ข. การกระทำความผิดโดยเจตนา

ค. การกระทำความผิดโดยไม่เจตนา

ง. การกระทำความผิดโดยพยายามฆ่า

17. ตามหลักกฎหมายอาญา ความผิดทางอาญาจะไม่เกิดขึ้นหากปราศจากสิ่งใด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

- ก. กฎหมาย
- ข. โทษ
- ค. สิทธิ
- ง. เจตนา

18. นักเรียนคิดว่า การกระทำตามหลักการของกฎหมายที่จะเป็นเหตุไปสู่การที่จะให้ผู้นั้นต้องรับโทษ ตามกฎหมายอาญามากที่สุด (วิเคราะห์หลักการ)

- ก. นิม นอนละเมอไปลักทรัพย์น้อย
  - ข. หน้อย ปลอ่ยให้ลูกหลานตกบันไดลงมาคอหักตาย
  - ค. น้อม คิดจะฆ่าคน แต่ต่อมายกเลิกเพราะกลัวความผิด
  - ง. ก้อย อ้อย และน้อย ร่วมกันวางแผนฆ่าก้อย แต่ต่อมามีคนเลิกแผนการเพราะสงสารก้อย
- ให้นักเรียนอ่านข่าวต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 19-20 (วิเคราะห์หลักการ)

"แพรรี่" โต้ "พระชาติรี" หลังโดนเรียก อี เตือดถูกกล่าวหาเหยียบย่ำพระพุทธรักษา
 เตือนอย่าพาดพิง "แพรรี่ ไพรวัดย์" โต้เตือด "พระชาติรี" หลังโดนเรียก "อี" แถมถูกกล่าวหาเหยียบย่ำ
 พระพุทธรักษา เจ้าตัวสวนทันควัน "เตี้ยวได้รู้ว่าเป็นพระแล้วถูกเทศน์จะเป็นยังไง"จากกรณี "พระชาติรี เหม
 พันธุ์" เจ้าอาวาสวัดพุทธวิหาร วัดไทยแห่งเดียวในนครเซนต์ปีเตอर्सเบิร์ก
 ที่มา ข่าวไอโซไซท์ http://bit.ly/Subscribe_Thairath เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2565

- ข. กำหนดความผิดไว้อย่างชัดเจน
  - ค. กำหนดให้เป็นความผิดมีผลย้อนหลังได้
  - ง. คุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของบุคคลโดยทั่วไป
20. จากการศึกษาข่าวข้างต้น ข้อสรุปของข่าวมีความเชื่อมโยงกับประเด็นใดมากที่สุด (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. การกลั่นแกล้ง ที่แสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น
  - ข. การกลั่นแกล้ง แชวแรง ให้ร้ายยั่วเยาะเย้ย นินทา
  - ค. การทำให้ผู้อื่นเจ็บป่วยซึมเศร้าไม่กล้าเข้าสังคม
  - ง. การบูลลี่ สร้างผลกระทบทางด้านความรู้สึก จนเกิดบาดแผลทางใจยังลึกจนยากเยียวยา
21. จากการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายอาญา นักเรียนคิดว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญา สามารถสะท้อนความคิดในด้านใดมากที่สุด (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. การศึกษา
  - ข. การพักผ่อน
  - ค. การดำรงชีวิต
  - ง. การทำงานอดิเรก
22. เพราะเหตุใดกฎหมายอาญา จึงจัดเป็นกฎหมายมหาชน (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. ทุกคนยึดตามหลักการของกฎหมายร่วมกันในการดำรงชีวิต

- ข. การใช้หลักจารีตประเพณีท้องถิ่นมาใช้บังคับ
- ค. ผลกระทบความเสียหายส่วนตัวของแต่ละบุคคล
- ง. หากเจ้าทุกข์ไม่เอาความ ถือว่าคดีสิ้นสุดลง
23. “ความเป็นธรรมย่อมดำรงตามกฎหมาย” จากคำกล่าวนี้ผู้พุดยัดหลักข้อใด (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. หลักนิติบุคคล
- ข. **หลักนิติธรรม**
- ค. หลักนิติกร
- ง. หลักประชาชาติ
24. “ไม่มีกฎหมายไม่มีการลงโทษ” จากคำกล่าวนี้เป็นหลักการของข้อใด (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. กฎหมายแพ่ง
- ข. **กฎหมายอาญา**
- ค. กฎหมายลิขสิทธิ์
- ง. กฎหมายสิทธิมนุษยชน
25. การกระทำความผิดทางอาญาข้อใดใช้หลักการต่างจากข้ออื่น ๆ (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. บุญส่ง อายุ 45 ปี
- ข. สมศรี อายุ 35 ปี
- ค. สมชาย อายุ 25 ปี
- ง. **สมหมาย อายุ 15 ปี**
26. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะสำคัญของกฎหมายแพ่ง (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. **กึ่ง ใช้มัดแทงแฟนหนุ่มตาย เพราะไปติดพันผู้หญิงคนอื่น**
- ข. ก้อย เข้าบ้านของกล้วย แล้วค้างค้ำเข้าบ้านเป็นเวลานานถึง 3 ปี
- ค. กานต์ เข้าซื้อรถจักรยานยนต์ แล้วค้างชำระค่างวดกับทางร้านค่างวดถึง 7 งวด
- ง. แก้ว แต่งงานจดทะเบียนสมรสกับกล้าแล้ว แต่แอบไปมีความสัมพันธ์กับก้อง
27. สถานการณ์ในข้อใดต่อไปนี้เป็นไม่ใช่ลักษณะความผิดทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. **แก้ว ไม่พอใจกรที่มองหน้าตน จึงเดินเข้าไปตบหน้ากรทันที**
- ข. แก้ม อยากรกินมะม่วง จึงเข้าไปเก็บที่บ้านของเกล้าขณะที่ไม่มีใครอยู่บ้าน
- ค. พลอย เข้าหนังสือการ์ตูนมาอ่าน 1 เล่ม แล้วทำหนังสือหายจึงต้องชดใช้ค่านั่งหนังสือ
- ง. เพชร นำแหวนทองไปจำหน่าย แล้วเมื่อครบกำหนด แล้วไม่ไถ่ถอนจึงถูกยึดแหวนทอง
28. สาระสำคัญของข่าวใดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแพ่ง (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. กรณีสาวท้องโดนทำร้ายเจ็บปางตายแท้งลูก ถูกข่มขู่ให้รับเงินจบเรื่อง
- ข. **กรณีไถ่คดีมรดกนาน 3 ชั่วโมง ไร้ข้อยุติ แม่ประนอมยื่นยันไม่ถอนฟ้อง**
- ค. กรณีออกหมายเรียกหมอสุภัทรซื้อหาหมิ่นประมาทกระทรวงสาธารณสุข
- ง. กรณีผู้ปกครองนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เข้าแจ้งความดำเนินคดีรุ่นพี่ 3 คน ทำอนาจารในโรงเรียน
29. สาระสำคัญของข้อใดจัดเป็นการรับผิดชอบทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. การลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยการจำคุก

- ข. การนำผู้กระทำความผิดไปคุมขังไว้ที่เรือนจำ
- ค. การมีหน้าที่ผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องชำระหนี้
- ง. การลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยการริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดิน
30. ข้อใดไม่ใช่สาระสำคัญของการรับผิดทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. การกระทำโดยเจตนาต้องรับผิดโดยการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคล
- ข. การกระทำโดยประมาทต้องรับผิดโดยการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคล
- ค. การที่ต้องชำระหนี้หรือค่าเสียหายทางด้านทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำของตนกับผู้อื่น
- ง. การกระทำความผิดไม่มีโทษถ้ากฎหมายไม่บัญญัติไว้ให้ต้องรับโทษซึ่งไม่มีผลย้อนหลัง
31. ข้อใดเป็นลักษณะการกระทำผิดของกฎหมายแพ่ง (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำโดยรู้สำนึก และประสงค์ต่อผลในการกระทำนั้น
- ข. การกระทำความผิดต่อสิทธิ หน้าที่ ทรัพย์สิน หนี้ นิติกรรม สัญญาของบุคคล
- ค. การกระทำที่ผู้กระทำความผิดมีเจตนาทำร้าย แต่ไม่ได้ประสงค์ต่อผลของการกระทำนั้น
- ง. การกระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำโดยไม่เจตนา แต่ได้กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง
32. การกระทำใดที่กฎหมายอนุญาตให้พลอยแสง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อายุ 16 ปีสามารถกระทำได้ด้วยตนเอง (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. การหมั้น
- ข. การสมรส
- ค. การรับมรดก
- ง. การทำพินัยกรรม
33. สัญญาการซื้อขายในข้อใดที่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. โทรศัพท์เคลื่อนที่
- ข. แหวนเพชร
- ค. ห้องแถว
- ง. รถยนต์
34. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่า จากสถานการณ์ดังกล่าว กุ้งบอกเลิกสัญญาให้เช่าห้องแถวได้หรือไม่อย่างไรตามความสัมพันธ์การรับผิดทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- เหตุการณ์ : “ ไร่ทำสัญญาเช่าห้องแถวของกุ้ง 1 ห้อง เป็นเวลา 3 ปี โดยทำสัญญาเช่ากันเอง มีแก้มและแก้วเป็น พยาน เมื่อเวลาผ่านไป 2 ปี ไร่ไม่ชำระค่าเช่าห้องให้กุ้งอีกเลย ”
- ก. ไม่ได้ เพราะเช่าไม่ครบ 3 ปี
- ข. ไม่ได้ เพราะไร่ผิดสัญญาเช่าห้องแถว
- ค. ได้ เพราะไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
- ง. ได้ เพราะเป็นสิทธิของกุ้ง ซึ่งเป็นเจ้าของห้องแถว

35. สถานการณ์ในข้อต่อไปนี้เป็นสัมพัทธ์กับลักษณะความผิดทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. แก้ว ไม่พอใจกรที่มองหน้าตน จึงเดินเข้าไปตบหน้ากรทันที

ข. แก้ม ออยากกินมะม่วง จึงเข้าไปเก็บที่บ้านของเกล้าขณะที่ไม่มีใครอยู่บ้าน

ค. พลอย เช่าหนังสือการ์ตูนมาอ่าน 1 เล่ม แล้วทำหนังสือหายจึงต้องชดใช้ค่าหนังสือ

ง. เพชร นำแหวนทองไปจำนำ แล้วเมื่อครบกำหนด แล้วไม่ไถ่ถอนจึงถูกยึดแหวนทอง

36. ข้อใดมีความสัมพันธ์กันอย่างถูกต้องเหมาะสม เกี่ยวกับลักษณะความผิดกับโทษทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. การจำนำ สามารถนำทรัพย์สินไปจำนำได้ทุกเพศ ทุกวัย

ข. การจำนำ ไม่จำเป็นต้องไถ่ถอนตามเวลา โดยมีไม่มีการยึดทรัพย์สิน

ค. การซื้อขายทรัพย์สิน หากไม่ชำระตามที่ทำสัญญาแล้ว ก็อาจถูกยึดเงินมัดจำได้

ง. การจำนอง โดยการส่งมอบทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ ไว้กับบุคคลอื่น หากไม่ชำระหนี้ ก็จะถูกยึดทรัพย์สินได้

37. หากกรณีนายสมจิตนำที่ดินของตนไปจำนองไว้กับนายสมรัก โดยได้ทำสัญญาและจดทะเบียนต่อหน้าเจ้าที่ แต่เมื่อถึงเวลาครบกำหนดนายสมจิตไม่ยอมมาชำระหนี้ตามที่ตกลงกันไว้ ดังนั้นจะผลต่อนายสมจิตอย่างไร (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. ถูกลงโทษด้วยการจำคุก

ข. ถูกนำตัวไปคุมขังไว้ที่เรือนจำ

ค. ถูกฟ้องร้องต่อศาลให้ยึดทรัพย์สิน

ง. ถูกลงโทษด้วยการริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดิน

38. “นายดำเช่ารถจักรยานยนต์ของนายขาวเป็นเวลา 1 เดือน แต่ไม่ได้ทำหนังสือสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อครบกำหนด 1 เดือน นายดำมอบรถจักรยานยนต์ส่งคืนให้แก่ นายขาว แต่ไม่ยอมชำระค่าเช่ารถจักรยานยนต์ โดยอ้างว่าไม่ได้ทำสัญญาเช่าทรัพย์สิน” การกระทำของนายดำจัดว่าเป็นการทำผิดสัญญาเช่าทรัพย์สินหรือไม่ (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. ไม่ผิดสัญญา เพราะไม่ได้ทำสัญญาเช่าทรัพย์สิน

ข. ไม่ผิดสัญญา เพราะไม่ได้ทำหนังสือสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร

ค. ผิดสัญญา แต่ไม่ต้องชำระเงินค่าเช่าเพราะไม่ได้ทำหนังสือสัญญา

ง. ผิดสัญญา เพราะนายดำต้องชำระเงินค่าเช่าเนื่องจากเป็นไปตามกฎหมายในเรื่องเช่าทรัพย์สิน

39. “นายบุญธรรมเช่าคอนโดของนางบุญมาเป็นเวลา 1 ปี โดยชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน เดือนละ 5,000 บาท และทำสัญญาเช่า โดยจ่ายค่าเช่าล่วงหน้า 2 เดือน นายบุญธรรมจ่ายค่าเช่าทุกเดือนเป็นเวลา 5 เดือน และไม่ชำระค่าเช่าอีกเลย” การกระทำของนายบุญธรรม จัดว่าเป็นการทำผิดสัญญาเช่าทรัพย์สินหรือไม่ (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. ผิดสัญญา เพราะนายบุญธรรมต้องชำระเงินค่าเช่าเนื่องจากเป็นไปตามกฎหมายการเช่าทรัพย์สิน

ข. ผิดสัญญา แต่ไม่ต้องชำระเงินค่าเช่าเพราะชำระล่วงหน้าไปแล้ว

ค. ไม่ผิดสัญญา เพราะทำหนังสือสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว

- ง. ไม่ผิดสัญญา เพราะจ่ายค่าเช่าล่วงหน้า 2 เดือนแล้ว
40. กู้ยืมเงินแล้ว เป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท เป็นเวลา 2 ปี โดยเขียนในสัญญาว่า ชำระดอกเบี้ยตามกฎหมายเมื่อครบกำหนดตามสัญญา ถ้าต้องชำระดอกเบี้ยให้แล้วเป็นจำนวนเงินเท่าไรตามความสัมพันธ์ของกฎหมายแพ่ง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. 1,500 บาท
- ข. 750 บาท
- ค. 740 บาท
- ง. 700 บาท
41. การกระทำในข้อใดไม่สามารถกระทำได้ตามความสัมพันธ์กฎหมายแพ่ง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. กลอยซื้อที่ดินในเขตป่าสงวน
- ข. พลอยซื้อรถยนต์ยุโรปป้ายแดง
- ค. นำผืนขายแหวนเพชรให้เพื่อน
- ง. นำค้ำซื้อบ้านพร้อมที่ดินต่อจากป้า
42. เพชรตกลงขายรถยนต์ให้พลอยในราคา 300,000 บาท โดยทั้งสองให้สัญญาปากเปล่า ต่อมาเพชรเปลี่ยนใจไม่ยอมขายรถให้พลอย พลอยสามารถฟ้องร้องต่อศาลได้หรือไม่ เพราะเหตุใด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. ได้ เพราะเพชรผิดสัญญา
- ข. ได้ เพราะเป็นความผิดทางแพ่ง
- ค. ไม่ได้ เพราะไม่ได้ทำสัญญาซื้อขายกันไว้
- ง. ไม่ได้ เพราะราคาซื้อขายต่ำกว่าราคาที่กฎหมายกำหนดไว้
43. ตามหลักการของกฎหมายแพ่งว่าด้วย ผู้ใดกระทำละเมิดต่อบุคคลอื่น ผู้นั้นจะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เขา มีความสัมพันธ์กับข้อใดมากที่สุด (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. ค่าทดแทน
- ข. ค่าตอบแทน
- ค. ค่าปรับสินไหม
- ง. ค่าสินไหมทดแทน
44. กฎหมายแพ่ง มีวัตถุประสงค์ของการลงโทษอย่างไร (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. การบำบัดความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่เอกชนคนใดคนหนึ่งเป็นการเฉพาะ
- ข. ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษจากการกระทำความผิดด้วยตนเอง
- ค. ผู้กระทำความผิดเกิดความหลาบจำ กลับตัวเป็นคนดี
- ง. การบำบัดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับส่วนรวม
45. จากหลักการของลักษณะการกระทำความผิดทางแพ่งแตกต่างจากการกระทำความผิดทางอาญาอย่างไร (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. การกระทำความผิดทางแพ่งเป็นการกระทำความผิดที่ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตของผู้อื่น
- ข. การกระทำความผิดทางแพ่งเป็นการกระทำความผิดต่อสิทธิหน้าที่ ทรัพย์สินของบุคคล
- ค. การกระทำความผิดทางแพ่งเป็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงของสังคม

ส่วนรวม

- ง. การกระทำความผิดทางแพ่งเป็นการกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดรับโทษตามระดับของการกระทำผิดภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้
46. หลักการพื้นฐานที่สำคัญ ที่ทำให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความสัมพันธ์กับข้อใด (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. การเคารพกฎหมายและระเบียบของสังคม
- ข. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
- ค. การมีเหตุผลรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ง. การเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
47. หากนักเรียนเป็นผู้ได้รับมรดกเป็นทรัพย์สินจากการบรรพบุรุษที่ทำพินัยกรรมมอบไว้ให้ “พินัยกรรม” จัดเป็นสัญญาตามหลักการของกฎหมายแพ่งหรือไม่อย่างไร (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. เป็นสัญญา เพราะบรรพบุรุษเป็นผู้ทำพินัยกรรม
- ข. ไม่เป็นสัญญา เพราะไม่มีคู่สัญญาในการทำนิติกรรม
- ค. เป็นสัญญา เพราะเป็นการทำนิติกรรมของครอบครัว
- ง. ไม่เป็นสัญญา เพราะนักเรียนยังเป็นผู้เยาว์
48. กฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่ง มีลักษณะหลักการร่วมกันในข้อใดมากที่สุด(วิเคราะห์หลักการ)
- ก. บทลงโทษ
- ข. ลักษณะการรับผิด
- ค. ผลกระทบจากการกระทำความผิด
- ง. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย
49. จากคำกล่าวที่ว่า “กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์” นั้น เพราะกฎหมายมีลักษณะหลักการที่สำคัญอย่างไร (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย
- ข. ผลกระทบจากการกระทำความผิด
- ค. ลักษณะการรับผิด
- ง. บทลงโทษ
50. หลักการเช่าทรัพย์สินในข้อใดต้องมีการทำหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ต้องรับผิด (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. รถจักรยาน
- ข. ที่นาปลูกข้าว
- ค. เครื่องคอมพิวเตอร์
- ง. ช่างสำหรับเป็นพาหนะ

*****

ระดับพฤติกรรมความคิดวิเคราะห์ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์
จำนวน 50 ข้อ

ข้อที่	พฤติกรรมกรวิเคราะห์	เฉลยคำตอบ
1	วิเคราะห์ความสำคัญ	ค
2	วิเคราะห์ความสำคัญ	ก
3	วิเคราะห์ความสำคัญ	ค
4	วิเคราะห์ความสำคัญ	ก
5	วิเคราะห์ความสำคัญ	ข
6	วิเคราะห์ความสำคัญ	ง
7	วิเคราะห์ความสำคัญ	ข
8	วิเคราะห์ความสำคัญ	ข
9	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ข
10	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ค
11	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ง
12	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ข
13	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ข
14	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ข
15	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ค
16	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ค
17	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ข
18	วิเคราะห์หลักการ	ข
19	วิเคราะห์หลักการ	ข
20	วิเคราะห์หลักการ	ง
21	วิเคราะห์หลักการ	ค
22	วิเคราะห์หลักการ	ก
23	วิเคราะห์หลักการ	ข
24	วิเคราะห์หลักการ	ข
25	วิเคราะห์หลักการ	ง

ระดับพฤติกรรมความคิดวิเคราะห์ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

จำนวน 50 ข้อ (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมการวิเคราะห์	เฉลยคำตอบ
26	วิเคราะห์ความสำคัญ	ก
27	วิเคราะห์ความสำคัญ	ก
28	วิเคราะห์ความสำคัญ	ข
29	วิเคราะห์ความสำคัญ	ค
30	วิเคราะห์ความสำคัญ	ง
31	วิเคราะห์ความสำคัญ	ข
32	วิเคราะห์ความสำคัญ	ง
33	วิเคราะห์ความสำคัญ	ค
34	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ค
35	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ก
36	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ค
37	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ค
38	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ง
39	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ก
40	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ก
41	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ก
42	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	ค
43	วิเคราะห์หลักการ	ง
44	วิเคราะห์หลักการ	ก
45	วิเคราะห์หลักการ	ข
46	วิเคราะห์หลักการ	ก
47	วิเคราะห์หลักการ	ข
48	วิเคราะห์หลักการ	ง
49	วิเคราะห์หลักการ	ก
50	วิเคราะห์หลักการ	ข

แบบประเมินประสิทธิภาพของแบบสอบถามการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ชื่อ-สกุลผู้เชี่ยวชาญ..... ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

โดยมีเกณฑ์กำหนดคะแนนความคิดเห็นของแบบสอบถามแต่ละหัวข้อไว้ดังนี้

- +1   แน่ใจว่าข้อความในแบบสอบถามสอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง
 0   ไม่แน่ใจว่าข้อความในแบบสอบถามสอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง
 -1   แน่ใจว่าข้อความในแบบสอบถามไม่สอดคล้องกับหัวข้อที่ระบุไว้จริง

แบบประเมินคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ

รายการประเมินด้าน	ข้อ	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
1. ด้านเนื้อหา	1	สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ				
	2	เนื้อหามีการเรียงลำดับความยากง่าย				
	3	กำหนดเวลาและเนื้อหาให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม				
	4	เนื้อหาและกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันและมีความน่าสนใจ				
	5	ใบความรู้ ใบงานและแบบฝึกหัดมีความสอดคล้องกับเนื้อหา				
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน	6	วัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้				
	7	ในการทำกิจกรรมครูใช้คำถามที่กระชับเพื่อให้ นักเรียนมีอิสระทางการคิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วม				
	8	นักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จร่วมกันเป็นคู่และกลุ่มโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ				
	9	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเป็นผู้รับอย่างเดียว				
	10	มีการทบทวนบทเรียน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ได้แสดงความคิดเห็นและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น				

แบบประเมินคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ (ต่อ)

รายการ ประเมินด้าน	ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
			+1	0	-1	
	11	ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ทำให้นักเรียนได้รู้เนื้อหามากขึ้นและได้รับความรู้ใหม่				
	12	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู				
	13	กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน				
	14	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน				
3. ด้านการใช้สื่อ	15	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองในการทำกิจกรรม				
	16	สื่อทำให้การเรียนรู้สนุกสนานน่าสนใจเพิ่มขึ้น				
	17	เลือกใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยรวมทั้งมีความหลากหลาย				
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	18	วิธีวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้				
	19	การวัดผลและประเมินผลมีความหลากหลายและเหมาะสม				
	20	นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสามารถนำไปพัฒนาตน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน เรื่อง กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง
วัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก มีทั้งหมด 6 หน้า จำนวน 30 ข้อ
2. เขียนชื่อ-นามสกุล ชั้นเรียนและเลขที่ของตนเองลงในกระดาษคำตอบ
3. ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที
4. ให้นักเรียนอ่านคำถามแล้วเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียวโดยกาเครื่องหมาย X ลงใน
ตัวอักษร ก,ข,ค,ง ลงในกระดาษคำตอบ ตัวอย่าง เช่น ถ้า ง คือคำตอบที่ถูกต้องให้นักเรียนปฏิบัติ
ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				X

5. ในกรณีที่นักเรียนต้องการแก้ไขคำตอบใหม่ให้นักเรียนลบคำตอบเดิมโดยทำเครื่องหมาย X
จาก ง เป็น ข ให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		~~X~~

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญา (วิเคราะห์ความสำคัญ)
    - ก. ไม่ควบคุมสุนัขปล่อยมากัดเพื่อนบ้าน
    - ข. ขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเพื่อน
    - ค. ทำร้ายร่างกายตนเอง
    - ง. ทำร้ายร่างกายผู้อื่น
  2. บัญญัติในข้อใดต่อไปนี้เป็นกฎหมายอาญา (วิเคราะห์ความสำคัญ)
    - ก. บุคคลลงลายมือของตนในตั๋วเงิน ย่อมต้องรับผิดชอบตามเนื้อความในตั๋วเงิน
    - ข. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและเสรีภาพ ในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร
    - ค. ผู้กระทำการใด ๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายแก่ประเทศจากภายนอกต้องระวางจำคุกไม่เกิน 10 ปี
    - ง. นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดชอบกับลูกจ้าง ในผลแห่งละเมิดซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในการจ้างงาน
  3. ข้อใดคือ ลักษณะที่สำคัญของกฎหมายอาญา (วิเคราะห์ความสำคัญ)
    - ก. ไม่มีบทกำหนดโทษ
    - ข. กำหนดความผิดไว้โดยชัดเจน
    - ค. กำหนดให้ความผิดมีผลย้อนหลังได้
    - ง. คุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของบุคคลโดยทั่วไป
- ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 6 (วิเคราะห์ความสำคัญ)

นายวิชัยไม่พอใจนายวิจิต ที่ชอบปล่อยสุนัขออกมานอกบ้าน ทำให้สุนัขกัดลูกชายนายวิชัยจนได้รับบาดเจ็บ วันหนึ่งขณะที่นายวิจิตปล่อยสุนัขออกมา นายวินัยจึงเข้าไปต่อว่านายวิจิต นายวิจิตบันดาลโทสะจึงเข้าไปหยาบป่นในบ้านและยิงนายวิชัยจนเสียชีวิต

4. จากสถานการณ์ดังกล่าว การกระทำของนายวิจิต จัดเป็นการกระทำความผิดลักษณะใด
  - ก. ไม่มีความผิด เพราะไม่มีเจตนา
  - ข. ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยไม่เจตนา แต่เป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ
  - ค. ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยไม่เจตนา แต่เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ
  - ง. ผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา เป็นการกระทำโดยรู้สำนึกและประสงค์ต่อผล
5. “กฎหมายอาญา” มีจุดมุ่งหมายโดยตรงเพื่ออะไรมากที่สุด (วิเคราะห์ความสำคัญ)
  - ก. ประโยชน์ของส่วนตน
  - ข. ประโยชน์ของส่วนรวม
  - ค. การมีบทกำหนดโทษอย่างชัดเจน
  - ง. คุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของบุคคลโดยทั่วไป
6. “กฎหมายย่อมมุ่งถึงสิ่งอนาคตไม่ใช่สิ่งอดีต” จากข้อความนี้มีความสัมพันธ์กับข้อใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
  - ก. กฎหมายแพ่ง
  - ข. กฎหมายอาญา
  - ค. กฎหมายลิขสิทธิ์

ง. กฎหมายสิทธิมนุษยชน

7. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมหวัง มีความผิดสัมพันธ์กับกฎหมายอาญฐานใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

เหตุการณ์ : “สมหวังโกรธสมพรที่ไม่ยอมให้ยืมเงิน จึงเอายาพิษใส่ในน้ำให้สมพรดื่ม แต่สมพรไม่ตายเนื่องจากหมอช่วยชีวิตไว้ทัน”

ก. เจตนาฆ่า

ข. ประมาทฆ่า

ค. พยายามฆ่า

ง. ประสงค์ในการฆ่า

8. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำของสมพร มีความผิดสัมพันธ์กับกฎหมายอาญฐานใดมากที่สุด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

เหตุการณ์ : “สมพรนำคัตเตอร์ออกมาเล่น โดยแหว่งโยนไปมา หยอกล้อกับสมพงษ์ซึ่งเป็นเพื่อนรักแต่สมพรไม่ระมัดระวัง เป็นเหตุให้คัตเตอร์ไปถูกแขนสมพงษ์เป็นแผลกว้าง”

ก. เจตนา

ข. ประมาท

ค. ไม่เจตนา

ง. พยายามฆ่า

9. “สมควร ถูกศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตในความผิดฐานเจตนาฆ่าผู้อื่นถึงแก่ความตาย ระหว่างรอการประหาร มีการแก้ไขกฎหมายให้ลงโทษความผิดดังกล่าวจากประหารชีวิตมาจำคุกตลอดชีวิต”

กฎหมายที่แก้ไขใหม่ มีความสัมพันธ์ต่อผลของรูปคดีในทางอาญาหรือไม่อย่างไร(วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

ก. ไม่มีผล สมใจต้องรับโทษประหารชีวิตตามกฎหมายเดิม เพราะกฎหมายใหม่ มีได้ยกเลิกกฎหมายเก่า

ข. มีผล ต้องปล่อยสมใจ เพราะกฎหมายทั้งสองฉบับขัดแย้งกันเอง

ค. มีผล ต้องเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิต

ง. ไม่มีผล เพราะกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง

10. นักเรียนคิดว่า การกระทำตามหลักการของกฎหมายที่จะเป็นเหตุไปสู่การที่จะให้ผู้นั้นต้องรับโทษตามกฎหมายอาญามากที่สุด (วิเคราะห์หลักการ)

ก. นิม นอนละเมอไปลักทรัพย์น้อย

ข. หน้อย ปล่อยให้ลูกหลานตกบันไดลงมาคอหักตาย

ค. น้อม คิดจะฆ่านิต แต่ต่อมายกเลิกเพราะกลัวความผิด

ง. ก้อย อ้อย และน้อย ร่วมกันวางแผนฆ่าก้อย แต่ต่อมามีเลิกแผนการเพราะสงสารก้อย

ให้นักเรียนอ่านข่าวต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 19-20 (วิเคราะห์หลักการ)

"แพรรี่" ได้ "พระชาตรี" หลังโดนเรียก อี เตือดถูกกล่าวหาเหยียบย่ำพระพุทธศาสนา
 เตือนอย่าพาดพิง "แพรรี่ ไพรวัลย์" ได้เตือด "พระชาตรี" หลังโดนเรียก "อี" แถมถูกกล่าวหาเหยียบ
 ย่ำพระพุทธศาสนา เจ้าตัวสวนทันควัน "เตียวได้รู้ว่าเป็นพระแล้วถูกเทศน์จะเป็นยังไง"จากกรณี
 "พระชาตรี เหมพันธ์" เจ้าอาวาสวัดพุทธวิหาร วัดไทยแห่งเดียวในนครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก
 ที่มา ข่าวใส่ไข่ http://bit.ly/Subscribe_Thairath เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2565

11. จากข่าวดังกล่าว การกระทำของพระชาตรี ใช้หลักการใดตามกฎหมายอาญา (วิเคราะห์หลักการ)
  - ก. ไม่มีบทลงโทษ
  - ข. กำหนดความผิดไว้อย่างชัดเจน
  - ค. กำหนดให้เป็นความผิดมีผลย้อนหลังได้
  - ง. คุ่มครองสิทธิและหน้าที่ของบุคคลโดยทั่วไป
12. จากการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายอาญา นักเรียนคิดว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญา สามารถสะท้อนความคิดในด้านใดมากที่สุด (วิเคราะห์หลักการ)
  - ก. การศึกษา
  - ข. การพักผ่อน
  - ค. การดำรงชีวิต
  - ง. การทำงานอดิเรก
13. เพราะเหตุใดกฎหมายอาญา จึงจัดเป็นกฎหมายมหาชน (วิเคราะห์หลักการ)
  - ก. ทุกคนยึดตามหลักการของกฎหมายร่วมกันในการดำรงชีวิต
  - ข. การใช้หลักจารีตประเพณีท้องถิ่นมาใช้บังคับ
  - ค. ผลกระทบความเสียหายส่วนตัวของแต่ละบุคคล
  - ง. หากเจ้าทุกข์ไม่เอาความ ถือว่าคดีสิ้นสุดลง
14. “ไม่มีกฎหมายไม่มีการลงโทษ” จากคำกล่าวนี้เป็นหลักการของข้อใด (วิเคราะห์หลักการ)
  - ก. กฎหมายแพ่ง
  - ข. กฎหมายอาญา
  - ค. กฎหมายลิขสิทธิ์
  - ง. กฎหมายสิทธิมนุษยชน
15. การกระทำความผิดทางอาญาข้อใดใช้หลักการต่างจากข้ออื่น ๆ (วิเคราะห์หลักการ)
  - ก. บุญส่ง อายุ 45 ปี
  - ข. สมศรี อายุ 35 ปี
  - ค. สมชาย อายุ 25 ปี
  - ง. สมหมาย อายุ 15 ปี

16. สถานการณ์ในข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่ลักษณะความผิดทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. แก้ว ไม่พอใจกรรที่มองหน้าตน จึงเดินเข้าไปตบหน้ากรรทันที
- ข. แก้ม อายากินมะม่วง จึงเข้าไปเก็บที่บ้านของเกล้าขณะที่ไม่มีใครอยู่บ้าน
- ค. พลอย เช่าหนังสือการ์ตูนมาอ่าน 1 เล่ม แล้วทำหนังสือหายจึงต้องชดใช้ค่าหนังสือ
- ง. เพชร นำแหวนทองไปจำนำ แล้วเมื่อครบกำหนด แล้วไม่ไถ่ถอนจึงถูกยึดแหวนทอง
17. สาระสำคัญของข้อใดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแพ่ง (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. กรณีสาวท้องโดนทำร้ายเจ็บปางตายแห้งลูก ถูกข่มขู่ให้รับเงินจบเรื่อง
- ข. กรณีใกล้คดีมรดกนาน 3 ชั่วโมง ไร้ข้อยุติ แม่ประนอมยืนยันไม่ถอนฟ้อง
- ค. กรณีออกหมายเรียกหมอลูกค้าทรวงซื้อหาหมื่นประมาทกระทรวงสาธารณสุข
- ง. กรณีผู้ปกครองนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เข้าแจ้งความดำเนินคดีรุ่นพี่ 3 คน ทำอาจารย์ในโรงเรียน
18. สาระสำคัญของข้อใดจัดเป็นการรับผิดทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสำคัญ)
- ก. การลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยการจำคุก
- ข. การนำผู้กระทำความผิดไปคุมขังไว้ที่เรือนจำ
- ค. การมีหน้าที่ผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องชำระหนี้
- ง. การลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยการริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดิน
19. สัญญาการซื้อขายในข้อใดที่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่
- ก. โทรศัพท์เคลื่อนที่
- ข. แหวนเพชร
- ค. ห้องแถว
- ง. รถยนต์
20. ให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่า จากสถานการณ์ดังกล่าว กุ้งบอกเลิกสัญญาให้เช่า ห้องแถวได้หรือไม่อย่างไรตามความสัมพันธ์การรับผิดทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- เหตุการณ์ : “ ไข่ทำสัญญาเช่าห้องแถวของกุ้ง 1 ห้อง เป็นเวลา 3 ปี โดยทำสัญญาเช่ากันเอง มีแก้ม และแก้วเป็น พยาน เมื่อเวลาผ่านไป 2 ปี ไข่ไม่ชำระค่าเช่าห้องให้กุ้งอีกเลย ”
- ก. ไม่ได้ เพราะเช่าไม่ครบ 3 ปี
- ข. ไม่ได้ เพราะไข่ผิดสัญญาเช่าห้องแถว
- ค. ได้ เพราะไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
- ง. ได้ เพราะเป็นสิทธิของกุ้ง ซึ่งเป็นเจ้าของห้องแถว
21. สถานการณ์ในข้อใดต่อไปนี้ไม่สัมพันธ์กับลักษณะความผิดทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. แก้ว ไม่พอใจกรรที่มองหน้าตน จึงเดินเข้าไปตบหน้ากรรทันที
- ข. แก้ม อายากินมะม่วง จึงเข้าไปเก็บที่บ้านของเกล้าขณะที่ไม่มีใครอยู่บ้าน
- ค. พลอย เช่าหนังสือการ์ตูนมาอ่าน 1 เล่ม แล้วทำหนังสือหายจึงต้องชดใช้ค่าหนังสือ
- ง. เพชร นำแหวนทองไปจำนำ แล้วเมื่อครบกำหนด แล้วไม่ไถ่ถอนจึงถูกยึดแหวนทอง
22. ข้อใดมีความสัมพันธ์กันอย่างถูกต้องเหมาะสม เกี่ยวกับลักษณะความผิดกับโทษทางแพ่ง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)

- ก. การจำหน่าย สามารถนำทรัพย์สินไปจำหน่ายได้ทุกเพศ ทุกวัย
 ข. การจำหน่าย ไม่จำเป็นต้องไถ่ถอนตามเวลา โดยมีไม่มีการยึดทรัพย์สิน
 ค. การซื้อขายทรัพย์สิน หากไม่ชำระตามที่ทำสัญญาแล้ว ก็อาจถูกยึดเงินมัดจำได้
 ง. การจำนอง โดยการส่งมอบทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ ไว้กับบุคคลอื่น หากไม่ชำระหนี้ ก็จะถูกยึดทรัพย์สินได้
23. หากกรณีนายสมจิตนำที่ดินของตนไปจำนองไว้กับนายสมรัก โดยได้ทำสัญญาและจดทะเบียนต่อหน้าเจ้าที่ แต่เมื่อถึงเวลาครบกำหนดนายสมจิตไม่ยอมมาชำระหนี้ตามที่ตกลงกันไว้ ดังนั้นจะผลต่อนายสมจิตอย่างไร (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
 ก. ถูกลงโทษด้วยการจำคุก
 ข. ถูกนำตัวไปคุมขังไว้ที่เรือนจำ
 ค. ถูกฟ้องร้องต่อศาลให้ยึดทรัพย์สิน
 ง. ถูกลงโทษด้วยการริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดิน
24. “นายบุญธรรมเช่าคอนโดของนางบุญมาเป็นเวลา 1 ปี โดยชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน เดือนละ 5,000 บาท และทำสัญญาเช่า โดยจ่ายค่าเช่าล่วงหน้า 2 เดือน นายบุญธรรมจ่ายค่าเช่าทุกเดือนเป็นเวลา 5 เดือน และไม่ชำระค่าเช่าอีกเลย” การกระทำของนายบุญธรรม จัดว่าเป็นการทำผิดสัญญาเช่าทรัพย์สินหรือไม่ (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
 ก. ผิดสัญญา เพราะนายบุญธรรมต้องชำระเงินค่าเช่าเนื่องจากเป็นไปตามกฎหมายการเช่าทรัพย์สิน
 ข. ผิดสัญญา แต่ไม่ต้องชำระเงินค่าเช่าเพราะชำระล่วงหน้าไปแล้ว
 ค. ไม่ผิดสัญญา เพราะทำหนังสือสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว
 ง. ไม่ผิดสัญญา เพราะจ่ายค่าเช่าล่วงหน้า 2 เดือนแล้ว
25. ถ้ากู้ยืมเงินแล้ว เป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท เป็นเวลา 2 ปี โดยเขียนในสัญญาว่า ชำระดอกเบี้ยตามกฎหมายเมื่อครบกำหนดตามสัญญา ถ้าต้องชำระดอกเบี้ยให้แล้วเป็นจำนวนเงินเท่าไรตามความสัมพันธ์ของกฎหมายแพ่ง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
 ก. 1,500 บาท
 ข. 750 บาท
 ค. 740 บาท
 ง. 700 บาท
26. การกระทำในข้อใดไม่สามารถกระทำได้ตามความสัมพันธ์กฎหมายแพ่ง (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
 ก. ก่อซื้อที่ดินในเขตป่าสงวน
 ข. พลอยซื้อรถยนต์ยุโรปป้ายแดง
 ค. น้ำฝนขายแหวนเพชรให้เพื่อน
 ง. น้ำค้างซื้อบ้านพร้อมที่ดินต่อจากป่า
27. กฎหมายแพ่ง มีวัตถุประสงค์ของการลงโทษอย่างไร (วิเคราะห์หลักการ)
 ก. การบำบัดความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่เอกชนคนใดคนหนึ่งเป็นการเฉพาะ
 ข. ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษจากการกระทำความผิดด้วยตนเอง

- ค. ผู้กระทำความผิดเกิดความหลาบจำ กลับตัวเป็นคนดี
ง. การบำบัดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับส่วนรวม
28. จากหลักการของลักษณะการกระทำความผิดทางแพ่งแตกต่างจากการกระทำความผิดทางอาญาอย่างไร (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. การกระทำความผิดทางแพ่งเป็นการกระทำความผิดที่ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตของผู้อื่น
ข. การกระทำความผิดทางแพ่งเป็นการกระทำความผิดต่อสิทธิหน้าที่ ทรัพย์สินของบุคคล
ค. การกระทำความผิดทางแพ่งเป็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงของสังคมส่วนรวม
ง. การกระทำความผิดทางแพ่งเป็นการกระทำความผิด ผู้กระทำผิดรับโทษตามระดับของการกระทำผิดภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้
29. หลักการพื้นฐานที่สำคัญ ที่ทำให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความสัมพันธ์กับข้อใด (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. การเคารพกฎหมายและระเบียบของสังคม
ข. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
ค. การมีเหตุผลรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
ง. การเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
30. หลักการเช่าทรัพย์สินในข้อใดต้องมีการทำหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ต้องรับผิดชอบ (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. รถจักรยาน
ข. ที่นาปลูกข้าว
ค. เครื่องคอมพิวเตอร์
ง. ช่างสำหรับเป็นพาหนะ

*****

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องแบบตรวจคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็น
ฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
		1	2	3		
1.	จุดประสงค์การเรียนรู้					
	1.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางฯ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.2 เขียนครอบคลุมทั้งด้าน K, P และ A	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.3 สามารถวัดและประเมินผลทั้งสามด้านได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.	สาระการเรียนรู้ มีเนื้อหาตามเรื่องที่เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
	3.1 จัดกิจกรรมการสอนครบถ้วนตามขั้นตอน ของการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการสอน					
	3.3 จัดกิจกรรมหลากหลาย / เหมาะสมกับวัย ผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลที่ แท้จริง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
		+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.	สื่อการเรียนรู้					
	4.1 ใช้สื่อที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับวัย และเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.	การวัดและประเมินผล					
	5.1 มีวิธีการวัดผลและประเมินผลหลากหลายวิธี	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ข้อเสนอแนะ

-

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบของ
นักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบของ
นักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (ต่อ)

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
26	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อเสนอแนะ

-

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม
เป็นฐานจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

รายการ ประเมินด้าน	ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
			1	2	3		
1. ด้านเนื้อหา	1	สอดคล้องกับมาตรฐาน/ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางฯ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2	เนื้อหามีการเรียงลำดับความ ยากง่าย	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3	กำหนดเวลาและเนื้อหาให้ นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่าง เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4	เนื้อหา และ กิจกรรม มี ความสัมพันธ์กันและมีความ น่าสนใจ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5	ใบความรู้ ใบงาน และ แบบฝึกหัดมีความสอดคล้อง กับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านการจัด กิจกรรมการ เรียนการสอน โดยใช้กิจกรรม เป็นฐาน	6	วัตถุประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	7	ในการทำกิจกรรมครูใช้คำถาม ที่กระชับเพื่อให้ให้นักเรียนมี อิสระทางการคิดและกระตุ้น การมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม
เป็นฐานจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (ต่อ)

รายการ ประเมินด้าน	ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
			1	2	3		
	8	นักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จร่วมกันเป็นคู่และกลุ่มโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	9	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเป็นผู้รับอย่างเดียว	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	10	มีการทบทวนบทเรียน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ได้แสดงความคิดเห็นและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	11	ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ทำให้นักเรียนได้รู้เนื้อหามากขึ้นและได้รับรู้ความใหม่	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	12	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครู	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	13	กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	14	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม
เป็นฐานจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (ต่อ)

รายการ ประเมินด้าน	ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
			1	2	3		
3. ด้านการใช้ สื่อ	15	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่ง เรียนรู้ด้วยตนเองในการทำ กิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	16	สื่อทำให้การเรียนรู้สนุกสนาน น่าสนใจเพิ่มขึ้น					
	17	เลือกใช้สื่อเหมาะสมกับ เนื้อหาและวัยรวมทั้งมีความ หลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. ด้านการ วัดผลและ ประเมินผล	18	วิธีวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับมาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์ การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	19	การวัดผลและประเมินผลมี ความหลากหลายและ เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	20	นักเรียนมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลและสามารถนำไป พัฒนาตน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ข้อเสนอแนะ

-

ผลการวิเคราะห์ ค่า P ค่า R ค่า KR แบบสอบค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์

ตาราง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบรายข้อ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลความหมาย
1	0.71	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
2	0.33	0.29	ข้อคำถามใช้ได้
3	0.67	0.29	ข้อคำถามใช้ได้
4	0.79	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
5	0.33	0.29	ข้อคำถามใช้ได้
6	0.54	0.36	ข้อคำถามใช้ได้
7	0.71	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
8	0.71	0.36	ข้อคำถามใช้ได้
9	0.63	0.36	ข้อคำถามใช้ได้
10	0.71	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
11	0.38	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
12	0.79	0.36	ข้อคำถามใช้ได้
13	0.67	0.29	ข้อคำถามใช้ได้
14	0.42	0.14	ข้อคำถามใช้ได้
15	0.71	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
16	0.79	0.36	ข้อคำถามใช้ได้
17	0.71	0.36	ข้อคำถามใช้ได้
18	0.63	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
19	0.29	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
20	0.54	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
21	0.63	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
22	0.54	0.36	ข้อคำถามใช้ได้
23	0.46	0.36	ข้อคำถามใช้ได้
24	0.46	0.36	ข้อคำถามใช้ได้
25	0.54	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
26	0.46	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
27	0.21	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
28	0.21	0.21	ข้อคำถามใช้ได้
29	0.46	0.36	ข้อคำถามใช้ได้
30	0.75	0.43	ข้อคำถามใช้ได้

ตารางผลการวิเคราะห์ ค่า p ค่า r ค่า KR แบบสอบค่าสัมประสิทธิ์ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน จากโปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีจำนวนข้อที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.21-0.79 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.21-0.43 ของข้อสอบ และค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.68

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ก่อนเรียน	11.25	24	1.89	.39
	หลังเรียน	20.54	24	2.83	.58

Paired Samples Test

		Paired Differences			95% Confidence Interval of the Difference Lower
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ก่อนเรียน - หลังเรียน	-9.29	1.90	.39	-10.09

Paired Samples Test

		Paired Differences 95% Confidence Interval of the Difference Upper	t	df	Sig. (2-tailed)
Pair 1	ก่อนเรียน - หลังเรียน	-8.49	-23.97	23.00	.00

ตาราง แสดงแบบบันทึกคะแนนเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ก่อนเรียนและหลังเรียน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

คนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pre - test)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (Post - test)	ค่าผลต่างระหว่าง คะแนน (D)
1	11	19	8
2	13	25	11
3	8	19	11
4	11	20	9
5	12	21	9
6	10	21	11
7	11	21	10
8	13	25	11
9	13	22	9
10	9	16	7
11	13	22	9
12	12	17	5
13	12	26	13
14	7	15	8
15	13	22	9
16	12	19	7
17	10	18	8
18	13	23	10
19	11	19	8
20	12	22	10
21	13	21	8
22	11	20	9
23	13	23	10
24	7	17	10

ตาราง แสดงแบบบันทึกคะแนนเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ 3 ด้านของนักเรียน ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ก่อนเรียนและหลังเรียน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

เลขที่	Pre-test			รวม 30	Post-test			รวม 30
	วิเคราะห์ ความสำคัญ (8 ข้อ)	วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ (12 ข้อ)	วิเคราะห์ หลักการ (10 ข้อ)		วิเคราะห์ ความสำคัญ (8 ข้อ)	วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ (12 ข้อ)	วิเคราะห์ หลักการ (10 ข้อ)	
1	3	4	4	11	7	6	6	19
2	4	5	4	13	8	9	8	25
3	3	3	2	8	7	6	6	19
4	4	4	3	11	7	7	6	20
5	4	4	4	12	7	7	7	21
6	4	4	2	10	7	7	7	21
7	4	4	3	11	6	7	8	21
8	4	5	4	13	7	9	9	25
9	4	5	4	13	7	8	7	22
10	3	3	3	9	5	6	5	16
11	4	5	4	13	7	7	8	22
12	3	5	4	12	6	6	5	17
13	3	6	3	12	8	9	9	26
14	3	2	2	7	4	6	5	15
15	4	5	4	13	7	7	8	22
16	4	4	4	12	7	6	6	19
17	3	4	3	10	5	7	6	18
18	4	5	4	13	7	9	7	23
19	2	5	4	11	6	7	6	19
20	3	5	4	12	7	8	7	22
21	5	5	3	13	6	8	7	21
22	4	3	4	11	6	8	6	20
23	4	5	4	13	7	9	7	23
24	3	2	2	7	6	5	6	17
($\bar{x}$)	3.58	4.25	3.42	11.25	6.54	7.25	6.75	20.54
S.D	0.65	1.03	0.76	1.89	0.93	1.19	1.15	1.81

ภาคผนวก จ
หนังสือตอบรับการลงบทความวิจัย

ที่ อว ๘๐๓๘.๑/๐๙๐

วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI.2)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี

แบบตอบรับการตีพิมพ์บทความ

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

กองบรรณาธิการ วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI.2) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี ได้พิจารณาบทความ

เรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ผู้เขียน จรินทร์ ทรงพิชัยปัญญา, ผศ.ดร.ชลพร กองคำ และ รศ.ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด

อนุมัติลงพิมพ์ วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (ISSN :2697-4150 (Online)) มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

กำหนดเผยแพร่ ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๖)

และได้ส่งบทความของท่านให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ (Peer Review) จำนวน ๓ ท่านแล้ว
ปรากฏว่าบทความของท่านมีคุณภาพในระดับ "ดี" และมีประโยชน์ในเชิงวิชาการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(พระครูวุฒิธรรมบัณฑิต, รศ.ดร.)

บรรณาธิการวารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

กองบรรณาธิการวารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
ถนนเสด็จ กม.๘ ตำบลกระโสม อำเภอมิ่งเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ๓๕๐๐๐
บรรณาธิการ โทร ๐๘๖-๙๕๐๘๕๖๕๖ ผู้ประสานงาน โทร ๐๘๐-๗๒๕๖๖๕๕๕
E-mail : mcubon99.journal@gmail.com, เว็บไซต์ https://sc06.tci-thaijo.org/index.php/mcjou

ภาคผนวก ฉ
ผลการทดสอบภาษาอังกฤษ CEFR

Барсандеџчапраџа Раджабхат Университи
Barasandejachapraya Rajabhat University

This is to certify that

MRS. JARIN SONGPUTTANYA

Achieved BSRU-TEST of English Proficiency (BSRU – TEP) level

B2

Given on 17th July 2017

Linda Gairma

(Asst. Prof. Dr. Linda Gairma)
President

No ..... CEFR. 14320620/2560 .....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางจรินทร์ ทรงพุดปัญญา
วันเดือนปีเกิด	28 มกราคม 2512
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
พ.ศ. 2535	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอก สังคมศึกษา วิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2566	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2535	โรงเรียนเทพการบัญชีวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2554 – ปัจจุบัน	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร